

Analýza politických debatních pořadů České televize před parlamentními volbami v roce 2025

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D. (Masarykova univerzita)

Mgr. Martin Veselý (Masarykova univerzita)

Obsah

SHRnutí A DOPORUČENí.....	2
A. Shrnutí: dramaturgie předvolebních debat z hlediska naplňování veřejného zájmu.....	2
B. Shrnutí: dodržování objektivity, vyváženosti a nestrannosti.....	4
C. Doporučení.....	7
1. ÚVOD.....	9
2. PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ NORMY ZÁVAZNÉ PRO PŘEDVOLEBNÍ VYSÍLÁNÍ ČT.....	11
3. DRAMATURGIE PŘEDVOLEBNÍCH DEBAT Z HLEDISKA NAPLŇOVÁNÍ VEŘEJNÉHO ZÁJMU	13
3.1 POČET A MODEL DEBAT	14
3.2 FORMÁT A PRAVIDLA DEBATY	16
3.3 VÝBĚR TÉMAT A OTÁZEK.....	19
3.4 ROLE MODERÁTORA	24
3.5 PRODUKČNÍ ASPEKTY DEBATY	26
4. ZKOUMÁNÍ OBJEKTIVITY, VYVÁŽENOSTI A NESTRANNOSTI	29
4.1 OBJEKTIVITA: VYMEZENÍ KONCEPTU A JEHO KRITIKA A LIMITY	30
4.2 KONCEPTUALIZACE OBJEKTIVITY.....	32
4.3 ZKRESLENÍ A ZAUJATOST	35
4.4 ZVOLENÉ INDIKÁTORY	37
4.5 ANALYTICKÝ PROCES.....	38
5. ANALÝZA: DODRŽOVÁNÍ OBJEKTIVITY A VYVÁŽENOSTI V PŘEDVOLEBNÍCH DEBATÁCH ČT....	38
5.1 ÚROVEŇ SÉRIE DEBAT (DRAMATURGICKÁ ÚROVEŇ).....	39
5.1.1 Vyváženost a férovost při výběru diskutujících.....	39
5.1.2 Dodržování principu férovosti ve struktuře vysílání a formátu debat	40
5.1.3 Dodržování principu relevance v oblasti tematického zaměření debat.....	41
5.2 ÚROVEŇ INDIVIDUÁLNÍCH DEBAT	41
5.2.1 Dodržování principu vyváženosti	41
5.2.2 Dodržování principu férovosti.....	46
5.3 ÚROVEŇ DOTAZŮ/REPLIK	52
5.3.1 Dodržování principu relevance	52
5.3.2 Dodržování principu přesnosti	54
5.3.3 Dodržování principu vyváženosti	57
5.3.4 Dodržování principu férovosti.....	63
5.3.5 Dodržování principu neutrální prezentace.....	66
6. SEZNAM LITERATURY	70
7. PŘÍLOHA: KÓDOVACÍ KLÍČ.....	78

Shrnutí a doporučení

Předkládaná analýza se zaměřila na sérii předvolebních debat odvysílaných Českou televizí před parlamentními volbami v roce 2025, a to s důrazem na posouzení **(a) účelnosti jejich dramaturgie ve vztahu k poslání ČT poskytovat informace nezbytné pro všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů a (b) dodržování požadavků objektivity, vyváženosti a nestrannosti v rovině dramaturgie, moderace i jednotlivých dotazů a replik**. Analýza vychází z kritérií daných platnými právními předpisy a dalšími závaznými pravidly pro vysílání České televize i z relevantní zahraniční odborné literatury věnované politickým debatním pořadům, objektivitě a nestrannosti médií. Kombinuje kvantitativní a kvalitativní obsahovou analýzu s prvky konverzační analýzy. Celkem bylo analyzováno čtrnáct tematických debat, čtyři duely a jedna *Superdebata*, tedy 19 debat o celkové délce přibližně 32 hodin.

Jelikož žurnalistický obsah má povahu konstrukce – každý výběr, pojmenování, rámcování a způsob prezentace nutně zahrnuje prvek interpretace a subjektivního pohledu – chápeme **objektivitu jako ideál, jehož absolutní naplnění je v praxi nemožné. Tyto limity je nutné zohlednit při výkladu objektivit jako zákonného požadavku**. Domníváme se, že za porušení zákona by proto měly být považovány pouze případy, kdy nedodržení principů objektivit dosahuje významné míry, a to z hlediska **(1) závažnosti a zjevnosti, (2) frekvence výskytu, (3) systematickosti** ve prospěch či neprospěch určitého světonázoru, pozice, uskupení nebo aktéra, či **(4) úmyslu** ze strany novináře nebo novinářky.

Celkově lze konstatovat, že série politických debatních pořadů odvysílaná před parlamentními volbami v roce 2025 přispěla k naplňování poslání České televize ve smyslu poskytování informací nezbytných pro všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů. Zároveň ve svém celku dostála požadavkům objektivit, vyváženosti a nestrannosti.

Ve většině sledovaných aspektů a indikátorů nebyly zjištěny známky zvýhodňování či znevýhodňování žádného z politických subjektů. Identifikované rozdíly a odchylky byly malé, zpravidla vysvětlitelné a pochybení se vyskytla pouze ojediněle. Tyto dílčí odchylky a pochybení neměly systémový charakter ani rozsah, který by mohl významně narušit celkovou objektivitu a vyváženost debat. Česká televize tak poskytla občanům kvalitní, srozumitelný a pluralitní přehled o volební nabídce. Navržená doporučení směřují zejména k dalšímu rozvoji formátu politických debat – ke zvýšení atraktivity debat, posílení participace veřejnosti a důslednější péči o neutrální prezentaci.

A. Shrnutí: dramaturgie předvolebních debat z hlediska naplňování veřejného zájmu

Počet a model debat

- Česká televize v období před volbami odvysílala celkem 23 debat s celkovou délkou přibližně 36 hodin (14 tematických debat, 4 duely, 1 *Superdebata* a 4 vydání pořadu *Politické spektrum*) a dala prostor širokému spektru stran, hnutí a koalic, čímž přispěla

k naplňování informačních potřeb veřejnosti a vytvoření podmínek pro informovaná rozhodnutí. Česká televize zároveň vhodně kombinovala různé modely debat, které s sebou nesou odlišné výhody a nevýhody: širší model, kde má publikum možnost přímo srovnat nabídku různých politických uskupení s nejvyšší šancí zvolení, s užším modelem duelu, kde se setkají hlavní kandidáti s největší šancí stát se premiéry, kteří zde mají více prostoru pro vzájemnou konfrontaci.

Formát a pravidla debat

- Česká televize zvolila v souladu s dosavadní tradicí přiměřeně jednoduchý a přehledný formát debat, kde debatu moderoval jeden moderátor a probíhala bez účasti publika na místě. V souladu s mezinárodními doporučeními neměli diskutující pro své odpovědi a následné reakce striktní časový limit. Krátké časové limity (30 sekund) byly stanoveny pouze pro úvodní slovo v duelech a závěrečné vzkazy voličům. Struktura debat byla výrazně standardizována, což zajistilo rovné podmínky pro zástupce a zástupkyně všech politických subjektů. Jednotnost formátu usnadnila srovnání a přispěla k vnímané férovosti celého vysílání.

Výběr témat a otázek

- Česká televize zvolila v rámci debat kombinaci dvou typů otázek: (1) standardní otázky, které umožnily komplexnější rozvedení postoje a následnou interakci; a (2) anketní otázky, na které odpovídali všichni účastníci stručně a bez možnosti vzájemné reakce, v pořadí určeném moderátorem (typicky abecedně). Počet nastolených tematických okruhů umožňoval vhodně vyvážit šířku a hloubku debaty. Volbu tematických okruhů lze považovat ve svém celku za adekvátní, i když spíše tradiční a postrádající větší invenci, s důrazem na ekonomické, sociálně-politické, bezpečnostní a zahraničněpolitická témata na úkor témat společenských, kulturních a environmentálních. Debaty se soustředily především na věcnou politickou rovinu, osobnější otázky byly výjimečné. Ojedinele se vyskytly otázky, které lze z hlediska veřejného zájmu považovat spíše za okrajové či s nižší relevancí, často tzv. anketního charakteru, určené k oživení diskuse. Tyto otázky sice neporušovaly zásady objektivit, avšak představovaly nevyužitou příležitost k hlubší a věcnější debatě a místy postrádaly kontextualizaci, což mohlo ztížit porozumění ze strany publika.

Role moderátora

- V souladu s mezinárodními doporučeními volila Česká televize model debaty s jedním moderátorem. Moderátoři spojovali roli facilitátorů, zajišťujících plynulý průběh debaty a vzájemnou výměnu názorů, s novinářskou rolí, v níž nesli hlavní odpovědnost za konfrontaci postojů diskutujících a kladení doplňujících či kritických otázek. I když je tento model v českých podmínkách tradiční, vede k tomu, že debaty mají spíše charakter série individuálních výměn, v nichž kandidáti reagují především na moderátora, nikoli na sebe navzájem.

Produkční aspekty

- Česká televize se držela konzervativního a funkčního přístupu ke scénickému uspořádání debat. I tak se zde ale otevírá prostor pro úvahu, zda a jak by bylo možné produkční stránku a tradiční scénické uspořádání inovovat, protože i jediné oživení v podobě vysílání jedné debaty z Národního muzea už ČT opakovaně použila v minulosti.

B. Shrnutí: dodržování objektivity, vyváženosti a nestrannosti

Dodržování zákonných požadavků na objektivitu, vyváženost a nestrannost jsme zkoumali na třech analytických úrovních: (1) na úrovni celé série debat (dramaturgická úroveň), (2) na úrovni jednotlivých debat a (3) na úrovni jednotlivých dotazů a replik.

Dramaturgická úroveň

- **Dodržování principu vyváženosti a férovosti při výběru diskutujících**
V analyzovaných debatách byly zastoupeny subjekty, které měly podle průzkumu volebního potenciálu reálnou šanci překonat pětiprocentní hranici potřebnou pro vstup do Poslanecké sněmovny: ANO, Spolu, STAN, Piráti, SPD, Stačilo!, Motoristé sobě a Přísaha. Zástupci a zástupkyně zbylých 18 uskupení pak diskutovali ve čtyřech dílech debatní série *Politické spektrum*. **Klíč výběru – volební potenciál – byl vhodně zvolený, dobře vysvětlený, transparentní a v souladu s ustálenou praxí.** Výzkum volebních potenciálů byl proveden renomovanými agenturami na dostatečně velkém a vhodně zvoleném souboru, ČT k němu poskytla všechny potřebné informace a moderátoři vždy na začátku jednotlivých debat vysvětlili klíč výběru hostů a pro podrobnosti odkázali na web ČT24. **Princip náležité vyváženosti a odstupňované rovnosti tak považujeme za adekvátně naplněný.**
- **Dodržování principu férovosti ve struktuře vysílání a formátu debat**
Tematické debaty se zástupci osmi politických subjektů s nejvyšším volebním potenciálem probíhaly na ČT24 vždy v pracovní dny (úterý, středa a čtvrtek) ve stejném čase (od cca 20:05 do cca 22:00) a se stejnou délkou. Závěrečná *Superdebata* byla vysílána 28. září souběžně na ČT1 a ČT24. Duely se konaly vždy v neděli (od 22:00 do cca 23:00) na ČT24, s výjimkou posledního duelu, který byl odvysílán v pondělí 29. září, protože nedělní večerní vysílací čas již byl vyhrazen *Superdebatě*. Celkově byly podmínky pro všech osm subjektů téměř totožné a rovnost kandidujících byla z hlediska struktury vysílání, formátu i délky debat zachována.
- **Dodržování principu relevance v oblasti tematického zaměření debat**
Debaty se soustředily na hlavní oblasti veřejného zájmu a nebyly vedeny okrajovými či marginálními otázkami. Téma byla volena tak, aby umožnila prezentaci relevantních politických alternativ a žádný subjekt nebyl zjevně zvýhodněn či znevýhodněn.

Úroveň jednotlivých debat

- **Dodržování principu vyváženosti**

Moderátoři a moderátorky poskytli náležitě vyvážený prostor všem kandidujícím stranám, hnutím a koalicím:

- (a) Podíly otázek položených zástupcům jednotlivých subjektů byly velmi vyrovnané, rozdíly byly malé a odchylky od průměru se pohybovaly od -2,4 procentního bodu (Piráti) do +1,6 procentního bodu (SPD).
- (b) V zásadě vyrovnaný byl i poskytnutý prostor z hlediska počtu vyřčených slov. Odchylky od průměrného podílu se pohybovaly od -1,6 procentního bodu v případě hnutí STAN, Stačilo! a Příklad až po +2,4 procentního bodu u hnutí ANO a +3,4 u koalice Spolu. Vyšší hodnoty u těchto subjektů lze vysvětlit jejich častějším zapojením do diskuse mimo explicitní dotazy moderátorského týmu a tím, že jako dominantní politické síly a lídři dvou předchozích vlád byli přirozeně častěji těmi, vůči nimž se ostatní diskutující vymezovali, což si vyžádalo jejich reakci.
- (c) Jednotlivé tematické bloky nejčastěji zahajovali diskutující ze dvou nejsilnějších politických subjektů – hnutí ANO a koalice Spolu (shodně 17 %). Mírně vyšší tendence moderátorského týmu klást otázky zástupcům těchto uskupení pravděpodobně souvisí s jejich postavením v politické soutěži (dominantní vládní subjekt a nejvýznamnější opoziční uskupení). Rozdíl oproti průměru je ale spíše malý a představuje 4 procentní body.

- **Dodržování principu férovosti**

Přivítání, představení a oslovení diskutujících v předvolebních debatách ČT bylo korektní, férové a rovné. Vizuální stránka, střih i grafika byly používány konzistentně, aniž by zvýhodňovaly či znevýhodňovaly některý z kandidujících politických subjektů. Z hlediska postupu při neúčasti pozvaných diskutujících byly všechny debaty vedeny férově. Pokud jde o řízení debat, moderátorskému týmu se zpravidla dařilo diskusi dobře kontrolovat; moderátoři a moderátorky postupovali jednotně a v řízení debat nedošlo ke zvýhodnění ani znevýhodnění žádného z účastníků.

Úroveň dotazů a replik

- **Dodržování principu relevance**

Většina otázek se týkala zásadních témat a problémů, které mají pro občany přímý význam a jsou aktuální i relevantní pro rozhodování voličů. Pouze v několika ojedinělých případech jsme zaznamenali otázky obsahující informace, jež nebyly zcela relevantní a mohly ovlivnit interpretaci ze strany publika. Tyto případy však neměly systematickou povahu a neměly celkové hodnocení, že předvolební debaty z hlediska diskutovaných témat a nabízených informací splňovaly kritérium relevance.

- **Dodržování principu přesnosti**

Dotazy a repliky byly přesně formulované a fakticky podložené. Moderátoři

a moderátorky prokazovali znalost programů stran, kontextu i aktuálních událostí a byli schopni klást korekční a upřesňující otázky. Identifikované nepřesnosti nemohly ovlivnit celkovou objektivitu.

- **Dodržování principu férovosti**

Princip férovosti vedení debat byl z hlediska praxe přerušování diskutujících dodržen.

Přerušování řečníků moderátory obvykle reagovalo na překročení časového limitu či odklon od tématu. Bez zjevného důvodu bylo moderátory přerušeno v průměru 3,8 % replik, přičemž podíl za jednotlivé politické subjekty se pohyboval od přibližně 2 % (Piráti a koalice Spolu) po zhruba 5 % (Motoristé sobě a Přísaha). Jak ukazuje i odchylka od průměru neodůvodněně přerušovaných replik v rozmezí -1,4 až +1,7 procentního bodu, rozdíly mezi politickými subjekty v počtu takto přerušovaných replik byly malé.

- **Dodržování principu vyváženosti**

Z hlediska sledovaných aspektů – podílu konfrontačních a perzistentních otázek, otázek směřujících k vysvětlení či obhájení politických postojů, valence otázek i jejich tematické struktury – byly zjištěné odchylky mezi politickými subjekty obvykle malé, vysvětlitelné okolnostmi a neměly systematický charakter, který by naznačoval zvýhodnění nebo znevýhodnění.

- (a) Průměrný podíl konfrontačních dotazů položených zástupcům jednotlivých politických subjektů činil 13 %. U hlavních vládních i opozičních subjektů (ANO a Spolu) byl podíl konfrontačních otázek vyrovnaný (15 %, resp. 16 %). Vyšší podíl konfrontačních dotazů a replik byl zaznamenán vůči hnutí SPD (22 %), zatímco nižší vůči hnutí STAN a Pirátům (shodně 6 %). Zvýšený podíl vůči SPD nesouvisí se systematickým přístupem, ale s průběhem dvou konkrétních debat – z 11. září (vztahy s EU a se sousedy) a z 23. září (společnost a výzvy) – kde byla konfrontační dynamika výraznější. Vyšší míru konfrontace vůči hnutím SPD a Stačilo! lze částečně vysvětlit jejich opoziční pozicí a komunikační strategií, kdy se tyto subjekty prezentují jako alternativa vůči etablovaným politickým stranám a politickému systému jako celku. To přirozeně vyvolává dotazy směřující k ověření, v čem tyto subjekty vidí potřebu změny, jak navrhované kroky konkretizují, jakým způsobem je chtějí realizovat a jaké dopady by měly mít. Vyšší míra konfrontačních dotazů je nicméně hodna pozornosti. Nižší podíl konfrontačních dotazů vůči Pirátům a hnutí STAN může souviset s celkově menší pozorností, kterou jim moderátorský tým věnoval (obdrželi méně otázek, pronesli méně replik a čelili méně konfrontačnímu přístupu), a také s jejich celkově vyšší mírou řečnické disciplíny (ve srovnání s diskutujícími z jiných politických subjektů měli menší podíl replik s projevy nekázně).
- (b) Podíl perzistentních (opakovaných) dotazů byl mezi jednotlivými stranami velmi vyrovnaný; mírně nižší hodnoty byly zaznamenány u Motoristů sobě a hnutí STAN, což lze vysvětlit nižší mírou jejich nekázně při odpovědích. Podobně i u dotazů směřujících k vysvětlení či obhájení postojů byly rozdíly pouze v řádu jednotek

procentních bodů, přičemž nižší podíl těchto otázek vůči STAN a Pirátům lze rovněž přičíst nižší míře vyhýbání se odpovědím i menší celkové pozornosti.

- (c) Dotazy s pozitivním či negativním hodnotovým zabarvením se objevovaly zřídka a rozdíly mezi stranami byly malé. Vyšší podíl negativně laděných otázek vůči koalici Spolu lze vysvětlit jejím vládním angažmá, kdy byli její zástupci konfrontováni s výkonem vlády v předchozím volebním období.
- (d) Tematická struktura dotazů byla celkově velmi vyrovnaná, bez indicií porušování principu vyváženosti.

- **Dodržování principu neutrální prezentace**

Moderátoři a moderátorky ve většině případů dodržovali princip neutrální prezentace a zdržovali se osobních hodnocení či interpretací. Ojediněle byly zaznamenány situace, kdy došlo k odchýlení od tohoto principu – například k hodnotícím poznámkám o průběhu debaty, odpovědích či chování diskutujících; k vložení hodnotícího soudu (někdy převzatého z argumentace jiného účastníka) do otázky; k návodně formulované otázce; k připojení vlastního názoru; k výraznější konfrontaci jednoho z postojů k téže věci; nebo k neverbálním projevům (tón hlasu, úsměv, smích, výraz tváře), které mohly naznačovat osobní postoj moderátora nebo moderátorky. Tyto projevy však byly vzhledem k celkovému rozsahu debat ojedinělé, neměly systematický charakter a nevedly ke zvýhodnění ani znevýhodnění žádného z politických subjektů.

C. Doporučení

1. Rozsah a struktura formátů

Doporučujeme **zvážit optimalizaci celkového počtu a formátu debat** tak, aby byla zachována jejich exkluzivita a zároveň posílena přímá výměna názorů mezi kandidáty – ideálně však způsobem, který nevede ke zbytečné polarizaci veřejné debaty. Při zachování *Superdebaty* a duelů by bylo možné snížit počet tematických debat se zástupci a zástupkyněmi všech zařazených politických subjektů, které v současnosti zauímají velkou většinu vysílacího času. Rozšíření prostoru pro duely, jež přirozeně podporují vzájemnou interakci diskutujících, by mohlo přispět k větší hloubce argumentace. Zároveň by se tím omezil podíl formátu, který má spíše charakter individuálních rozhovorů moderátora s jednotlivými hosty, čímž by se zvýšila přidaná hodnota celé série debat oproti běžným interview.

2. Tematická pestrost debat

K posílení veřejné služby by bylo vhodné **doplnit tradiční sociální, ekonomická a zahraničně-bezpečnostní témata, jimž byla věnována většina debat, o oblasti kultury, médií, vědy, duševního zdraví, technologií, životního prostředí či změn klimatu**, které přímo ovlivňují každodenní život, patří k zásadním výzvám současné společnosti a často rezonují zejména u mladších voličů a voliček.

3. Zapojení veřejnosti a odborné komunity do výběru témat a otázek

V návaznosti na předchozí doporučení dáváme – v souladu s mezinárodními doporučeními – ke zvážení **zavedení formálního a transparentního procesu sběru témat a otázek od široké veřejnosti i od odborné komunity**. Takový postup by mohl obohatit tematickou pestrost debat, snížit riziko nadměrné závislosti na mediální agendě, zvýšit jejich relevanci pro občany, podpořit zapojení publika do veřejné diskuse, posílit legitimitu celého formátu a současně zvýšit jeho diváckou atraktivitu.

4. Vizuální a produkční inovace

Zařazení vizuálních faktografických prvků (např. grafů, tabulek, obrázků, citací, kontextových údajů) by mohlo **oživit zvolený konzervativní formát**, dodat mu dynamiku a zvýšit informační hodnotu a atraktivitu, aniž by narušilo neutralitu. Lze rovněž uvažovat o **inovativnějším využití jiného prostředí** než studiového, např. veřejných institucí či univerzitních prostor, což by mohlo přispět k vnímané otevřenosti.

5. Zapojení regionálních studií

Doporučujeme **decentralizovat vysílání předvolebních debat z Prahy a část těchto pořadů vyrábět v jiných městech, zejména Brně a Ostravě**, tak, aby jejich vysílání lépe reflektovalo krajskou strukturu volebních obvodů. Využití zázemí a kapacit regionálních studií by umožnilo lépe reprezentovat specifické problémy jednotlivých krajů, posílit pluralitu perspektiv a zároveň naplnit závazek České televize poskytovat odpovídající prostor pro všechny regiony země.

6. Důsledná péče o neutrální prezentaci

Doporučujeme věnovat **zvýšenou pozornost oblasti neutrální prezentace moderátorů a moderátorek, a to jak na verbální úrovni** (např. výskyt návodně formulovaných otázek, připojení vlastního názoru či rozdílná míra konfrontace různých postojů k téže věci), **tak na úrovni neverbální** (tón hlasu, úsměv, smích, výraz tváře). Ačkoli analyzované případy hodnotících či interpretačních projevů byly ojedinělé a neměly systematický charakter, i jednotlivé výjimky mohou ovlivnit vnímání objektivity ze strany publika. Jak ukazují předchozí výzkumy, neutrální prezentace – byť je její hodnocení do určité míry subjektivní – patří z pohledu veřejnosti k hlavním kritériím při posuzování celkové objektivity vysílání České televize.

1. Úvod

Televizní politické debaty jsou tradiční součástí předvolebního vysílání a hned z několika důvodů jsou významným nástrojem posilování demokratického procesu. Pro veřejnost představují jedinečnou příležitost slyšet politické lídry¹ v prostředí živého a neupravovaného vysílání.² Umožňují sledovat klíčové kandidáty a kandidátky ve vzájemné konfrontaci, poskytují jednu z mála příležitostí k přímému porovnání jejich výkonu a zároveň nabízejí přehled jejich názorů na zásadní politická témata v době, kdy veřejný zájem o politiku vrcholí.³ Současně přispívají k vyrovnávání přístupu do médií, protože v rámci hlavního vysílacího času nabízejí srovnatelný prostor kandidátům a kandidátkám s rozdílnou politickou zkušeností, volební podporou či finančními možnostmi, včetně těch z menších nebo nových politických stran.⁴ Veřejnosti tak dávají možnost komplexně posoudit adepty a adeptky na nejvyšší politické funkce a jejich schopnost obstát v přímé diskusi.

Předvolební debaty tedy mají potenciál významně pomoci veřejnosti orientovat se v politické nabídce a podpořit informované rozhodování. Současně patří k divácky atraktivním událostem: například závěrečnou *Superdebatu* České televize před parlamentními volbami v roce 2025 sledovalo v den vysílání 769 tisíc diváků starších 15 let⁵ a obdobný pořad v roce 2021 přilákal 1,026 milionu diváků starších 15 let⁶. Předvolební politické debaty tedy mohou oslovit i tu část veřejnosti, jež obvykle věnuje politice spíše omezenou pozornost.

Kromě toho sledování předvolebních debat podle předchozích zahraničních výzkumů zvyšuje znalosti veřejnosti o politických otázkách i o samotných kandidátech a kandidátkách, a to zejména u nerozhodnuté a hůře informované části voličstva.⁷ Televizní debaty rovněž rozšiřují okruh témat, která lidé zohledňují při hodnocení kandidátů, a mohou formovat

¹ V celém textu je z důvodu přehlednosti a jazykové úspornosti používáno generické maskulinum. Výrazy označující osoby zahrnují ženy i muže.

² Leaders' Debates Commission. (2024). *Why debates matter*. <https://www.debates-debats.ca/en/about/why-debates-matter/index.htm>

³ McKinney, M. S., & Carlin, D. B. (2004). Political campaign debates. In L. L. Kaid (Ed.), *Handbook of political communication research* (pp. 203–234). Lawrence Erlbaum Associates.

⁴ Coleman, S. (2000). Meaningful political debate in the age of the soundbite. In S. Coleman (Ed.), *Televised election debates: International perspectives* (pp. 1–24). Macmillan Press.

⁵ Mediar.cz. (2025, 30. září). *Nedělní předvolební superdebatu ČT sledovalo tři čtvrtě milionu diváků*. <https://www.mediary.cz/nedelni-predvolebni-superdebatu-ct-sledovalo-tri-ctvrte-milionu-divaku/>. Pro srovnání, Superduel na CNN Prima News a TV Prima sledovalo 876 tisíc diváků a Debata na TV Nova 867 tisíc diváků. Potůček, J. (2025, 4. říjen). *Lesk a bída předvolebních debat: nuda v ČT, standard na Nově a hvězdná Prima*. Médiař. <https://www.mediary.cz/lesk-a-bida-predvolebni-debat-nuda-v-ct-standard-na-nove-a-hvezdna-prima/>

⁶ Mediaguru.cz. (2021, 7. říjen). *Superdebata ČT překročila hranici jednoho milionu diváků*. <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/10/superdebata-ct-prekrocila-hranici-jednoho-milionu-divaku/>

⁷ Pro přehled viz Turcotte, J. (2015). The news norms and values of presidential debate agendas: An analysis of format and moderator influence on question content. *Mass Communication and Society*, 18(3), 239–258. <https://doi.org/10.1080/15205436.2014.893362>

vnímání jejich osobnostních rysů.⁸ Pokud však jde o samotné volební rozhodování, dostupné empirické studie naznačují, že vliv debat je zanedbatelný: nepotvrdil se významný dopad ani na individuální voličské preference a volební rozhodnutí, na soulad mezi dřívějšími volebními úmysly a skutečnou volbou, ani na celkové volební výsledky.⁹ Významný efekt nebyl prokázán u žádné skupiny voličů, včetně mladších nebo těch s nižším vzděláním, a to ani u prvních debat kampaně či debat v těsných a vysoce konkurenčních volbách.¹⁰

To však předvolebním debatním pořadům neubírá na důležitosti. Zejména ve vysílání médií veřejné služby představují významný nástroj pro naplňování jejich širšího poslání: poskytovat veřejnosti relevantní informace, vytvářet prostor pro férovou diskusi a podporovat informované rozhodování. **Předkládaná analýza se proto zaměřuje na politické debatní pořady odvysílané Českou televizí (ČT) před parlamentními volbami v roce 2025, přičemž jejím předmětem je zejména posouzení (a) účelnosti celkové dramaturgie debat ve vztahu k širšímu poslání ČT poskytovat veřejnosti informace nezbytné pro všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů a (b) dodržování požadavků objektivity, vyváženosti a nestrannosti.** Analýza využívá prvky kvantitativní i kvalitativní obsahové analýzy a konverzační analýzy, přičemž konceptuálně vychází nejen z platných právních předpisů a dalších závazných pravidel pro vysílání ČT, ale také z relevantní zahraniční odborné literatury. **Analýze bylo celkem podrobena čtrnáct tematických debat, čtyři duely a jedna Superdebata.**

Tato výzkumná zpráva je strukturována do šesti hlavních celků. Úvodní část sumarizuje právní předpisy a další normy závazné pro předvolební vysílání (kap. 2), jejichž dodržování je předmětem hlavní části analýzy. Další část, opřená zejména o zahraniční literaturu, se obecněji zabývá otázkou vhodného formátu a dramaturgie předvolebních debat z hlediska naplňování veřejné služby (kap. 3). Následuje metodologická část s vymezením a operacionalizací klíčových konceptů (objektivita, vyváženost a nestrannost) a s popisem samotného analytického procesu (kap. 4). Jádrem zprávy je pak analýza dodržování principů objektivity, vyváženosti a nestrannosti (kap. 5). Závěr obsahuje shrnutí hlavních zjištění a formulaci doporučení (kap. 6).

⁸ Benoit, W. L., Hansen, G. J., & Verser, R. M. (2003). A meta-analysis of the effects of viewing U.S. presidential debates. *Communication Monographs*, 70(4), 335–350. <https://doi.org/10.1080/0363775032000179133>.

⁹ Benoit, W. L., Hansen, G. J., & Verser, R. M. (2003). A meta-analysis of the effects of viewing U.S. presidential debates. *Communication Monographs*, 70(4), 335–350. <https://doi.org/10.1080/0363775032000179133>

Le Pennec, C., & Pons, V. (2022). How do campaigns shape vote choice? Multi-country evidence from 62 elections and 56 TV debates (NBER Working Paper No. 26572). National Bureau of Economic Research. <http://www.nber.org/papers/w26572>

Le Pennec, C., & Pons, V. (2019). Vote choice formation and minimal effects of TV debates: Evidence from 61 elections in 9 OECD countries (NBER Working Paper No. 26572). National Bureau of Economic Research. <http://www.nber.org/papers/w26572>

McKinney, M. S., & Warner, B. R. (2013). Do presidential debates matter? Examining a decade of campaign debate effects. *Argumentation and Advocacy*, 49(4), 238–258.

<https://doi.org/10.1080/00028533.2013.11821800>

¹⁰ Ibid.

2. Právní předpisy a další normy závazné pro předvolební vysílání ČT

Předvolební a volební vysílání České televize je regulováno hned několika závaznými dokumenty. Z hlediska analýzy politických debatních pořadů jsou relevantní **zákonné požadavky** (zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání; zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi), **požadavky stanovené Kodexem ČT¹¹** a **požadavky stanovené v Pravidlech předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2025¹²** (dále také jako Pravidla předvolebního a volebního vysílání ČT).

Analýza se zaměřuje zejména na dodržování následujících povinností:

- **Zákonné požadavky**
 - § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání: zajistit, „aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.”
 - § 2 odst. 2a zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi: zajistit „poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů.”
- **Požadavky stanovené Kodexem ČT**
 - Bod 5.1: Česká televize „[d]ivákům poskytuje informace důležité pro jejich všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů.”
 - Bod 6.1: „Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskusní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu. Dramaturgie diskusních pořadů musí brát na zřetel zkušenost, že téměř na každý problém mohou lidé nahlížet z různých úhlů a že vývoji společnosti je vlastní názorový střet. Česká televize dbá, aby hlavní názorové proudy sporu dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření. Pokud to není možné zajistit, musí roli kvalifikovaného oponenta sehrát moderátor nebo jím pozvaný host, především uváděním protikladných v diskusi nezastoupených argumentů.”

¹¹ Česká televize. (2003). *Kodex České televize: Zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání*. <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

¹² Česká televize. (2025). *Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2025*. https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/api/media/documents/Priloha_Pravidla_predvolebniho_a_volebniho_vysilani_CT_v_souvislosti_s_volbami_do_PS.pdf

- Bod 6.2: „Naplňování čl. 6.1 předpokládá také vysílání diskusí politiků v rámci demokratické soutěže politických stran a hnutí. Časový prostor, který je dán jednotlivým politickým stranám a hnutím, musí být ve svém celku vyvážený. Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie. Zároveň je však třeba zajistit, aby poměr mezi diskusními vystoupeními činitelů vládních stran a stran opozičních byl v souhrnu poskytnutého prostoru přibližně vyrovnaný. Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskusích.”
- Bod 6.5: „Moderátoři diskusních pořadů České televize jsou povinni zachovávat nestrannost. Divák by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký k diskutovanému problému nebo diskutujícím zaujímají postoj. Moderátoři vždy iniciují otevřenou výměnu názorů mezi pozvanými diskutujícími, současně však dbají na dodržování pravidel čestně vedené diskuse.”
- Bod 6.7: „Pokud některý z pozvaných hlavních aktérů určitého sporu odmítne účast v diskusi, Česká televize seznámí diváky s důvody, kvůli kterým se tak stalo.”
- **Požadavky stanovené v Pravidlech předvolebního a volebního vysílání České televize**
 - Bod I.6: „V souladu se zásadou odstupňované rovnosti šancí bude Česká televize postupovat při určování časové proporce celkového zastoupení kandidujících subjektů ve vysílání zejména zpravodajských pořadů a v publicistických debatách. Postup České televize bude úměrný politickému a společenskému významu jednotlivých kandidujících subjektů. Česká televize dění nevytváří, ale zprostředkovává věcně správný obraz skutečnosti.”
 - Bod II.2: „Česká televize bude pro potřeby vysílání předvolebních debat realizovat dva celostátní předvolební průzkumy volebního potenciálu ve spolupráci se společnostmi pro výzkum veřejného mínění Kantar CZ s.r.o. a Data Collect s.r.o. Výsledky těchto průzkumů poslouží jako klíč pro zvaní hostů do těchto pořadů. Obě spolupracující výzkumné agentury jsou členy sdružení SIMAR (Sdružení agentur pro výzkum trhu a veřejného mínění) a garantují, že v době nejméně 2 roky před realizací průzkumů nespolupracovaly s žádnou politickou stranou, politickým hnutím nebo koalici.”
 - Bod V.4: „Moderátoři zpravodajských a politicko-publicistických pořadů jsou povinni zejména a) uvádět přesné informace, b) nepotlačovat relevantní informace, c) korektně prezentovat a interpretovat výzkumy veřejného mínění, d) nestranit přímo ani nepřímo kandidátovi na funkci poslance, kandidující politické straně, politickému hnutí a koalici, e) nesnižovat či zesměšňovat kandidáta na funkci poslance, kandidující politickou stranu, politické hnutí a koalici za použití nekorektních argumentů.”

Z tohoto stručného přehledu vyplývá, že politické debatní pořady ČT mají (a) přispívat k širšímu poslání ČT poskytovat veřejnosti informace nezbytné pro všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů a (b) dodržovat principy objektivity, vyváženosti a nestrannosti.

Předkládaná analýza se proto zaměřuje na dvě roviny:

- posuzuje účelnost a funkčnost celkové dramaturgie debat ve vztahu k širšímu poslání ČT poskytovat veřejnosti informace nezbytné pro všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů (kap. 3),
- hodnotí dodržování principů objektivity, vyváženosti a nestrannosti v samotných debatách, a to zejména hlediska výběru pozvaných hostů, nastolovaných témat, přiděleného prostoru, formulace dotazů, vizuálních aspektů a moderátorských výkonů (kap. 4 a 5).

3. Dramaturgie předvolebních debat z hlediska naplňování veřejného zájmu

Již od doby první slavné televizní politické debaty v roce 1960 mezi dvěma kandidáty na post prezidenta USA Johnem F. Kennedym a Richardem Nixonem se kritické reflexi průběhu debat a jejich účinkům na publikum věnuje značná pozornost. Samostatnou otázkou je pak jejich dramaturgie, tedy to, jak tento formát koncipovat a realizovat tak, aby přinášel co nejlepší službu veřejnosti. Politické debatní pořady by obecně měly naplňovat veřejnou službu ve dvou hlavních ohledech.¹³ Zaprvé, měly by **přispívat k naplňování informačních potřeb veřejnosti a vytvářet tak podmínky pro informovaná rozhodnutí**: veřejnost by měla získat lepší představu o politických cílech kandidátů a kandidátek, jejich osobnostech a zamýšlených krocích během výkonu funkce. Zadruhé, měly by **stimulovat zájem veřejnosti o politiku a její politickou participaci**.

Od těchto cílů by se pak měla odvíjet dramaturgie debat, tedy jejich celkový koncepční a organizační rámec a to, jak jsou vystavěny a vedeny. Sem patří zejména otázka celkového počtu debat, zvolený debatní model a klíč k výběru diskutujících (kap. 3.1), formát a pravidla debat, včetně otázky rozvržení času mezi diskutující (kap. 3.2), výběr témat a otázek (kap. 3.3), role moderátora (kap. 3.4) a produkční aspekty debaty, např. scéna, rozmístění diskutujících, zapojení publika, doprovodná grafika (kap. 3.5). Tyto aspekty postupně rozebereme, přičemž vždy nejprve popíšeme dobrou praxi identifikovanou na základě zahraniční odborné literatury a pak shrneme a zhodnotíme praxi České televize.

¹³ Coleman, S., & Moss, G. (2015). Rethinking Election Debates: What Citizens Are Entitled to Expect. *The International Journal of Press/Politics*, 21(1), 3-24. <https://doi.org/10.1177/1940161215609732>

3.1 Počet a model debat

Z hlediska počtu diskutujících lze rozlišit dva základní modely: **(1) užší, typicky se dvěma hlavními diskutujícími**, který má tradici zejména v USA a vychází z většinového volebního systému, a **(2) širší, s vyšším počtem diskutujících**, který se vyskytuje zejména v evropských zemích s poměrným volebním systémem. Oba modely mají své výhody a nevýhody a kladou na moderátora odlišné nároky (viz také kap. 3.3.). Zatímco v rámci prvního zmíněného modelu má moderátor zejména zabezpečit férové podmínky pro oba diskutující, od kterých se očekává, že si budou vzájemně oponovat a vyvracet argumenty, druhý zmíněný model s vyšším počtem diskutujících poskytuje mnohem menší prostor pro vzájemnou volnou konfrontaci a vyžaduje od moderátora pevnější vedení jak z hlediska zabezpečení rovnoměrné distribuce prostoru pro jednotlivé diskutující, tak z hlediska případné korekce či oponentury vůči jednotlivým mluvčím.

V evropských zemích s poměrným volebním systémem se vzhledem k vyššímu počtu kandidujících stran vedou diskuse o tom, jaký klíč k výběru diskutujících zvolit. Jednotlivé země obvykle nemají ustálený postup a počet a složení se mění podle aktuální situace a na základě aktuální dohody mezi médii a kandidujícími subjekty. Obvykle se volí jedna z následujících možností nebo jejich kombinace¹⁴:

- (1) **Duel** mezi dvěma kandidáty zastupujícími dvě hlavní konkurenční politické strany,
- (2) **Série duelů** mezi zástupci hlavních politických stran, kdy každý postupně diskutuje s každým,
- (3) **Série duelů** mezi zástupci hlavních politických stran, přičemž každý kandidát diskutuje právě jednou (tj. dvojice se vytvoří např. na základě losování nebo aktuálních volebních preferencí),
- (4) **Širší debata**, kde jsou zastoupeny všechny politické strany s reálnou šancí ke zvolení (typicky na základě aktuálních průzkumů veřejného mínění, případně na základě kombinace minulých volebních výsledků a současné/potenciální volební podpory)¹⁵.

Česká televize volila kombinaci **(1) série 15 širších debat (každá v rozsahu cca 110 minut)**, ve kterých bylo zastoupeno osm stran, hnutí a koalic, které měly podle průzkumu volebního

¹⁴ Anstead, N. (2016). A Different Beast? Televised Election Debates in Parliamentary Democracies. *The International Journal of Press/Politics*, 21(4), 508–526. <https://doi.org/10.1177/1940161216649953>.

Baxter, A. (2022). Of empty chairs and ice sculptures: Regulating broadcasting during the 2019 general election—The Ofcom perspective. In D. Wring, R. Mortimore, & S. Atkinson (Eds.), *Political communication in Britain* (pp. 193–209). Palgrave Macmillan.

Vaz-Álvarez, M., Túñez-López, J.M., & Costa-Sánchez, C. (2020). Electoral debates in the VODs of the Public RTVs of Europe. *Revista Latina De Comunicación Social*, (76), 81–96. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2020-1438>.

¹⁵ Pro klíč k výběru diskutujících viz např. Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/international-research/debates-around-world/index.htm>

Rafter, K. (2015). Regulating the Airwaves: How Political Balance is Achieved in Practice in Election News Coverage. *Irish Political Studies*, 30(4), 575–594. <https://doi.org/10.1080/07907184.2015.1096264>.

Vaz-Álvarez, M., Túñez-López, J. M., & Costa-Sánchez, C. (2020). Electoral debates in the VODs of the Public RTVs of Europe. *Revista Latina De Comunicación Social*, (76), 81–96. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2020-1438>

potenciálu agentur Kantar CZ a Data Collect nejvyšší volební potenciál, přičemž čtrnáct těchto debat bylo tematicky zaměřených a doplnila je jedna *Superdebata* s lídry těchto politických subjektů, a **(2) série duelů (každý v rozsahu cca 60 minut)** s lídry těchto osmi subjektů, přičemž dvojice diskutujících byly určeny na základě volebního potenciálu, tj. postupně spolu diskutovali zástupci politických subjektů umístěných na 8. a 7. místě, 6. a 5. místě, 4. a 3. místě a pak 2. a 1. místě (pro přehled viz Tab. 1). Pro úplnost také nutno uvést, že ČT dala v rámci debatní série *Politické spektrum* prostor i představitelům politických uskupení, která se neumístila na prvních osmi místech. Ve čtyřech dílech postupně diskutovali zástupci 18 takových uskupení; tato série ale není zahrnuta do analýzy.

Tab. 1 Přehled analyzovaných debat

Datum	Pořad	Téma/účastníci duelu	Stopáž
2.9. úterý	Předvolební debata	Doprava	116 min
3.9. středa	Předvolební debata	Bydlení	111 min
4.9. čtvrtek	Předvolební debata	Zdravotnictví	113 min
7.9. neděle	Duel kandidátů na premiéra	Macinka, Šlachta	60 min
9.9. úterý	Předvolební debata	Průmysl a podnikání	113 min
10.9. středa	Předvolební debata	Vzdělávání a školství	113 min
11.9. čtvrtek	Předvolební debata	Vztahy s EU a se sousedy	116 min
14.9. neděle	Duel kandidátů na premiéra	Konečná, Okamura	64 min
16.9. úterý	Předvolební debata	Sociální věci	114 min
17.9. středa	Předvolební debata	Justice	114 min
18.9. čtvrtek	Předvolební debata	Životní prostředí a zemědělství	111 min
21.9. neděle	Duel kandidátů na premiéra	Rakušan, Hřib	63 min
23.9. úterý	Předvolební debata	Společnost a výzvy	114 min
24.9. středa	Předvolební debata	Digitalizace státu	115 min
25.9. čtvrtek	Předvolební debata	Zahraniční politika	115 min
28.9. neděle	Superdebata	Superdebata	111 min
29.9. pondělí	Duel kandidátů na premiéra	Kupka, Havlíček	61 min
30.9. úterý	Předvolební debata	Obrana a bezpečnost	109 min
1.10. středa	Předvolební debata	Ekonomika	113 min

Česká televize v období bezprostředně před parlamentními volbami v roce 2025 odvysílala celkem **23 debat s celkovou délkou 36 hodin** (14 tematických debat, *Superdebata*, 4 duely, 4 debaty v rámci série *Politické spektrum*)¹⁶ a **dala prostor širokému spektru stran, hnutí a koalic, čímž přispěla k naplňování informačních potřeb veřejnosti a vytvoření podmínky pro informovaná rozhodnutí**. Česká televize zároveň **vhodně kombinovala různé modely**, které s sebou nesou odlišné výhody a nevýhody: **širší model**, kde má publikum možnost

¹⁶ Pro úplnost dodáváme, že Česká televize kromě toho v pořadu *Události, komentáře* odvysílala rozhovory s lídry 26 kandidujících subjektů (v pořadí podle čísel, která těmto subjektům losem přidělila Státní volební komise), přičemž každý rozhovor trval sedm minut. Jelikož jde o odlišný žánr (rozhovory, nikoli debaty), dále je nezmiňujeme a zaměřujeme se pouze na debatní pořady.

přímo srovnat nabídku různých politických uskupení s nejvyšší šancí zvolení, s **užším modelem** duelu, kde se setkají hlavní kandidáti s největší šancí stát se premiéry a mají více prostoru pro vzájemnou konfrontaci.

Jako otázku k diskusi nastolujeme, zda je takto vysoký počet a rozsah debat nutný a účelný a zda nemůže vést k jisté únavě a zahlcení publika. Lze jistě argumentovat, že veřejnost má možnost vybrat si, která témata nebo diskutující ji zajímají, a Česká televize pouze přináší nabídku, ale přece jen může celková kvantita ubírat na exkluzivitě debat. Nabízí se například možnost zachovat *Superdebatu* a *duely*, a naopak snížit počet tematických debat.

3.2 Formát a pravidla debaty

Dalším stěžejním aspektem politických debat, který má potenciál významně ovlivnit jejich přínos pro veřejnou diskusi, je jejich formát a pravidla. V odborné literatuře z USA, jež tvoří většinu akademické produkce zaměřené na politické debaty a která – nutno upozornit – reflektuje podmínky většinového volebního systému a jinou kulturní tradici, se rozlišují **tři základní formáty**¹⁷:

- (1) **Standardní formát**: debaty se účastní dva diskutující a jeden moderátor, přičemž moderátor nastoluje hlavní témata a formuluje otázky. Někdy bývá stanovený časový limit pro odpověď (např. 60 sekund) a následnou reakci (např. 30 sekund). Podle některých návrhů je vhodné debatu časově rozdělit na jednotlivé tematické bloky (např. 6 hlavních témat po 15 minut) a také dopředu oznámit hlavní témata debaty, aby měli debatující možnost se lépe připravit.
- (2) **Interaktivní debata s veřejností (tzv. town hall model)**: otázky kladou přímo občané a občanky vybraní především z nerozhodnutých voličů, zatímco moderátor pouze dohlíží na dodržování pravidel a přiděleného času bez věcných vstupů do debaty či kladení doplňujících dotazů.
- (3) **Model šachových hodin (tzv. chess clock model)**: každý diskutující má přidělený stejný časový prostor (např. 45 minut), rozdělený do několika témat s rovnoměrnými časovými bloky, přičemž při každé promluvě se diskutujícím viditelně odpočítává čas. Jakmile diskutující vyčerpá svůj celkový čas, právo na další vystoupení končí. Moderátor dohlíží na dodržování časových limitů a nastoluje témata, jež jsou vybírána z podnětů odborné i široké veřejnosti, přičemž kritérium konečného výběru je jejich relevance z hlediska výkonu funkce, o kterou se diskutující ucházejí. Kladení doplňujících otázek, vznášení protiargumentů a reakce na neúplné nebo vyhýbavé odpovědi protistrany jsou odpovědností diskutujících, nikoliv moderátora.

¹⁷ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>

Z tohoto hlediska se v evropských zemích se uplatňuje zejména **standardní formát**, kde otázky klade moderátor a diskutující pro své odpovědi a následné reakce nemají striktní časový limit.

Za organizaci debat jsou obvykle odpovědná samotná média (typicky individuálně; někdy, jako například v minulosti v Německu a ve Velké Británii¹⁸, se klíčová média spojí do konsorcia a debaty zajišťují společně), ale existují i modely, kdy je zajištěním debaty pro celý televizní trh pověřená nezávislá organizace.¹⁹

Diskuse o formátu debat zahrnuje otázky ohledně způsobu výběru témat, formátu otázek a odpovědí, rozvržení času mezi diskutující a způsobu zapojení publika. Při sumarizaci dobré praxe se opíráme o zprávu kanadské *Leaders' Debates Commission*²⁰ vytvořenou na základě národních konzultací s domácími aktéry a mezinárodních konzultací s organizátory politických debat v Austrálii, Francii, Německu, USA a Velké Británii, dále o zprávu Pracovní skupiny pro reformu prezidentských volebních debat působící při Pensylvánské univerzitě (*Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*)²¹ a o akademickou literaturu²². Co se týče **struktury debaty a její pravidel**, lze konstatovat, že panuje obecná shoda na následujících klíčových bodech dobré praxe:

- Struktura debaty by měla být jednoduchá, přehledná a snadno srozumitelná, se zaměřením na samotný obsah, tedy na témata, otázky a odpovědi diskutujících.
- Moderátor by měl na začátku jasně vysvětlit, jak bude debata probíhat.

¹⁸ Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/international-research/debates-around-world/index.htm>

¹⁹ Například v **Kanadě** je organizací předvolebních debat lídrů politických stran (jedné v angličtině a jedné ve francouzštině) pověřena nezávislá Komise pro debatní pořady lídrů (Leaders' Debates Commission) zřízená vládou v roce 2018, a to po rozsáhlém konzultačním procesu. V **USA** byly prezidentské debaty organizovány Komisí pro prezidentské debaty (Commission on Presidential Debates, CPD), která byla založena v roce 1987 společně Demokratickou a Republikánskou politickou stranou jako nezisková a nestranická organizace. Jejím posláním bylo zajistit pravidelné uskutečnění debat mezi hlavními kandidáty na prezidenta a viceprezidenta USA, přičemž od svého vzniku zorganizovala všechny prezidentské debaty až do roku 2020. Tradici ukončili v roce 2024 Joe Biden a Donald Trump, kteří oznámili, že se debat pořádaných CPD nezúčastní, a místo toho se dohodli na účasti ve dvou alternativních debatách pořádaných soukromými televizními stanicemi. Viz: Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/international-research/debates-around-world/index.htm>

²⁰ Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/international-research/debates-around-world/index.htm>. Leaders' Debates Commission. (2022). *Democracy matters: Making debates count for citizens. A report on the Leaders' Debates Commission 2021 federal election experience*. <https://www.debates-debats.ca/en/report-2021/index.htm>

²¹ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>

²² Coleman, S. (2000). Meaningful political debate in the age of the soundbite. In S. Coleman (Ed.), *Televised election debates: International perspectives* (pp. 1–24). Macmillan Press.

- Debatu je vhodné strukturovat do spíše menšího počtu tematických okruhů a pak vyššího počtu otázek v rámci každého z nich, což vytváří prostor pro hlubší diskusi o politických otázkách a lepší porozumění rozdílů mezi stranickými programy.
- Menší počet tematických okruhů zároveň umožňuje diskutujícím rozvinout své argumenty nad rámec krátkých úderných hesel a zároveň poskytuje dostatek času na doplňující otázky, které ztěžují vyhýbání se přímým odpovědím.
- Z hlediska časového rozvržení jednotlivých témat je obecně upřednostňována flexibilita před striktním časovým limitem, aby mohl moderátor ponechat více prostoru těm tématům a otázkám, které se ukážou jako zvlášť podnětné nebo vyžadují hlubší objasnění.
- Délka odpovědí by měla být dostatečná pro to, aby publikum porozumělo politickým postojům jednotlivých kandidátů a kandidátek.
- Co se týče přidělování času, je třeba zajistit celkovou spravedlnost mezi diskutujícími, nikoli mechanicky vymáhat striktně stejný čas.

Česká televize zvolila v souladu s dosavadní tradicí **přiměřeně jednoduchý a přehledný standardní formát debat**, kde debatu moderoval vždy **jeden moderátor** a probíhala **bez účasti publika na místě**. V souladu s výše uvedenými doporučeními **diskutující pro své odpovědi a následné reakce neměli striktní časový limit**. Výjimku tvořily pouze úvodní otázky jednotlivých tematických bloků v duelech, kde měli diskutující na své první slovo vyhrazeno 30 sekund (s viditelnou časomírou), a závěrečné vzkazy voličům, na něž dostali prostor účastníci všech tematických debat a *Superdebaty* a které měly rovněž časový limit 30 sekund (opět s viditelnou časomírou). Všechny debaty se věnovaly **několika tematickým okruhům bez formální fixní časové dotace** (i když bylo zjevné, že moderátoři se přibližně drží dopředu připraveného scénáře).

Struktura jednotlivých debat byla výrazně standardizována, což přispělo k zajištění rovného zacházení se všemi diskutujícími zastupujícími různé politické subjekty. Tematické debaty měly standardizovaný začátek, během něhož moderátor připomenul datum konání voleb, nastolil téma debaty, shrnul klíč k výběru diskutujících (volební potenciál) s odkazem na dodatečné informace na webu ČT24 a představil jednotlivé diskutující. Tematické debaty pak vždy začínaly otázkou týkající se bezprostředního aktuálního dění. Po audiovizuálním předělu debata pokračovala tematickými okruhy spjatými s hlavním předmětem debaty. Po dalším předělu následovaly tři anketní otázky, kdy moderátor vyžadoval krátké odpovědi, diskutující odpovídali v abecedním pořadí podle svého příjmení, přičemž směr se střídal a diskutující neměli možnost na sebe reagovat. Po dalším předělu následovala opět volnější debata strukturována podle několika hlavních tematických okruhů. Po posledním předělu diskutující dostali prostor pro závěrečný vzkaz voličům, na který bylo vyhrazeno 30 sekund (s viditelnou časomírou). Pořadí mluvčích bylo opět abecední. Následně moderátor debatu ukončil.

I v případě **duelů** měly všechny pořady jednotný scénář. Moderátor na úvod představil formát, vysvětlil klíč k výběru účastníků (volební potenciál) a představil oba diskutující. Následně položil tři úvodní otázky, které vymezily hlavní témata duelu a na něž měli účastníci odpovídat stručně. Po audiovizuálním předělu následovaly tři hlavní tematické bloky, oddělené znělkami. Na začátku každého bloku měli oba diskutující 30 sekund (s viditelnou časomírou) na úvodní komentář k danému tématu. Před třetím blokem byl zařazen krátký blok se třemi anketními otázkami, na něž účastníci odpovídali stručně, bez vzájemné interakce; otázky byly zároveň promítnuty na obrazovku. V závěrečné části dostali oba diskutující prostor položit dvě otázky svému protivníkovi a poté moderátor debatu ukončil.

3.3 Výběr témat a otázek

Dalším důležitým aspektem debat je **výběr témat a otázek**. Zde se doporučení shodují na důležitosti **aktivního zapojení širší veřejnosti**. Formát debat by měl umožňovat veřejnosti spoluvytvářet agendu a klást otázky, což má potenciál zvýšit pluralitu diskutovaných témat a posilnit demokratický charakter debat i jejich společenskou relevanci.²³ Jak naznačují zkušenosti z jiných zemí, pokud je kontrola nad obsahem debaty plně v rukou moderátora, mohou převažovat otázky reflektující mediální agendu a aktuální zpravodajské priority, nikoli nutně klíčové problémy, které považuje za důležité samotná veřejnost.²⁴ Posílení participace veřejnosti a jiných aktérů (např. expertů a expertek) při výběru témat a otázek pomáhá zabránit tomu, že se debata promění ve zpravodajský rozhovor nebo tiskovou konferenci.²⁵ Dobrou praxi v této oblasti lze na základě zahraniční literatury formulovat následovně²⁶:

- Doporučuje se zavést formální a transparentní proces sběru témat a otázek jak od široké veřejnosti (a to prostřednictvím různých platforem), tak od expertů a expertek

²³ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>.

Coleman, S. (2000). Meaningful political debate in the age of the soundbite. In S. Coleman (Ed.), *Televised election debates: International perspectives* (pp. 1–24). Macmillan Press.

²⁴ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>

²⁵ Ibid.

²⁶ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>.

Coleman, S. (2000). Meaningful political debate in the age of the soundbite. In S. Coleman (Ed.), *Televised election debates: International perspectives* (pp. 1–24). Macmillan Press.

Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/international-research/debates-around-world/index.htm>.

Leaders' Debates Commission. (2022). *Democracy matters: Making debates count for citizens. A report on the Leaders' Debates Commission 2021 federal election experience*. <https://www.debates-debats.ca/en/report-2021/index.htm>

z různých oblastí. Co se týče rozsahu, *Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform* například doporučuje, aby od těchto externích zdrojů pocházela alespoň třetina otázek.

- Co se týče volby témat, debata by měla pomoci veřejnosti lépe porozumět programům a politickým pozicím jednotlivých stran a také poskytovat vhled do osobnosti lídrů. Informativnost má přednost před zábavní hodnotou.
- Je vhodné otázky zasadit do širšího kontextu nebo perspektivy, aby jim publikum lépe rozumělo.
- Otázky by měly být formulované tak, aby podněcovaly skutečnou debatu a vedly k věcným výměnám mezi diskutujícími.

Česká televize zvolila v rámci debat **kombinaci dvou formátů otázek: (1) standardní otázky vztahující se k jednotlivým tematickým okruhům** (včetně doplňujících, upřesňujících či konfrontačních otázek), kde byl prostor pro komplexnější vysvětlení vlastní pozice a následně i pro vzájemnou interakci mezi diskutujícími, a **(2) tzv. anketní otázky** vyžadující stručné odpovědi, kde diskutující odpovídali na identický dotaz moderátora v jím určeném pořadí (typicky podle abecedy, oběma směry), bez možnosti vzájemné reakce.

Počet tematických okruhů lze považovat za adekvátní, tj. vhodně vyvažující šířku a hloubku debaty. Výrazná většina debatního prostoru byla věnována **politickým pozicím jednotlivých diskutujících** a pouze minimum času bylo věnováno **osobnějším otázkám**. **Tematické debaty** víceméně vyrovnaně pokryly všechny klíčové oblasti veřejného života: (1) ekonomiku a hospodářství, (2) sociální oblast, (3) oblast státu, správy a práva, (4) mezinárodní vztahy a bezpečnost, a nad rámec těchto kategorií také oblast životního prostředí a zemědělství a téma společnosti a výzev (viz Tab. 2).

Tab. 2 Témata série tematických debat

Tematický okruh	Téma debaty	Datum konání
Ekonomika a hospodářství	Doprava	2. září
	Průmysl a podnikání	9. září
	Ekonomika	1. října
Sociální politika	Bydlení	3. září
	Zdravotnictví	4. září
	Vzdělávání a školství	10. září
	Sociální věci	16. září
Stát, správa a právo	Justice	17. září
	Digitalizace státu	24. září
Bezpečnost a mezinárodní vztahy	Vztahy s EU a se sousedy	11. září
	Zahraniční politika	25. září
	Obrana a bezpečnost	30. září
Jiné	Životní prostředí a zemědělství	18. září
	Společnost a výzev	23. září

Superdebata (vysílaná 28. září) a také všechny **čtyři duely** (7., 14., 21. a 29. září) měly podobnou tematickou strukturu. Dominantně se zaměřily na oblast budoucí koaliční spolupráce, případné obsazení klíčových postů, volební programy a rozdíly mezi stranami; debatu o tom, jak zlepšit život v Česku, což zahrnovalo kombinaci ekonomických a sociálních témat; a na geopolitiku, bezpečnost a zahraničněpolitické směřování země.

Volbu tematických okruhů lze považovat ve svém celku za adekvátní, i když spíše tradiční a postrádající větší invenci, s důrazem na ekonomická, sociálně-politická, bezpečnostní a zahraničněpolitická témata na úkor témat **společenských, kulturních a environmentálních**. I když posouzení relevance diskutovaných témat je do jisté míry otázkou subjektivní, lze přesto identifikovat některá významná **témata, která byla v předvolebních debatách pokryta spíše méně**. Za vhodné bychom považovali například věnovat samostatnou debatu problematice **životního prostředí** namísto sloučení tohoto tématu s oblastí zemědělství (debata 18. září). Z hlediska státní správy jde o dva oddělené resorty, jejichž priority a zájmy mohou být v řadě ohledů protichůdné. Kromě toho má o environmentální problematiku podle šetření Centra pro výzkum veřejného mínění zájem značná část veřejnosti (**sedm z deseti dotázaných**)²⁷ a klimatická krize představuje jednu z klíčových společenských výzev současnosti. Zároveň mezi jednotlivými politickými stranami existují výrazné rozdíly v přístupech a prioritách v této oblasti, což by činilo toto téma pro předvolební debatu mimořádně relevantním (i když je nutno dodat, že některé aspekty tématu životního prostředí byly průřezově reflektovány i v jiných tematických debatách). Oblast zemědělství by bylo možné tematicky propojit spíše s **regionálním rozvojem**, který nebyl předmětem samostatné debaty (i když, opět, regionální rozdíly byly průřezově reflektovány hned v několika debatách). Téma digitalizace státu by zase bylo vhodné pojmut širěji, a to jako součást debaty o **funkčnosti a efektivitě veřejné správy**, protože digitalizace představuje pouze jeden z jejích dílčích aspektů.

Za poněkud překvapující lze označit také malý prostor věnovaný **společenským a kulturním tématům**: byla jim věnována pouze jedna debata pod názvem *Společnost a výzvy* (23. září). Větší pozornost by si zasloužila nejen oblast **kultury**, která byla pokryta spíše okrajově, ale také témata **sociální soudržnosti a rovnosti**. V tématu kultury **nedostala prostor oblast médií**, zejména budoucího fungování médií veřejné služby, jež se v posledních měsících stalo živě diskutovaným tématem, kde se postoje hlavních politických stran výrazně rozcházejí, jak je patrné z veřejných prohlášení i volebních programů. Podobně by bylo možné očekávat, že v debatě o **vzdělávání** (10. září) bude tematizována také **inkluze**, jelikož i v této oblasti se postoje politických stran výrazně liší; z hlediska veřejného zájmu by pak bylo vhodné věnovat pozornost rovněž **kapacitě míst na středních školách a v mateřských školách**. V debatách o zdravotnictví (4. září) a vzdělávání (10. září) bylo dále možné otevřít téma **duševního zdraví**

²⁷ Centrum pro výzkum veřejného mínění. (2025). *Hodnocení ochrany a stavu životního prostředí – červen 2025* [Tisková zpráva]. <https://cvvm.soc.cas.cz/images/articles/files/6168/oe250826.pdf>

mladých lidí, včetně otázky dostupnosti psychologické a psychiatrické péče, která dnes představuje významný společenský problém.

Ještě pozoruhodnější je, že navzdory výrazné pozornosti věnované zahraniční politice a mezinárodním vztahům bylo téměř nepřítomné téma **izraelsko-palestinského konfliktu v Gaze**, a to přesto, že se postoje kandidujících subjektů liší i v tomto případě. Celá série 19 debat tak vytvářela dojem, že primárním vojenským konfliktem současnosti, o němž je třeba diskutovat a u něhož je relevantní zjišťovat politické pozice jednotlivých subjektů, je **válka na Ukrajině**, které byla naopak věnována značná pozornost.

V průběhu debat se objevilo několik otázek, které lze z hlediska veřejného zájmu považovat **spíše za okrajové či s nízkou přidanou hodnotou**. Typicky se jednalo o tzv. anketní otázky, jejichž účelem bylo debatu **oživit a odlehčit** a na které měli diskutující odpovídat velmi stručně. Z hlediska dodržování principů objektivity tyto otázky nepředstavovaly žádné pochybení, avšak z pohledu veřejného zájmu lze říci, že do jisté míry znamenaly nevyužitou příležitost pro **hlubší či věcnější diskusi, nebo jim chyběl kontext, což mohlo stěžovat porozumění na straně publika**. Do této kategorie lze zařadit například následující otázky:

- Otázka, ve kterém kraji České republiky by diskutující osobně nechtěli žít („*Který region se podle vás rozvíjí nejhůř? A kde byste rozhodně nechtěli žít?*“; debata na téma bydlení, 3. září). Domníváme se, že moderátorský tým nemůže očekávat od politiků a političek předstupujících před celostátní publikum, že označí některou část země za místo, kde by rozhodně nechtěli žít. Dotaz považujeme v této formulaci za zbytečný. Vhodnější by bylo zaměřit se na regionální nerovnosti a plány politických subjektů na jejich snižování nebo na problematiku (ne)dostupnosti bydlení.
- Otázky typu „*Pane Činčilo, oslovujete AI v ženském nebo mužském rodě? Děkujete jí?*“ nebo „*Láká vás nový dům od robotických zedníků, pane Králíčku?*“ (debata na téma digitalizace, 24. září). Jak uvádíme výše, debatě by prospělo rozšíření z tématu digitalizace na širší téma fungování veřejné správy, čímž by se snížila potřeba zařazovat otázky s nižší informační hodnotou.
- Anketní otázka o možném snížení počtu státních svátků (*Superdebata*, 28. září), přestože – jak upozornilo více diskutujících – toto téma nebylo ze strany žádného politického subjektu ani veřejnosti otevřeno ani požadováno. Pokud je nám známo, snížení počtu státních svátků se neobjevilo v žádném z volebních programů pozvaných politických uskupení. Prostor *Superdebaty*, jíž se účastnili představitelé hlavních politických stran a hnutí, by bylo možné využít k diskusi o tématech s větší společenskou relevancí.
- Anketní otázka o názoru diskutujících na nařízení EU ukládající povinnost připevňovat víčka k PET lahvím (debata o životním prostředí a zemědělství, 18. září). Domníváme se, že toto téma je svou relevancí spíše okrajové (podoba uzávěrů PET lahví je technicistní detail, který každodenní život občanů a občanek ČR zásadně neovlivňuje). Naopak jiné politiky v oblasti životního prostředí, zejména v kontextu boje

s globálními klimatickými změnami, mohou mít přímé a závažné dopady na zdraví, bezpečí i ekonomickou situaci obyvatel ČR i zahraničí.

- Anketní otázka „*Mikročip povinně nejenom pro psy, ale taky pro kočky. Jste pro?*“, doplněná teprve později konstatováním: „*To je usnesení, které přijali v červnu europoslanci. A měli by podle nich majitelé zvířata registrovat v jednotné databázi, tedy i kočky.*“ (debata o životním prostředí a zemědělství, 18. září). Diváci a divačky bez předchozí znalosti problematiky si mohli jen těžko odvodit, že diskutovaný návrh Evropského parlamentu směřuje k potlačení nelegálních „množiren“ a obchodu s kočkami ze zemí mimo EU s nejasným původem a negarantovanými životními podmínkami. Tento kontext moderátorka do debaty nijak nepřinesla, musel jej až později doplnit jeden z hostů, takže debata postrádala věcnost a relevanci a celé téma bylo částí diskutujících rámováno jako odmítnutí „nesmyslů přicházejících z Bruselu“. Otázka by přitom zřejmě opravdu mohla fungovat jako anketní, bylo by však potřeba ji přesněji uvést.
- Anketní otázka „*Podpořili byste zákon, který by umožnil vykázat z veřejného prostoru lidi bez domova a za nevhodné chování je potrestat v krajním případě i vězením?*“ (debata o sociálních věcech, 16. září). Domníváme se, že otázku bylo vhodné doplnit kontextem, který zazněl o chvíli později ve vysílání – totiž, že návrhy v podobném smyslu ve veřejné debatě vyslovili senátoři Jiří Čunek a Zdeněk Hraba. Bez uvedeného kontextu tato otázka může působit jako legitimizace okrajového postoje (že je postoj okrajový, naznačují i odpovědi, které v debatě padly).

Obecně vzato, ankety mohou sloužit jako zajímavý dramaturgický prvek, který pozmění tempo debaty a upoutá tak diváckou pozornost, stejně tak jako způsob, jak publiku rychle představit postoje přizvaných kandidujících uskupení na významná témata veřejné debaty. Předkládáme však k úvaze, zda anketní otázky opravdu ve všech případech slouží lepšímu veřejnému porozumění. Anketní otázky dobře fungují v případech, kdy se zabývají problémy, které jsou veřejnosti známy již delší dobu a které lze uspokojivým způsobem redukovat na rovinu „ano–ne“, případně na jednoznačný výběr z malého počtu alternativ. Z dotazů, které v debatách padly, sem můžeme zařadit například otázky na to, zda by kandidující subjekty byly pro zavedení školného na vysokých školách, eura či nadstandardů ve zdravotnictví. Problematičtější jsou ankety v situaci, kdy je předložené téma publiku méně známé nebo k němu moderátor neposkytne dostatečný kontext.

Zařazení výše zmíněných otázek samozřejmě nelze považovat za chybné; vzhledem k limitovanému času však bylo možné je nahradit otázkami s vyšší přidanou hodnotou z hlediska veřejného zájmu, tedy na důležitější téma nebo v některých případech s podrobnějším kontextem umožňujícím lepší pochopení otázky ze strany publika. Je však důležité zdůraznit, že počet těchto otázek byl minimální a celková míra **relevance témat a otázek ve vysíláních debatách byla vysoká.**

Všechny debaty se konaly **bez účasti publika na místě** a **otázky kladl pouze moderátor**, tj. **veřejnost ani žádní jiní aktéři se na jejich výběru a formulaci nepodíleli**. Zde vidíme prostor pro **posílení participace veřejnosti**. V souladu s doporučeními **dáváme ke zvážení možnost zavedení formálního a transparentního procesu sběru témat a otázek jak od široké veřejnosti, tak od expertů a expertek**. To by mohlo **obohatit tematickou pestrost debat**, snížit riziko přílišné **závislosti na mediální agendě**, zvýšit jejich **relevanci** pro občany, podpořit **zapojení publika** do veřejné diskuse, posílit **legitimitu** celého formátu a zároveň zvýšit jeho **diváckou atraktivitu**.

3.4 Role moderátora

Moderátor sehrává v politických debatách klíčovou roli, neboť zásadním způsobem ovlivňuje podobu a obsah debaty, její strukturu, dynamiku i kvalitu výměny názorů mezi diskutujícími.²⁸ Co se týče samotné role moderátora, lze rozlišit dva hlavní přístupy. Ten první, prosazovaný zejména v USA, chápe **moderátora zejména jako facilitátora**, jehož úkolem je zajistit plynulý průběh debaty a v maximální možné míře podpořit přímou výměnu názorů mezi diskutujícími. V tomto modelu se očekává, že diskutující budou vzájemně zpochybňovat své pozice, přičemž hlavní zodpovědnost za doplňující a kritické otázky spočívá na nich samotných. Cílem je, aby diskutující debatovali především mezi sebou, nikoli aby vedli konfrontaci s moderátorem. Druhý přístup, mnohem běžnější v našich podmínkách, naopak chápe **moderátora zejména jako novináře**, přičemž se očekává, že právě moderátor, a ne jednotliví diskutující, je primárně odpovědný za rozporování pozic jednotlivých diskutujících a za kladení doplňujících a konfrontačních dotazů.

Zkušenosti a dobrou praxi ze zahraničí lze shrnout následovně²⁹:

- Doporučuje se spíše formát s jedním moderátorem místo panelu více moderátorů, protože jeden moderátor může účinněji řídit čas, kontrolovat průběh debaty, podporovat věcnou výměnu názorů a nastavit jednotný tón celé debaty.
- Moderátor by měl mít dostatečnou zkušenost s moderováním živých televizních politických debat s více účastníky, dobrou znalost klíčových otázek volební kampaně

²⁸ Turcotte, J. (2015). The news norms and values of presidential debate agendas: An analysis of format and moderator influence on question content. *Mass Communication and Society*, 18(3), 239–258.

<https://doi.org/10.1080/15205436.2014.893362>

²⁹ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>

Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/international-research/debates-around-world/index.htm>.

Leaders' Debates Commission. (2022). *Democracy matters: Making debates count for citizens. A report on the Leaders' Debates Commission 2021 federal election experience*. <https://www.debates-debats.ca/en/report-2021/index.htm>

a schopnost formulovat otázky tak, aby podněcovaly věcnou výměnu a osvětlily postoje diskutujících.

- Musí dodržovat nestrannost a nepřekračovat svou neutrální roli, což je klíčové, protože právě vnímaný nedostatek férovosti na straně moderátorů bývá z hlediska veřejnosti jednou z nejčastějších výtek.
- Musí mít dostatečnou autoritu, schopnost efektivně řídit debaty a zasáhnout, když si diskutující skáčou do řeči nebo překračují přidělený čas.
- Zároveň ale musí podporovat výměnu názorů a umožnit diskutujícím, aby na sebe vzájemně reagovali a oponovali si.
- Musí mít porozumění pro svojí roli a uvědomit si, že hlavní pozornost má být na diskutujících. Jak uvádí jedno z doporučení, podobně jako u rozhodčího v hokejovém zápase by si publikum po skončení debaty nemělo pamatovat, kdo ji moderoval.³⁰

V souladu s doporučeními a dobrou praxí volila Česká televize model debaty **s jedním moderátorem**. Zároveň volila **dlouholeté a zkušené** moderátory a moderátorky: Marcelu Augustovou, Janu Peroutkovou, Martina Řezníčka a Daniela Takáče. Samotné moderátorské výkony podrobněji rozebíráme v kapitole 5. **Moderátoři naplňovali kombinovanou facilitátorskou a novinářskou roli, a to jak v širším formátu debat s více diskutujícími, tak v duelech**. V českém kontextu je tento model **běžný a zaužívaný**, což souvisí také s několika praktickými důvody. Zaprvé, čistě facilitátorský model je obtížně realizovatelný ve formátu s více než dvěma diskutujícími, protože vzniká riziko, že kritika a doplňující dotazy od diskutujících budou směřovat jen na vybrané kandidáty, zatímco vstupy jiných zůstanou bez adekvátní reakce. To souvisí s druhým důvodem, což je možné riziko nedodržení zákonných požadavků. Pokud by například korekce nepravdivých tvrzení závisela výhradně na diskutujících a jejich připravenosti, rétorické zdatnosti a pohotovosti, vzniklo by riziko, že některá zavádějící nebo nepravdivá tvrzení zůstanou bez reakce, a pořad jako celek by následně mohl být kritizován kvůli nedodržení principů objektivity. Zatřetí zde svou roli hraje i historická zvyklost, s ní spojená očekávání široké i odborné veřejnosti, a také obecně menší připravenost samotných diskutujících na formát, v němž moderátor funguje pouze jako neutrální facilitátor a diskutující se musí nejen prezentovat, ale také útočit a bránit se.³¹

Zároveň je ale nutné upozornit, že model moderátora převážně jako novináře má i **nesporné nevýhody**. Pokud doplňující či kritické otázky kladou zejména moderátoři, **debata získává charakter tradičního novinářského rozhovoru, kde kandidát diskutuje spíše s moderátorem než se svými protivníky**. Pořad se tak může rozpadnout do série individuálních výměn mezi moderátorem a daným kandidátem, což pak otevírá otázku, **v čem spočívá přidaná hodnota**

³⁰ Leaders' Debates Commission. (2022). *Democracy matters: Making debates count for citizens. A report on the Leaders' Debates Commission 2021 federal election experience*. <https://www.debates-debats.ca/en/report-2021/index.htm>

³¹ Benoit, W. L. (2014). *Political election debates: Informing voters about policy and character*. Lexington Books.

tohoto formátu ve srovnání s běžným rozhovorem.³² Jak uvádí jedna z předchozích analýz předvolebního vysílání Českého rozhlasu, tento model je postaven na převážně **hierarchickém jednostranném komunikačním schématu** a má podobu „zkoušení“, kde moderátor zastává roli zkoušejícího a hosté roli zkoušených, přičemž jejich vzájemná komunikace je minimalizována.³³

I když by změna modelu směrem k menšímu počtu diskutujících a posun od „zkoušení“ k intenzivnější interaktivní debatě ve smyslu výměny mezi samotnými diskutujícími měla z našeho pohledu potenciál přinášet lepší službu veřejnosti, zároveň vnímáme, že z organizačního hlediska by taková změna byla pro ČT složitá, protože jakýkoliv pokus o redukci počtu diskutujících, respektive jejich rozdělení na skupiny, obvykle vzbuzuje stížnosti na porušení principu vyváženosti.³⁴

Kromě toho se při analýze debat ukázalo, že pokud moderátoři ponechali diskutujícím větší prostor pro vzájemnou interakci, **diskuse často sklouzla k překřikování a častému skákání do řeči,** což z hlediska veřejného zájmu přináší jen minimální přínos. Vzniká tak oprávněná obava, že využití alternativních modelů debaty naráží nejen na organizační překážky, ale také na relativně nízkou úroveň debatní kultury v ČR. **Model založený převážně na „zkoušení“ se proto v současnosti jeví jako jediné realistické řešení.**

Nabízí se ovšem možnost zvýšit časovou dotaci pro duely, jelikož ty poskytují více prostoru pro výměnu mezi diskutujícími, a omezit počet tematických debat s osmi diskutujícími, kterým byla věnována výrazně větší část vysílacího času (celkem 28 hodin vs. 4 hodiny pro duely). Zároveň však zdůrazňujeme, že jde toliko o námět k zamyšlení, a řešení, které zvolila ČT, nelze považovat za zjevně nevhodné nebo chybné.

3.5 Produkční aspekty debaty

Poslední, pátou analyzovanou dimenzí organizace politických předvolebních debat, jsou produkční aspekty zahrnující například scénografii, uspořádání studia, zapojení živého publika či práci s doprovodnou grafikou. Ty mohou výrazně ovlivňovat nejen vizuální vnímání debaty publikem, ale také její dynamiku a celkový zážitek publika.

³² Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>

³³ Urbániková, M., & Volek, J. (2013). *Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1: Analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15. 12. 2012 a 26. 1. 2013*. Český rozhlas.

³⁴ Viz např. Berger, V. (2020, září 18). *Tlačence o předvolební éter: Veřejnoprávní debaty ukazují i malé strany, kritikům ČT to nestačí*. Hlídací pes. <https://hlidacipes.org/tlacenice-o-predvolebni-eter-verejnopravni-debaty-ukazuji-i-male-strany-kritikum-ct-to-nestaci/>

Jedním ze sporných bodů v této oblasti je **zapojení živého publika**. Zastánci tohoto řešení argumentují, že přítomnost publika dodává debatě živost a může diskutující motivovat k lepším výkonům. Přítomnost publika totiž vyvolává nejen otázky ohledně jeho vhodného složení a reprezentativnosti, ale zároveň přináší i určitá rizika. Reakce publika – například potlesk, smích či pískot – mohou ovlivňovat vnímání debaty u televizních diváků a divaček a odvádět pozornost od samotného obsahu debaty. V doporučeních převládá preference debaty **bez publika na místě**.³⁵ Další doporučení týkající se **produkce debat** pak obsahují tyto body:

- Scéna by měla být jednoduchá, komorní a prostá různých efektů a rušivých prvků, aby byla pozornost soustředěna na diskutující a obsah debaty.
- Diskutující by měli stát blízko sebe, ideálně v polokruhu, což umožní jasný oční kontakt mezi moderátorem a každým z diskutujících. Moderátor musí mít možnost zasahovat pomocí očního kontaktu a řeči těla, což je považováno za zásadní pro udržení kontroly nad průběhem debaty a zajištění potřebné kázně.

Česká televize přistoupila k produkci předvolebních debat v souladu s identifikovanou dobrou praxí. Pro realizaci čtrnácti tematických debat a všech čtyř duelů volila **jednoduché televizní studio**. V debatách s vyšším počtem účastníků stáli diskutující v **půlkruhu** za individuálními pultíky **v pořadí podle příjmení (zleva doprava)**, přičemž měli také k dispozici židli, a moderátor stál v jejich blízkosti proti nim, což **umožňovalo blízký kontakt** (viz Obr. 1).

Obr. 1 Scénické uspořádání tematické debaty (2. září 2025)

³⁵ Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania. <https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>. Leaders' Debates Commission. (2022). *Democracy matters: Making debates count for citizens. A report on the Leaders' Debates Commission 2021 federal election experience*. <https://www.debates-debats.ca/en/report-2021/index.htm>.

V duelech, jež měly zhruba poloviční, tj. hodinovou časovou dotaci, diskutující stáli proti sobě za pultíky bez židle a moderátorka stála uprostřed, což opět umožňovalo dobrý kontakt a možnost pomoci pohybem ve studiu a řečí těla převzít kontrolu nad debatou (viz Obr. 2).

Obr. 2 Scénické uspořádání duelu (29. září 2025)

Odlišné prostředí volila ČT pouze v případě *Superdebaty*, jež se uskutečnila v historických prostorách Národního muzea v Den české státnosti, tj. 28. září. Zde byla scéna obohacena o státní znak a fyzická vzdálenost mezi moderátorkou a diskutujícími byla výrazně větší, což mohlo sťažovat možnost řízení debaty pomocí očního kontaktu a řečí těla (Obr. 3).

Obr. 3 Scénické uspořádání *Superdebaty* (28. září 2025)

Celkově lze říct, že **Česká televize se držela konzervativního a funkčního přístupu ke scénickému uspořádání debat**, v souladu s očekáváními od médií veřejné služby. I tak se zde ale otevírá prostor pro úvahu, zda a jak by bylo možné produkční stránku a tradiční scénické uspořádání **inovovat**, protože i jediné oživení v podobě vysílání jedné debaty z Národního muzea už ČT opakovaně použila v minulosti.

Česká televize se v analyzovaných debatách **zcela přiklonila k modelu bez zahrnutí publika na místě**, což považujeme z hlediska naplňování veřejné služby za vhodné rozhodnutí, protože nejde vstříc k pojetí debat jako spektaklu, ale umožňuje plné soustředění se na jejich obsah. Zároveň se eliminuje riziko ovlivňování celkového vyznění debat prostřednictvím projevených emocí publika na místě a odpadají také organizační obtíže spojené s výběrem dostatečně pestrého publika. **Jelikož se ale veřejnost nemohla zapojit do debat přímo a ani se jich naživo účastnit, považujeme za o to důležitější demokratizující princip to, dát veřejnosti možnost zapojit se do formalizovaného a transparentního procesu sběru témat a otázek pro diskutující, a to prostřednictvím různých platforem.**

Kromě toho debaty **nepracovaly se žádnými specifickými vizuálními prvky**, jako by například mohly být grafy, tabulky, obrázky, citace vyjádření či citace z programů, což opět otevírá prostor pro úvahu, zda by nemohly pomoci **zvolený konzervativní formát debat oživit a dodat jim dynamiku.**

4. Zkoumání objektivit, vyváženosti a nestrannosti

Kromě účelnosti celkové dramaturgie debat ve vztahu k širšímu poslání České televize poskytovat veřejnosti informace nezbytné pro všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů se tato analýza zaměřuje také na **dodržování požadavků objektivit, vyváženosti a nestrannosti**, jež vyplývají z právních předpisů a dalších norem závazných pro předvolební a volební vysílání ČT (pro přehled viz kap. 2). Jde o koncepty, které je **notoricky obtížné jasně definovat a prakticky uchopit**. Česká právní úprava sice stanovuje objektivitu a vyváženost jako zákonné požadavky³⁶, ale již neposkytuje jejich bližší specifikaci. To samé platí (na rozdíl od některých jiných zemí)³⁷ i pro kodexy médií veřejné služby a pro praxi mediálních rad, jež mají na dodržování těchto požadavků ze strany rozhlasových a televizních vysílatelů dohlížet.

³⁶ Např. zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání; zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi.

³⁷ Např. britský mediální regulátor OFCOM vydává v rámci výkladu zákona Vysílací kodex a také samostatné usměrňování k jeho jednotlivým částem – viz např. OFCOM. (2025). *Guidance notes: Section five—Due impartiality and due accuracy and undue prominence of views and opinions*. <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/2025/guidance-notes-section-five-17-march-2025.pdf?v=392773>. Zde na téměř třiceti stranách poskytuje bližší výklad ohledně toho, co se myslí pod *náležitou nestranností, náležitou přesností a nenáležitou prominencí pohledů a názorů*, což jsou klíčové koncepty, se kterými pracuje britský zákon. V evropském kontextu je ale tento přístup výjimkou; viz Pakvis, M., Raats, T., & Lordache, C. (2025). Defining impartiality in European public service media: A comparative analysis of the BBC, RTÉ, and VRT. *Medijske studije*, 16(31), 56–76. <https://doi.org/10.20901/ms.16.31.3>; Thorbjørnsrud, K. (2013). The autonomy of Scandinavian public service broadcasters during election campaign periods: Principles and practices. *Nordicom Review*, 34(1), 63–76. <https://doi.org/10.2478/nor-2013-0005>.

Určitý výklad sice vyplývá z rozhodovací činnosti soudů³⁸, ale – zcela pochopitelně – v těchto případech nejde o hlubší a zevrubně pojatou konceptualizaci, ale spíše o základní definici dostatečnou pro specifické účely daného soudního sporu. Tato **absence systematického, ustáleného a sdíleného výkladu pojmů objektivita a vyváženost** – nemluvě o jejich konkrétních **indikátorech** – mimo jiné znamená, že každá analýza posuzující dodržování zákonných požadavků ve vysílání musí nejprve tyto pojmy vymezit a konceptualizovat a poté z nich odvodit příslušné indikátory.

4.1 Objektivita: vymezení konceptu a jeho kritika a limity

K **objektivitě** lze přistupovat jako ke **specifické formě mediální praxe představující neutrální přístup ke sběru, zpracování a šíření informací**.³⁹ Zároveň je **ideálem** vycházejícím z předpokladu, že fakta lze oddělit od hodnot či názorů a že novináři a novinářky mohou vystupovat jako neutrální zprostředkovatelé, kteří pouze předávají události publiku.⁴⁰ Na úrovni mediální praxe můžeme **objektivitu chápat jako „konzistentní metodu ověřování informací“ a „transparentní přístup k faktům a důkazům“ s cílem zabránit zkreslení novinářské práce předsudky**.⁴¹ Mezi často zmiňované prvky patří zejména neutrální přístup ke sběru, zpracování a šíření informací; důraz na odhalování a šíření ověřitelných faktů; přesnost, pravdivost, relevance a co možná nejpřesnější zachycení událostí; férovost, nestrannost a vyváženost, což obnáší také poskytnutí prostoru všem stranám konfliktu; oddělování fakt od názorů; faktické uspořádání zpráv; zohledňování kontextu; nezahrnování osobních názorů novinářů; odstup ze strany novinářů a absenci skrytých záměrů, manipulativních úmyslů nebo zkreslení emocemi.⁴²

I když je objektivita v západním kulturním okruhu považována za jednu z **klíčových profesních norem, její praktické uplatnění naráží na řadu zásadních omezení**.⁴³ Předně vychází z představy, že **existuje jediná (pravdivá) verze reality, již lze nestranně zachytit**, přičemž obě části tohoto předpokladu jsou přinejmenším sporné. Problematická je nejen základní premisa, ale také dílčí aspekty objektivity. Co se týče **přesnosti a pravdivosti**, v praxi může být ověřování faktů komplikované a závislé na dostupnosti spolehlivých zdrojů, svědků

³⁸ Např. Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 3 As 6/2010 - 71.

https://www.nssoud.cz/stazeni-dokumentu?filepath=SOUDNI_VYKON/2010/0056_3As_1300069_prevedeno.pdf

³⁹ McQuail, D. (2013). *Journalism and society*. SAGE Publications.

⁴⁰ Hackett, R. A. (1984). Decline of a paradigm? Bias and objectivity in news media studies. *Critical Studies in Mass Communication*, 1(3), 229–259. <https://doi.org/10.1080/15295038409360036>

⁴¹ Kovach, B., & Rosenstiel, T. (2001). *The Elements of Journalism: What Newspeople Should Know and the Public Should Expect*. Crown.

⁴² DeFleur, M. L., & Dennis, E. E. (1991). Understanding mass communication (4th ed). In (4th ed). Houghton Mifflin. McQuail, D. (2013). *Journalism and society*. SAGE Publications. Thomas, R. (2021). Exploring key principles: Neutrality, balance, objectivity, and truth. In L. T. Price, K. Sanders, & W. N. Wyatt (Eds.), *The Routledge companion to journalism ethics* (pp. 157–165). Routledge. Vos, T. P. (2011).

‘Homo journalisticus’: Journalism education’s role in articulating the objectivity norm. *Journalism*, 13(4), 435–449. <https://doi.org/10.1177/1464884911431374>.

⁴³ McQuail, D. (2013). *Journalism and society*. SAGE Publications.

a důkazů. Zatímco obvykle můžeme poměrně snadno zodpovědět otázky *kdo, co, kdy a kde*, odpověď na otázku *proč* je mnohem obtížnější. Fakta navíc často pocházejí od aktérů v prominentním mocenském postavení, což může vést k jednostrannému obrazu skutečnosti. Problematické je také posuzování **relevance**, a to nejen kvůli odlišným možným (odborným) pohledům na to, co považovat za zásadní událost nebo fakt, ale také kvůli tomu, že mediální pohled na relevanci nutně bere více či méně v úvahu také atraktivitu dané události či tématu pro publikum, což se může odlišovat od posuzování relevance z hlediska veřejného zájmu. Podobně je problematické i striktní dodržování **neutrality a nestrannosti**, protože může působit nepřírozeně a bránit jasnému pojmenování morálně nerovnocenných pozic, zejména v případech závažných společenských konfliktů. Kritická teorie komunikace navíc obecně poukazuje na to, že mechanická objektivita může sloužit k upevňování dominantních interpretací světa a konzervaci stávajícího společenského pořádku.⁴⁴

Další problémy pak vyvstávají z **nekorektní interpretace konceptu objektivit**. Objektivita nesmí být chápána ve smyslu **absence úhlu pohledu** a vyváženost zase nesmí být redukována na **umělé vyvažování** různých perspektiv a **mechanickou rovnost** času a prostoru věnovaným jednotlivým stranám, protože taková „**falešná vyváženost**“ by vedla ke zkreslení a snižovala kvalitu žurnalistiky.⁴⁵ Kritizována je i **aplikace v praxi**, kdy je objektivita redukována na několik ustálených postupů, například prezentace protichůdných stanovisek a taktickou práci s citacemi, a má tak fakticky spíše podobu **strategického rituálu** legitimizujícího práci novinářů a novinářek – tedy spíše obranné profesní strategie v kontroverzních situacích než mediální praxe vedoucí k co nejlepší službě veřejnosti.⁴⁶

Objektivitu proto vnímáme jako **ideál, jehož plná a dokonalá realizace je v praxi nemožná**.⁴⁷ Žurnalistický obsah má nutně povahu konstrukce, přičemž každý výběr, pojmenování, rámcování a prezentace událostí nutně zahrnuje prvek interpretace a subjektivního pohledu. Navzdory těmto výhradám ale považujeme objektivitu za užitečný koncept, a to i proto, že zcela na něj rezignovat by znamenalo vzdát se předpokladu, že můžeme dosáhnout alespoň určitého poznání světa.

Všechny výše popsané limity je ale třeba zohlednit při **výkladu objektivit jako zákonného požadavku**. Protože **plná objektivita je z povahy věci nemožná**, domníváme se, že za

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Brüggemann, M., & Engesser, S. (2017). Beyond false balance: How interpretive journalism shapes media coverage of climate change. *Global Environmental Change*, 42, 58–67. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2016.11.004>. Kovach, B., & Rosenstiel, T. (2001). *The Elements of Journalism: What Newspeople Should Know and the Public Should Expect*. Crown.

Skovsgaard, M., Albæk, E., & Bro, P. (2012). A reality check: How journalists' role perceptions impact their implementation of the objectivity norm. *Journalism*. <https://doi.org/10.1177/1464884912442286>

⁴⁶ Tuchman, G. (1972). Objectivity as strategic ritual: An examination of newsmen's notions of objectivity. *American Journal of Sociology*, 77(4), 660–679.

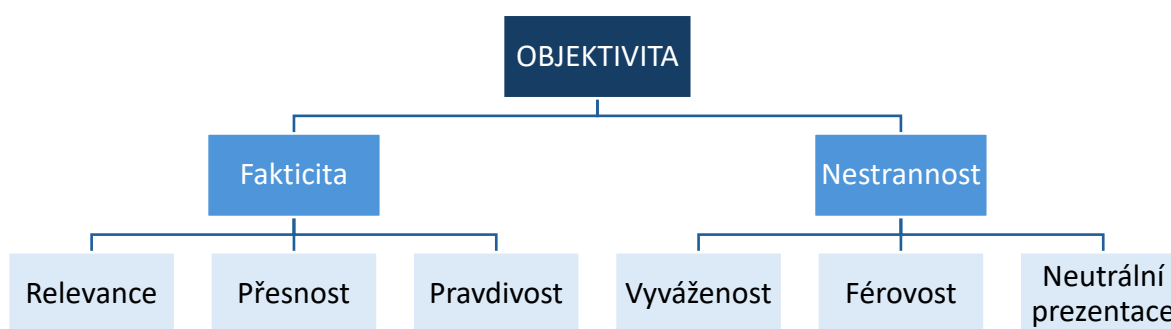
⁴⁷ Edgar, A. (1992). Objectivity, bias and truth. In A. Belsey & R. Chadwick (Eds.), *Ethical issues in journalism and the media* (pp. 112–129). Routledge.

porušení zákona by se měly považovat pouze případy, kdy nedodržení principů objektivit dosahuje **významné míry**, a to z hlediska (1) **závažnosti a zjevnosti** porušení, (2) **systematičnosti** porušení ve prospěch nebo neprospěch konkrétního světonázoru, pozice, uskupení či aktéra, (3) **frekvence výskytu** porušení nebo (4) **úmyslu** ze strany novináře nebo novinářky.

4.2 Konceptualizace objektivit

Na základě předchozí bohaté literatury o objektivitě v žurnalistice lze identifikovat hned několik jejích klíčových dimenzí, se kterými budeme pracovat také v této analýze. To samozřejmě nevylučuje jiné přístupy a konceptualizace. Navazující na zahraniční práce⁴⁸ rozlišujeme mezi **dvěma hlavními dimenzemi objektivit: (1) fakticitou**, jež zahrnuje **relevanci, přesnost a pravdivost**, a **(2) nestranností**, jež zahrnuje **vyváženost, férovost a neutrální prezentaci** (Obr. 4).

Obr. 4 Konceptualizace objektivit⁴⁹

Zdroj: Autoři

Zahrnutí **obou zmíněných dimenzí, fakticity i nestrannosti**, považujeme za důležité i kvůli minimalizaci výše uvedených problémů konceptu objektivit. **Zatímco dimenze fakticity se vztahuje k empirickým faktům a důkazům a ke snaze o co nejvíce „pravdivý“ popis reality, dimenze nestrannosti připouští, že „pravda“ může někdy být předmětem diskuse a vztahuje se ke snaze vést tuto diskusi neutrálně, férově a zahrnout do ní různé pohledy a perspektivy.**⁵⁰ Pojetí objektivit postavené pouze na dimenzi fakticity by bylo riskantní,

⁴⁸ Donsbach, W., & Klett, B. (1993). *Subjective objectivity. How journalists in four countries define a key term of their profession. Gazette*, 51(1), 53-83.

McQuail, D. (2013). *Journalism and society*. SAGE Publications.

Skovsgaard, M., Albæk, E., & Bro, P. (2012). A reality check: How journalists' role perceptions impact their implementation of the objectivity norm. *Journalism*. <https://doi.org/10.1177/1464884912442286>

Westerståhl, J. (1983). Objective news reporting: General premises. *Communication Research*, 10(3), 403–424. <https://doi.org/10.1177/009365083010003007>

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Cushion, S., Lewis, J., & Callaghan, R. (2016). Data Journalism, Impartiality And Statistical Claims: Towards more independent scrutiny in news reporting. *Journalism Practice*, 11(10), 1198–1215. <https://doi.org/10.1080/17512786.2016.1256789>. Thomas, R. (2021). Exploring key principles: Neutrality,

protože předpoklad, že existuje jediná pravdivá verze reality, kterou navíc lidé dokáží přesně zachytit, naráží na řadu potíží. Stejně riskantní by však bylo i pojetí objektivity postavené pouze na dimenzi nestrannosti. Bez důrazu na ověřitelná fakta, relevanci, pravdivost a přesnost by tento přístup mohl sklouznout k tzv. *he-said-she-said* žurnalistice, která sice vytváří dojem vyváženosti tím, že dává prostor širokému spektru aktérů, avšak rezignuje na kritické prověřování protichůdných tvrzení.⁵¹ Pravda přitom dosti často neleží uprostřed.

Dimenze **fakticity** zahrnuje tři aspekty. Prvním je **relevance**, která stanovuje, že novinářská selekce by měla zahrnovat podstatné aspekty reality, tj. ty, které jsou nejdůležitější pro pochopení události či jevu. Zaměření se na méně podstatná témata či fakta, i když pravdivá, totiž může vést k manipulaci a zkreslení. Dalšími aspekty jsou **přesnost** a **pravdivost**, tedy věcně správné, úplné a ověřené zachycení událostí a informací, které co možná nejvěrněji odpovídá skutečnosti.

Dimenze **nestrannosti** je definičně komplikovanější⁵² a zahrnuje v sobě zahrnuje tři aspekty. Tím prvním je **vyváženost**; ta se vztahuje se k výběru a využívání zdrojů tak, aby byly patřičně reflektovány různé úhly pohledu.⁵³ Vyváženost ale v kontextu nestrannosti nemá být vykládána jako prostá symetrie a matematická rovnost poskytnutého prostoru.⁵⁴ Taktéž neznamená nutné zastoupení každého argumentu a každé jeho varianty v rámci daného

balance, objectivity, and truth. In L. T. Price, K. Sanders, & W. N. Wyatt (Eds.), *The Routledge companion to journalism ethics* (pp. 157–165). Routledge.

⁵¹ Boudana, S. (2015). Impartiality is not fair: Toward an alternative approach to the evaluation of content bias in news stories. *Journalism*, 17(5), 600–618. <https://doi.org/10.1177/1464884915571295>

Hughes, C., Morani, M., Cushion, S., & Kyriakidou, M. (2023). Does the Political Context Shape How “Due Impartiality” is Interpreted? An Analysis of BBC Reporting of the 2019 UK and 2020 US Election Campaigns. *Journalism Studies*, 24(14), 1715–1733. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2023.2173956>

⁵² Zejména v britské odborné literatuře je nestrannosti věnována značná pozornost, protože právě „**náležitá nestrannost**“ (*due impartiality*) je klíčovým požadavkem kladeným na vysílatele podle britského zákona o komunikacích [Communications Act 2003. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/21/contents>]. Výklad konceptu pak blíže přináší Vysílací kodex vydaný britským národním regulátorem OFCOM [OFCOM. (2023). *The OFCOM Broadcasting Code*. <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-standards/broadcast-code>] a ještě podrobněji jej upravuje samostatný dokument se směrnicí k dané sekci kodexu [OFCOM. (2025). *Guidance notes: Section five—Due impartiality and due accuracy and undue prominence of views and opinions*. <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/2025/guidance-notes-section-five-17-march-2025.pdf?v=392773>]. Podle této směrnice znamená nestrannost neznevýhodňování jedné strany oproti jiné, přičemž „**náležitá**“ je důležitou kvalifikací vztaženou k tomuto pojmu a označuje míru odpovídající povaze a tématu pořadu. Směrnice konstatuje, že „**náležitá nestrannost**“ tedy neznamená, že všem názorům musí být věnován stejný prostor ani že musí být zastoupen každý argument a každá jeho varianta. Přístup k **náležitě nestrannosti** se může lišit podle povahy tématu, typu pořadu a kanálu, očekávání publika ohledně obsahu i podle toho, do jaké míry je publiku způsob zpracování a obsah předem naznačen.“

⁵³ McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage.

⁵⁴ Cushion, S., & Lewis, J. (2017). Impartiality, statistical tit-for-tats and the construction of balance: UK television news reporting of the 2016 EU referendum campaign. *European Journal of Communication*, 32(3), 208–223. <https://doi.org/10.1177/0267323117695736>.

Thomas, R. (2024). Impartiality within political reporting and election coverage. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge Handbook of Political Campaigning* (pp. 334–346). Routledge.

příspěvku.⁵⁵ Pokud jde o empirické měření vyváženosti, značná část odborné literatury vychází z USA, tedy země s většinovým volebním systémem a dvěma dominantními politickými stranami. V tomto kontextu je pojetí vyváženosti zjednodušeno na předpoklad stejného prostoru a přístupu. To v kontextu evropských zemí s poměrným systémem nelze aplikovat, protože by takový požadavek ignoroval odlišnou váhu a postavení jednotlivých politických stran v politickém a společenském životě. Vyváženost by v tomto ohledu měla zohledňovat celé spektrum názorů, jejich relativní váhu a také to, jak se tyto skutečnosti mohou v průběhu času měnit.⁵⁶ Jedná se tedy o koncept, který je nesnadné měřit i účinně aplikovat v žurnalistické praxi.

Vyváženost je v empirických výzkumech typicky operacionalizována prostřednictvím kvantity a někde i kvality pokrytí.⁵⁷ Jako klíčové indikátory se běžně používají⁵⁸:

- (1) **viditelnost**, která může být měřena například prostřednictvím frekvence zmínek o dané straně nebo kandidátovi, počtu a délky citací, celkové délky promluv, a někdy také pořadí zmínky nebo citace, výskytu na prvních stranách novin, výskytu na fotografiích či pořadí, ve kterém byli mluvčí tázáni;
- (2) **valence pokrytí**, kde se zkoumá, zda je celkový dojem z politického aktéra v daném příspěvku spíše pozitivní, negativní nebo vyvážený/neutrální, případně zda lze příspěvek považovat za příznivý, nepříznivý nebo vyvážený/neutrální z pohledu hlavního aktéra; a ve výrazně menší míře také
- (3) **vztah mezi mediálním pokrytím a stranickou agendou**, přičemž se zkoumá, do jaké míry mediální pokrytí odpovídá tématům, na něž jednotlivé politické strany kladou důraz a skrze něž se snaží profilovat, a zda některé uskupení nemá větší prostor se prezentovat kvůli tomu, že média věnují větší pozornost právě jeho primárním tématům.

Druhým aspektem nestrannosti je **férovost**, která zahrnuje rovný a spravedlivý přístup ke všem stranám, prostý zvýhodňování či znevýhodňování, a otevřenost různým názorům. Předpokládá jak férové zobrazování aktérů a jejich činů, tak férové zacházení s těmito aktéry a jejich hlasy.⁵⁹

⁵⁵ OFCOM. (2025). *Guidance notes: Section five—Due impartiality and due accuracy and undue prominence of views and opinions*. <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/2025/guidance-notes-section-five-17-march-2025.pdf?v=392773>

⁵⁶ Hartley, J. 2019. *Communication, Cultural and Media Studies: The Key Concepts*. Routledge.

⁵⁷ Hughes, C., Morani, M., Cushion, S., & Kyriakidou, M. (2023). Does the Political Context Shape How “Due Impartiality” is Interpreted? An Analysis of BBC Reporting of the 2019 UK and 2020 US Election Campaigns. *Journalism Studies*, 24(14), 1715–1733. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2023.2173956>

⁵⁸ Hopmann, D. N., Van Aelst, P., & Legnante, G. (2011). Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 240-257. <https://doi.org/10.1177/1464884911427804>

⁵⁹ Boudana, S. (2015). Impartiality is not fair: Toward an alternative approach to the evaluation of content bias in news stories. *Journalism*, 17(5), 600-618. <https://doi.org/10.1177/1464884915571295>

Třetím aspektem nestrannosti je **neutrální prezentace**, tedy oddělování faktů od názorů a interpretací a snaha reflektovat různé myšlenky, názory, zájmy či jednotlivce s odstupem, bez vkládání subjektivního úsudku a emocí.⁶⁰ Jinými slovy, tento aspekt předpokládá, že by publikum obvykle nemělo poznat, co si o daném tématu nebo aktérovi dotyčný novinář nebo novinářka myslí.

4.3 Zkreslení a zaujatost

V rámci konceptualizace a operacionalizace objektivit se lze také opřít o bohatou odbornou literaturu zaměřenou na **zaujatost** (*bias*) a **zkreslení** (*slant*). Ty se chápou jako opak objektivit a vztahují se k rozdílnému zacházení (ve smyslu zvýhodňování či znevýhodňování) s určitými aktéry, tématy nebo pohledy, které lze měřit kvantitativně nebo kvalitativně.⁶¹ **Zaujatost**, v kontrastu ke zkreslení, je definována jako **konzistentní a systematické** odlišné zacházení vedoucí k významnému zvýhodňování nebo znevýhodňování určitého aktéra, strany, pohledu nebo ideologie.⁶² Zkreslení naopak tuto konzistentní a systematickou podobu nemá.

Míru dodržování principů objektivit tak lze zkoumat prostřednictvím negativního postupu, tedy prostřednictvím výskytu různých projevů zaujatosti a zkreslení. Jednotlivé dimenze a aspekty objektivit pak mohou sloužit k identifikaci oblastí, kde se tyto projevy mohou vyskytovat.

Na obecné úrovni má zaujatost **šest možných scénářů**⁶³:

- (1) Pozitivní stranění: zvýhodnění A oproti B
- (2) Negativní stranění: znevýhodnění A oproti B
- (3) Pozitivní rovnováha: umělé vyrovnávání pozitivních činů a argumentů charakterizujících A a B
- (4) Negativní rovnováha: umělé vyrovnávání kritiky nebo negativních činů a argumentů charakterizujících A a B

⁶⁰ McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage.

⁶¹ Fico, F., & Cote, W. (1999). Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 76(1), 124-137. <https://doi.org/10.1177/107769909907600109>.

Lee, T.-T. (2008). Bias in the news. In W. Donsbach (Ed.), *The international encyclopedia of communication* (1st ed.). John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9781405186407.wbiecb014>

⁶² Fico, F., & Cote, W. (1999). Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 76(1), 124-137. <https://doi.org/10.1177/107769909907600109>.

Echeverría, M., & Márquez-Ramírez, M. (2024). Capture-driven bias in campaign coverage: Concepts, conditions, and contexts. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 316–333). Routledge.

Entman, R. M. (2010). Media framing biases and political power: Explaining slant in news of Campaign 2008. *Journalism*, 11(4), 389-408. <https://doi.org/10.1177/1464884910367587>

⁶³ Boudana, S. (2015). Impartiality is not fair: Toward an alternative approach to the evaluation of content bias in news stories. *Journalism*, 17(5), 600-618. <https://doi.org/10.1177/1464884915571295>.

Van Dijk, T. A. (1987). *Elite discourse and racism*. John Benjamins Publishing.

- (5) Částečná rovnováha: selektivní prezentace (zdůrazňování nebo naopak potlačování) pozitivních prvků charakterizujících A, ale ignorujících B (nebo je B rámováno skrze A)
- (6) Částečná rovnováha: selektivní prezentace (zdůrazňování nebo naopak potlačování) negativních prvků charakterizujících A, ale ignorujících B (nebo je B rámováno skrze A)

Na podrobnější úrovni lze rozlišit **dva základní typy zaujatosti a v rámci nich celou řadu možných projevů**⁶⁴:

- (1) **Zaujatost na úrovni výběru** (které události, aktéry, fakta a atributy jsou vybrány k pokrytí a které ne):
 - Vynechání: opomenutí určitého tématu, události, faktu či aktéra.
 - Zahrnutí: zvýhodnění jedné strany nebo aktéra tím, že dostává více prostoru či je prezentován jako jediný relevantní hlas.
 - Výběr zdrojů: upřednostňování zdrojů podporujících konkrétní interpretaci nebo narativ.
 - Opomenutí uvedení zdroje: vágní či chybějící citace ztěžují ověřitelnost tvrzení (např. „kritici říkají“, „odborníci se domnívají“).
 - Výběr atributů: selektivní zviditelňování pozitivních/negativních rysů.
 - Výběr obrázků: volba specifických vizuálů, které mohou rámovat význam a ovlivňovat interpretaci zprávy.
- (2) **Zaujatost na úrovni pokrytí a prezentace** (viditelnost témat a aktérů a způsob, jakým jsou prezentováni):
 - Pozornost (prostor): frekvence pokrytí a rozsah věnovaný tématům, aktérům.
 - Prominence (umístění): strategické řazení a umístění zpráv zvyšující či snižující jejich viditelnost.
 - Nepodložená tvrzení: prezentace informací bez jasných důkazů či ověřitelných zdrojů.
 - Názory jako fakta: subjektivní stanoviska vydávaná za objektivní sdělení.
 - Senzacechtivost: zveličování, emocionalizace či dramatizace obsahu s cílem přitáhnout pozornost.
 - Ad hominem útoky: zaměření na osobní diskreditaci místo věcných argumentů.
 - „Čtení myšlenek“: připisování úmyslů nebo postojů aktérovi, přestože je aktér takto nevyjádřil.
 - Stranění: selektivní prezentace informací zvýhodňujících jednu stranu sporu.
 - Chybná logika: závěry, které nejsou podloženy prezentovanými fakty.

⁶⁴ Echeverría, M., & Márquez-Ramírez, M. (2024). Capture-driven bias in campaign coverage: Concepts, conditions, and contexts. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 316–333).

McQuail D. (1977). Analysis of newspaper content. *Royal Commission on the Press Research Series 4*. London: Her Majesty's Stationery Office.

Rodrigo-Ginés, F.-J., Carrillo-de-Albornoz, J., & Plaza, L. (2024). A systematic review on media bias detection: What is media bias, how it is expressed, and how to detect it. *Expert Systems with Applications*, 237(Part C), 121641. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121641>

- Titulky a popisky: rámování obsahu skrze doprovodný text ovlivňující interpretaci.
- Subjektivní přívlastky: hodnotící adjektiva vedoucí k implicitním soudům.
- Označování a volba slov: jazyk podporující či znevýhodňující konkrétní stranu.
- Neférové praxe: nerovné zacházení s aktéry, názory nebo tématy.

4.4 Zvolené indikátory

Na základě výše popsané konceptualizace a operacionalizace objektivit, jejích dimenzí a aspektů, stejně jako forem její absence v podobě zkreslení a zaujatosti, jsme s využitím bohaté existující literatury⁶⁵ stanovili hlavní indikátory pro samotnou empirickou analýzu. Dodržování zákonných požadavků na objektivitu, vyváženost a nestrannost jsme zkoumali na třech analytických úrovních: (1) úrovni celé série debat (dramaturgická úroveň), (2) úrovni jednotlivých debat a (3) úrovni dotazů a replik. Podrobnější popis těchto indikátorů je uveden v Tab. 3 a v kódovacím klíči v Příloze této zprávy.

Tab. 3 Přehled analyzovaných aspektů objektivit a použitých indikátorů

Úroveň analýzy	Aspekt objektivit	Indikátory
(1) Série debat	Relevance	Tematické zaměření
	Vyváženost	Výběr diskutujících
	Férovost	Struktura vysílání a formát debat
(2) Jednotlivé debaty	Vyváženost	• Prostor přidělený jednotlivým diskutujícím (délka promluv, počet dotazů) • Pořadí diskutujících při nastolení nového tématu
	Férovost	• Rovný a férový přístup v rámci přivítání, představení a oslovování diskutujících • Vizualní prezentace diskutujících a práce s vizualními prvky (obrazovou grafikou) na obrazovce • Profesní prohršky moderátorů při vedení debaty • Praxe při neúčasti pozvaného diskutujícího
(3) Dotazy a repliky	Relevance	Tematické zaměření dotazů
	Přesnost	Přesnost dotazů a replik moderátorů, vč. faktické opory ⁶⁶ (věcný a ověřitelný základ dotazů a replik)
	Vyváženost	• Struktura podle typu dotazů (míra konfrontačnosti; valence/tonalita; perzistence; vyžadování obhajoby/vysvětlení) • Struktura podle tematického zaměření dotazů
	Férovost	• Praxe v oblasti přerušování diskutujících
	Neutrální prezentace	• Absence osobních hodnocení, názorů a interpretací • Neverbální porušování neutrality

⁶⁵ Konkrétní odkazy na zdroje jsou podrobněji uvedené v kódovacím klíči v Příloze.

⁶⁶ Tato kategorie slouží jako částečná náhrada kategorie pravdivosti z původní konceptualizace objektivit, jelikož v možnostech analytiků není posouzení/ověření pravdivosti všech informací uvedených moderátory v jednotlivých debatách.

4.5 Analytický proces

Analýze bylo podrobena čtrnáct vydání tematických debat, čtyři vydání duelů a jedno vydání *Superdebaty* s celkovou stopáží 1 946 min. Přehled, včetně data vysílání a stopáže, uvádí Tab. 1 (viz kap. 3.1).

Analýza využívá prvky kvantitativní i kvalitativní obsahové analýzy a konverzační analýzy⁶⁷, přičemž konceptuálně vychází nejen z platných právních předpisů a dalších závazných pravidel pro vysílání ČT, ale také z relevantní zahraniční odborné literatury (viz kap. 4.4).

Analýza na úrovni debat i jednotlivých dotazů a replik probíhala ve dvou kolech. Pracovali jsme jak s přepisem jednotlivých debat od společnosti Newton Media, tak s videozáznamy debat, aby bylo možno zachytit nejen *co* bylo řečeno, ale také *jak* to bylo řečeno a v jakém kontextu. Videozáznamy sloužily zároveň k přesnější interpretaci situací, jejichž význam nebyl z přepisů jednoznačný, k identifikaci a korekci případných nepřesností v přepisech (ty totiž v některých případech nezachycovaly celé debaty) a celkově jako druhý stupeň kontroly pro ověření správnosti kódování provedeného na základě přepisů.

V zájmu zajištění spolehlivosti a přesnosti byly všechny debaty kódovány a analyzovány výhradně členy autorského kolektivu; služby externích kodérů nebyly využity. Pro ověření interkodérské reliability, tedy míry shody mezi oběma kodéry, byla první tematická debata nezávisle nakódována oběma kodéry, výsledky byly následně porovnány a na jejich základě byly definice sledovaných kategorií zpřesněny. Oba spoluautoři také analyzovali a kodovali *Superdebatu* a poslední duel: v prvním kroku proběhlo kódování prvním kodérem, ve druhém kroku ověření správnosti všech záznamů druhým kodérem. Zbývající debaty byly kódovány a analyzovány vždy jedním kodérem, přičemž všechny potenciálně sporné momenty – včetně správnosti zařazení konfrontačních dotazů, určení valence dotazů a případných nedostatků v oblasti objektivity – byly následně společně prodiskutovány.

5. Analýza: dodržování objektivity a vyváženosti v předvolebních debatách ČT

Dodržování zákonných požadavků na objektivitu, vyváženost a nestrannost jsme analyzovali na třech analytických úrovních, podle nichž je rovněž strukturována tato kapitola: na úrovni celé série debat (dramaturgická úroveň) (kap. 5.1), na úrovni jednotlivých debat (kap. 5.2) a na úrovni dotazů a replik (kap. 5.3).

⁶⁷ Clayman, S. E., Heritage, J., Elliott, M. N., & McDonald, L. L. (2007). When Does the Watchdog Bark? Conditions of Aggressive Questioning in Presidential News Conferences. *American Sociological Review*, 72(1), 23-41. <https://doi.org/10.1177/000312240707200102>

Huls, E., & Varwijk, J. (2010). Political bias in TV interviews. *Discourse & Society*, 22(1), 48-65. <https://doi.org/10.1177/0957926510382836>

5.1 Úroveň série debat (dramaturgická úroveň)

Na úrovni celé série debat jsme se zaměřili na tři hlavní aspekty: dodržování principu vyváženosti a férovosti v oblasti výběru diskutujících; dodržování principu férovosti ve strukturu vysílání a formátu debat; a dodržování principu relevance v oblasti tematického zaměření debat.

5.1.1 Vyváženost a férovost při výběru diskutujících

Vzhledem k tomu, že v parlamentních volbách v roce 2025 kandidovalo celkem 26 politických subjektů, bylo nezbytné rozlišit mezi těmi s větší a s menší vahou v politickém a společenském životě. **Zapojení všech 26 subjektů do všech předvolebních debat by nebylo z hlediska kvality diskuse ani služby veřejnosti funkční a účelné.** Jednak by takový formát fakticky znemožňoval smysluplnou výměnu názorů, jednak je z dlouhodobých opakovaných průzkumů politických preferencí dostatečně zjevné, že dominantní část české veřejnosti se rozhoduje pouze mezi několika málo politickými subjekty. Vyhrazení většího prostoru pro debatní konfrontaci mezi těmito subjekty proto veřejnosti přináší lepší službu v otázce informovaného rozhodování.

Také z dlouhodobé rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu vyplývá, že každý kandidující subjekt sice musí ve vysílání dostat určitý základní prostor pro svou prezentaci, ale následně je požadavek vyváženosti vykládán **nikoliv mechanicky**, ale v souladu se zásadou **odstupňované rovnosti**, tj. další prostor má být rozdělen s přihlédnutím k politickému a společenskému významu kandidujících subjektů.⁶⁸

Prostor v **tematických debatách, duelech a Superdebatě** dostali zástupci všech politických uskupení, která měla podle srpnového průzkumu reálnou šanci překonat pětiprocentní práh a dostat se do Poslanecké sněmovny: ANO, Spolu, STAN, Piráti, SPD, Stačilo!, Motoristé sobě a Přísaha. Poslední, osmý subjekt, měl volební potenciál na úrovni 5 % a fakticky pak ve volbách dosáhl výsledku 1,1 %.⁶⁹ Devátý subjekt v pořadí, politická strana Česká republika na 1. místě!, měl volební potenciál na úrovni 3,5 %, takže ani pokud bychom započítali statistickou chybu, nepřekonal by hranici 5 %; fakticky pak ve volbách dosáhl výsledku 0,22 %.⁷⁰ Zástupci zbylých 18 uskupení pak diskutovali ve čtyřech dílech debatní série **Politické spektrum**.

Samotný klíč k výběru hostů do jednotlivých debat – průzkum **volebního potenciálu** (tj. kolik procent hlasů by mohla politická strana, hnutí či koalice v době výzkumu hypoteticky

⁶⁸ Viz usnesení ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006-20, publ. pod č. 946/2006 Sb. NSS. (publ. pod č. 946/2006 Sb. NSS)

⁶⁹ Český statistický úřad. (2025). *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 3.–4. 10. 2025*. <https://www.volby.cz/app/ps2025/cs/results> ČT24. (2025, 2. září). *Nejvyšší volební potenciál má ANO*. <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nejvyssi-volebni-potencial-ma-ano-364654>

⁷⁰ Ibid.

získat ve volbách do Poslanecké sněmovny, pokud by se k ní přiklonili všichni lidé, kteří tuto volbu reálně zvažují a nevylučují svou účast ve volbách) – lze hodnotit jako **vhodně zvolený, dobře vysvětlený a v souladu s ustálenou praxí**.

Výzkum volebních potenciálů byl proveden **renomovanými agenturami na dostatečně velkém a vhodně zvoleném souboru, ČT k němu poskytla všechny potřebné informace a moderátoři vždy na začátku jednotlivých debat vysvětlili klíč výběru** hostů a pro podrobnosti odkázali na web ČT24⁷¹. Pro ukázkou citujeme z první debaty vysílané 2. září a moderované Janou Peroutkovou: „*Už za měsíc půjdou Češi k volbám. Třetího a čtvrtého října rozhodnou, kdo povede zemi v příštích čtyřech letech. Česká televize připravila 14 velkých předvolebních debat a teď startuje ta první. Tématem je doprava. Do studia jsme pozvali osm zástupců stran, hnutí a koalic, které mají podle průzkumu volebního potenciálu agentur Kantar CZ a Data Collect největší šanci uspět. Detaily k tomu najdete na webu ČT24. Začínáme. Dobrý večer.*”

Zástupci všech osmi politických subjektů, které podle průzkumů dosahovaly volebního potenciálu alespoň 5 %, se zúčastnili **(1) série čtrnácti tematicky zaměřených debat a jedné Superdebaty** (každá trvala přibližně 110 minut) a **(2) série duelů** (každý v délce přibližně 60 minut). Dvojice pro duely byly sestaveny podle pořadí v žebříčku volebního potenciálu: debatovali spolu postupně zástupci subjektů umístěných na 8. a 7. místě, 6. a 5. místě, 4. a 3. místě a nakonec 2. a 1. místě.

Vzhledem k výše uvedenému považujeme podmínku **zabezpečení základního prostoru pro prezentaci všech politických subjektů a rozdělení zbylého času v souladu s principem odstupňované rovnosti za splněnou**.

5.1.2 Dodržování principu férovosti ve struktuře vysílání a formátu debat

Tematické debaty (pro přehled jednotlivých témat viz Tab. 1 v kap. 3.1) se zástupci osmi politických stran, hnutí a koalic s nejvyššími volebním potenciálem byly vysílány vždy **v běžný pracovní den** (úterý, středa a čtvrtek) **ve stejný čas, od cca 20:05 do cca 22:00** pod jednotným titulem *Volby 2025: Předvolební debata*. **Duely** byly vysílány **v neděli od 22:00 do cca 23:00** pod jednotným titulem *Volby 2025: Duel ČT24*. Výjimkou byl poslední duel, který byl vysílán v **pondělí 29. září (opět v čase od 22:00 do cca 23:00)**, protože prominentní nedělní večerní vysílací čas, navíc ve státní svátek, byl věnován *Superdebatě*. Ta byla vysílána pod titulem *Volby 2025: Superdebata v neděli 28. září od 20:10 do 22:00*. Debaty byly vysílány na stanici ČT24, s výjimkou *Superdebaty*, jež byla vysílána také na hlavním programu ČT1. Podmínky pro všech osm politických subjektů, které dosáhly alespoň 5 % volebního potenciálu, byly ve svém celku téměř totožné. Máme za to, že posun posledního duelu zástupců dvou nejsilnějších stran z nedělního vysílacího času na pondělí neměl potenciál je

⁷¹ ČT24. (2025, 2. září). *Nejvyšší volební potenciál má ANO*.

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nejvyssi-volebni-potencial-ma-ano-364654>

jakkoliv poškodit. **Z hlediska struktury vysílání a formátu debat tak byla rovnost kandidujících subjektů zachována**, s přihlédnutím k jejich váze v politickém a společenském životě.

5.1.3 Dodržování principu relevance v oblasti tematického zaměření debat

Tematické zaměření debat by mělo vycházet z jejich **širšího cíle, kterým je pomoci veřejnosti lépe porozumět programům a politickým pozicím jednotlivých stran**. Primárním hlediskem by přitom měla být informační hodnota debat, nikoli jejich zábavní charakter. Z hlediska objektivit je důležité zajistit, aby volba témat žádnou politickou stranu nezvýhodňovala ani neznevýhodňovala, tj. aby nebyla vybírána témata, jež specificky vyhovují konkrétním politickým stranám a reflektují jejich politické priority, ani aby nebyla potlačována jiná témata, jež jsou klíčová pro jiné politické strany.

Jak blíže popisuje kap. 3.3, tematické debaty víceméně vyrovnaně pokryly všechny klíčové oblasti veřejného života: (1) ekonomiku a hospodářství, (2) sociální oblast, (3) oblast státu, správy a práva, (4) mezinárodní vztahy a bezpečnost, a nad rámec těchto kategorií také oblast životního prostředí a zemědělství a téma společnosti a výzev (viz Tab. 2). **Volbu tematických okruhů lze považovat ve svém celku za adekvátní**, i když spíše **tradiční a postrádající větší invenci, s důrazem na ekonomické, sociálně-politické, bezpečnostní a zahraničněpolitická témata** na úkor témat společenských, kulturních a environmentálních. Podrobnější analýza diskutovaných témat z hlediska jejich společenské relevance, včetně poukázání na absentující či relativně méně zastoupená témata, je uvedena v kap. 3.3.

Výrazná většina debat byla věnována **politickým pozicím** jednotlivých diskutujících a pouze minimum času bylo věnováno **osobnějším otázkám**, což je **plně v souladu se širšími cíli předvolebního vysílání**. Máme také za to, že **volba debatních témat žádný politický subjekt nezvýhodnila ani neznevýhodnila**.

5.2 Úroveň individuálních debat

Na úrovni individuálních debat jsme se zaměřili na dva hlavní aspekty: dodržování principu vyváženosti z hlediska prostoru přiděleného v průběhu debat a pořadí diskutujících při nastolení nového tématu (kap. 5.2.1); a dodržování principu férovosti při vedení debat (kap. 5.2.2).

5.2.1 Dodržování principu vyváženosti

Poté, co jsme ověřili, zda byl dodržen princip náležité vyváženosti v otázce dramaturgie debat, je na místě analyzovat, **jak byl rozdělen prostor** mezi zástupci a zástupkyněmi kandidujících stran, hnutí a koalic v samotných debatách. Je nutno připomenout, že **vyváženost nelze chápat mechanicky** jako rozdělení debatního času rovným dílem mezi všech osm volebních subjektů. To, kolik prostoru kandidující subjekty ve výsledku napřič

všemi 19 přenosy dostanou, se totiž odvíjí i od toho, jak výřeční či úsporní jsou ve svých promluvách řečníci a řečnice nebo jak kontroverzní jsou návrhy a argumenty, které do debaty přináší (dá se očekávat, že moderátoři budou přísněji skrutinizovat postoje, které se vymykají střednímu proudu politické debaty). Zároveň je však v souladu s principem náležité vyváženosti na místě očekávat, že moderátoři a moderátorky **budou všem diskutujícím subjektům pokládat přiměřený podíl dotazů** (tj. nedají některému uskupení nadměrný prostor ani jej nebudou potlačovat) a že zajistí, aby **z hlediska prostoru některé subjekty nedominovaly** nad náležitě vyváženou úroveň.

Abychom určili, do jaké míry byl princip vyváženosti dodržen, použili jsme na této úrovni údaje o **počtu slov**, které podle přepisů debat od společnosti Newton Media⁷² v debatách pronesli zástupci a zástupkyně kandidujících subjektů, a **počtu replik** jednotlivých hostů.⁷³ Kandidující subjekty jsou v přehledových tabulkách seřazeny podle svého reálného výsledku ve volbách. Pro každý subjekt jsou uvedeny absolutní počty otázek v souhrnu za 14 tematických debat, poté za duel s lídrem nebo lídryní uskupení, za *Superdebatu* a za všechny přenosy celkem. Uvedené procentní podíly se vztahují vždy pouze k dané kategorii a jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Z Tab. 4 vyplývá, že **podíl položených otázek u všech subjektů osciloval kolem ideálního průměru 12,4 %** (po odečtení jednoho procenta otázek, které byly určeny všem zúčastněným, jde o výpočet 99 % děleno osm politických subjektů). Mírně větší pozornost moderátorský tým věnoval zástupcům a zástupkyním SPD a mírně nižší zase zástupcům a zástupkyním Pirátů. Rozdíly ovšem byly malé a odchylky od průměru se pohybovaly od -2,4 (Piráti) do 1,6 (SPD) procentního bodu.

⁷² Přepisy jsme v průběhu analýzy kontrolovali a doplňovali případné chybějící nebo nepřesně přepsané pasáže.

⁷³ Počet replik taktéž vychází z přepisů debat, ovšem po ruční úpravě analytickým týmem – v situacích, kdy v jeden okamžik mluvilo více lidí, jsou totiž v přepisu jednotlivé promluvy rozdělené mnohdy až po jednotlivých slovech a nebylo by na místě kódovat každý oddělený úsek přepisu jako samostatnou repliku. Pokud během debat došlo k situaci, kdy byl host, oslovený moderátorkou či moderátorem, přerušen jiným hostem bez vyzvání moderátora a došlo k diskusi mezi těmito dvěma hosty, kódovali jsme ji jako jednu repliku pro každého z nich až do chvíle, kdy moderátor do výměny zasáhl.

Tab. 4 Počty a podíly otázek položených zástupcům jednotlivých subjektů

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	280	13 %	31	12 %	15	13 %	326	13 %
Spolu	282	13 %	30	11 %	16	14 %	328	13 %
STAN	227	11 %	32	12 %	13	11 %	272	11 %
Piráti	208	10 %	35	13 %	14	12 %	257	10 %
SPD	298	14 %	35	13 %	15	13 %	348	14 %
Motoristé sobě	271	13 %	35	13 %	15	13 %	321	13 %
Stačilo!	281	13 %	25	10 %	15	13 %	321	13 %
Přísaha	238	11 %	40	15 %	13	11 %	291	12 %
všechny subjekty	34	2 %	0	0 %	1	1 %	35	1 %
celkem	2119	100 %	263	100 %	117	100 %	2499	100 %

Celkový počet otázek může být ovlivněn například tím, že se zástupci a zástupkyně některých subjektů častěji vyhýbají jasné odpovědi (a je tedy třeba dotaz opakovat) nebo že se moderátoři a moderátorky některých subjektů častěji doptávají na podrobnosti jejich navrhovaných politik. Celkový počet otázek jsme proto očistili o případy, kdy moderátoři opakovali již položený dotaz nebo žádali hosty o upřesnění toho, co právě řekli. Výsledky znázorňuje Tab. 5, která naznačuje, že uvedené okolnosti opravdu měly určitý efekt – podíly jednotlivých uskupení oproti předchozí tabulce mírně více tendují k ideálnímu průměru (98 % děleno osm politických subjektů), ovšem efekt není nikterak silný.

Tab. 5 Počty a podíly otázek položených zástupcům jednotlivých subjektů, očištěné o opakované dotazy a otázky směřující k upřesnění řečeného

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	225	13 %	26	12 %	14	13 %	265	13 %
Spolu	228	13 %	23	11 %	14	13 %	265	13 %
STAN	196	11 %	28	13 %	12	12 %	236	11 %
Piráti	177	10 %	29	14 %	13	13 %	219	11 %
SPD	239	14 %	29	14 %	13	13 %	281	14 %
Motoristé sobě	224	13 %	25	12 %	12	12 %	261	13 %
Stačilo!	222	13 %	23	11 %	12	12 %	257	12 %
Přísaha	197	11 %	31	14 %	13	13 %	241	12 %
všechny subjekty	34	2 %	0	0 %	1	1 %	35	2 %
celkem	1742	100 %	214	100 %	104	100 %	2060	100 %

Indikativní mohou být při měření náležité vyváženosti i počet vyřčených replik a počet vyřčených slov. Tyto metriky totiž poukazují na to, jak pozvaní hosté sami využívají prostoru, který jim moderátoři a moderátorky svými dotazy dají, resp. na to, jak moc hosté zasahují do debaty i mimo explicitně vyčleněný prostor. V Tab. 6 přinášíme nejdříve data týkající se vyřčených replik. Mezi subjekty se odlišují hosté reprezentující hnutí ANO a koalici Spolu, a to i přesto, že jim moderátorským týmem nebylo pokládáno významně vyšší množství otázek (viz předchozí tabulky). Tento fenomén může mít svou příčinu v tom, že oba z těchto subjektů byly vnímány ostatními diskutujícími jako hlavní politické síly, vůči nimž je potřeba se vymezit, a proto se zástupci a zástupkyněmi těchto subjektů častěji vedli neřízenou debatu – a to bez ohledu na to, jestli takovou debatu inicioval někdo z hnutí ANO nebo koalice Spolu, nebo někdo z ostatních uskupení.

Tab. 6 Repliky podle politických uskupení

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	499	15 %	56	13 %	26	15 %	581	15 %
Spolu	557	17 %	45	11 %	25	15 %	627	16 %
STAN	333	10 %	44	10 %	19	11 %	396	10 %
Piráti	317	10 %	46	11 %	18	11 %	381	10 %
SPD	415	13 %	68	16 %	25	15 %	508	13 %
Motoristé sobě	414	13 %	56	13 %	17	10 %	487	12 %
Stačilo!	402	12 %	50	12 %	23	14 %	475	12 %
Přísaha	372	11 %	55	13 %	15	9 %	442	11 %
celkem	3309	100 %	420	100 %	168	100 %	3897	100 %

Tento dojem potvrzuje i Tab. 7, která se zaměřuje na počet vyřčených slov – těch bylo mimochodem napříč všemi přenosy více než čtvrt milionu. **Zástupci a zástupkyně hnutí ANO a koalice Spolu mluvili v debatách déle než hosté, kteří reprezentovali ostatní volební uskupení. Rozdíly mezi jednotlivými politickými subjekty jsou ale malé, přičemž odchylka od průměrného podílu se pohybuje od -1,6 procentního bodu v případě hnutí STAN, Stačilo! a Přísaha až po + 2,4 procentního bodu v případě hnutí ANO a +3,4 v případě koalice Spolu.** Tato metrika vhodně zastupuje případné měření přesného času, po němž jednotliví hosté mluvili, protože se zaměřuje na opravdu vyřčené informace (slova) a není tak ovlivněna tempem mluvy jednotlivých řečníků a řečnic. Je však třeba mít na paměti, že diskutující mohou mít odlišný rétorický styl a že úspornější způsob vyjadřování může být záměrnou komunikační strategií, jejíž důsledky proto nelze hodnotit jako porušení principu vyváženosti.

Tab. 7 Počet slov podle politických uskupení

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	32 493	16 %	4662	14 %	2278	16 %	39 433	15 %
Spolu	35 137	17 %	3576	11 %	2088	14 %	40 801	16 %
STAN	21 192	10 %	4335	13 %	1606	11 %	27 133	11 %
Piráti	27 097	13 %	3548	11 %	1905	13 %	32 550	13 %
SPD	22 754	11 %	5533	17 %	2211	15 %	30 498	12 %
Motoristé sobě	24 695	12 %	4082	12 %	1268	9 %	30 045	12 %
Stačilo!	22 397	11 %	3944	12 %	1813	12 %	38 154	11 %
Přísaha	22 229	11 %	3823	11 %	1386	10 %	27 438	11 %
celkem	207 994	100 %	33 503	100 %	14 555	100 %	256 052	100 %

Velmi indikativně můžeme použít k dokreslení toho, jak byl dodržen princip náležité vyváženosti, i měření toho, **která uskupení byla moderátory a moderátorkami oslovoována v jednotlivých debatních úsecích jako první**. Lze předpokládat, že kdo mluví v určité části debaty jako první, má větší možnost nastolit své porozumění situaci a ostatní debatující poté s větší pravděpodobností pak musí reagovat na to, jak bylo téma nastoleno.

Jak ukazuje Tab. 8, nejčastěji tematické bloky zahajovaly dva nejsilnější politické subjekty, koalice Spolu a hnutí ANO (shodně 17 %), následované hnutím STAN (15 %). Údaje jsou však silně ovlivněny tím, že v mnoha případech moderátor jako první oslovil zkrátka toho, kdo ve studiu stál na okraji – a rozestavění hostů bylo v každé debatě určeno abecedním pořadím jejich příjmení. Jindy zase moderátor položil otázku všem debatujícím a slovo dostal ten, kdo si o něj jako první řekl – bez určení moderátorem. Kromě toho, že koalici Spolu nadproporčně často zastupovali kandidáti s příjmením začínajícím písmenem ze začátku abecedy, je tento jev zřejmě dán postavením daných uskupení v politické soutěži (vládní subjekty a nejvýznamnější opoziční uskupení) – že nejde o nic překvapivého, úsměvně dokazuje například tato výměna z debaty věnované justici:

Daniel Takáč, moderátor

Tak pojďme od aktuálního tématu, který se váže ke dnešnímu dni k problémům české justice. Pojďme začít, řekněme, kauzami, které mají dopad jak na politickou scénu, ale tak taky mohou negativně ovlivnit důvěru lidí v justici. Bitcoinů. Od konce května je tu záležitost bitcoinů darovaných Ministerstvu spravedlnosti dříve odsouzeným člověkem. Jaké máte vy sami pro sebe vysvětlení toho, proč se to stalo?

Eva Decroix, /SPOLU/

Já jsem tušila, že budu začínat.

Daniel Takáč, moderátor

No, tak...

Tab. 8 Počet zahájených tematických bloků podle politických uskupení

	Počet zahájených bloků	%
ANO	40	17 %
Spolu	40	17 %
STAN	34	15 %
Piráti	18	8 %
SPD	27	12 %
Motoristé sobě	27	12 %
Stačilo!	20	9 %
Přísaha	26	11 %
celkem	232	100 %

Obecně tedy k otázce vyváženosti na úrovni debat můžeme říci, že moderátoři a moderátorky v zásadě **poskytli náležitě vyvážený prostor všem kandidujícím** stranám, hnutím a koalicím, na což poukazují údaje týkající se relativního podílu otázek položených všem kandidujícím. Mírné odchylky v podílu položených otázek směřujících k Pirátům a SPD **nepovažujeme za dostatečně významné**, aby popřely dodržení principu náležité vyváženosti. Hosté zastupující hnutí ANO a koalici Spolu však zároveň byli v celkovém prostoru vyhrazeném debatám při zohlednění metriky počtu vyřčených slov **zastoupeni mírně výrazněji** než zástupci a zástupkyně ostatních subjektů, což je dáno jejich častějším zapojením do diskuse mimo explicitní dotazy moderátorského týmu. U těchto dvou subjektů a také u druhého vládního uskupení, hnutí STAN, jsme kromě toho pozorovali tendenci moderátorů pokládat těmto subjektům otázky v jednotlivých debatních úsecích jako první, což ale také souvisí s abecedním pořadím diskutujících.

V pozorovaném měřítku je to, že promluvy hnutí ANO a koalice Spolu měly mírně vyšší prostor, než by se očekávalo, pochopitelným fenoménem, který **neporušuje** princip náležité vyváženosti – ANO a Spolu byly **dominantními uskupeními předchozích dvou vlád**, a není tedy překvapivé, že se ostatní pouštěli do debat právě s nimi. Moderátoři a moderátorky by přesto měli mít v příštích sériích volebních debat na paměti, že k tomuto jevu může docházet, a měli by **vhodně zasáhnout**, aby nebyl debatní prostor rozdělený nepřiměřeně příliš ve prospěch takových dominantních politických uskupení.

5.2.2 Dodržování principu férovosti

Při hodnocení dodržování principu férovosti při vedení debat jsme se zaměřili na čtyři hlavní indikátory. Prvním z nich byl **rovný a férový přístup při přivítání, představení a oslovování** diskutujících. Už samotné přivítání a představení totiž vytváří vstupní rámec debaty, v němž si publikum vytváří první dojem, který pak může ovlivnit vnímání legitimacy, důvěryhodnosti či postavení jednotlivých diskutujících v očích diváků. Odlišné zacházení v této fázi může být

indikátorem moderátorova vztahu k diskutujícím a může vyvolat dojem preferenčního přístupu.⁷⁴ K implicitnímu zvýhodnění či znevýhodnění může přispět také způsob oslovování, protože ten ovlivňuje vnímání autority a kompetence jednotlivých diskutujících (např. pokud je jeden účastník oslovován podle své funkce nebo akademického titulu, zatímco jiný jen civilním jménem).

Přivítání, představení a oslovování diskutujících v předvolebních debatách ČT bylo korektní, férové a rovné. Na začátku každé debaty moderátoři představili všechny diskutující jménem a příjmením a uvedli politickou stranu, za kterou kandidují, kraj, ve kterém kandidují, pořadí na kandidátní listině, a také minulé nebo aktuálně zastávané politické funkce či civilní zaměstnání, pokud dotyčný aktuálně žádnou politickou funkci nezastával. Ve všech debatách byli diskutující představováni v abecedním pořadí. Jako modelový příklad lze uvést úvod předvolební debaty o zdravotnictví (4. září), kdy moderátor představil první diskutující následovně: *„A hosté dnešní debaty. Alena Dernerová je kandidátkou Spojených demokratů – Sdružení nezávislých a do Poslanecké sněmovny kandiduje z posledního místa ústecké kandidátky Stačilo!. Od roku 2010 a 2017 byla dvě funkční období senátorkou. Je také zastupitelkou města Most, působí jako privátní dětská neuroložka. Dobrý večer.“*

Moderátoři oslovovali všechny diskutující civilním jménem (např. v *Superdebatě* dne 28. září: *„Děkuji, paní Konečná. Poprosím o reakci pana Hříba a pana Šlachu a potom tedy reakce pana Fialy a pana Rakušana. Pane Hříbe.“*), tedy bez použití hodností, akademických titulů nebo funkcí. Tento princip byl porušen pouze ve několika málo případech, kdy moderátoři – pravděpodobně ze zvyku – oslovili stávající členy vlády jejich funkcí (např. v debatě o zdravotnictví vysílané 4. září moderátor třikrát oslovil Vlastimila Válka „pane ministře“ místo „pane Válku“). Tyto ojedinělé případy ale nemohly vést k systematickému zvýhodnění či znevýhodnění diskutujících. Také označení diskutujících na obrazovce bylo jednotné: v okamžiku, kdy měl daný host slovo, se vždy zobrazovalo jeho jméno, příjmení a název politického subjektu, který zastupoval (viz např. Obr. 6). Z hlediska praxe při **oslovování** tedy považujeme vedení debat za **férové**.

Druhým indikátorem férovosti vedení debat je **vizuální prezentace diskutujících a práce s vizuálními prvky (obrazovou grafikou) na obrazovce. Z hlediska vizuální prezentace byly principy férovosti ve všech debatách zachovány.** Debaty měly jednotné vizuální zpracování a kombinovaly celkové záběry na všechny diskutující s individuálními záběry na aktuálně hovořící. Když na sebe diskutující reagovali, zejména v situacích sporů či kritiky, byl někdy použit záběr s dělenou obrazovkou, aby mohlo publikum sledovat nejen mluvčího hosta, ale zároveň i reakci jeho oponenta (viz Obr. 5). **Jednotlivé typy záběrů byly používány konzistentně napříč celým cyklem debat a žádného z diskutujících nezvýhodňovaly ani neznevýhodňovaly.**

⁷⁴ Haug, M. M., Koppang, H., & Svennevig, J. (2010). Moderator bias in television coverage of an election campaign with no political advertising. *Nordicom Review*, 31(2), 79–94.

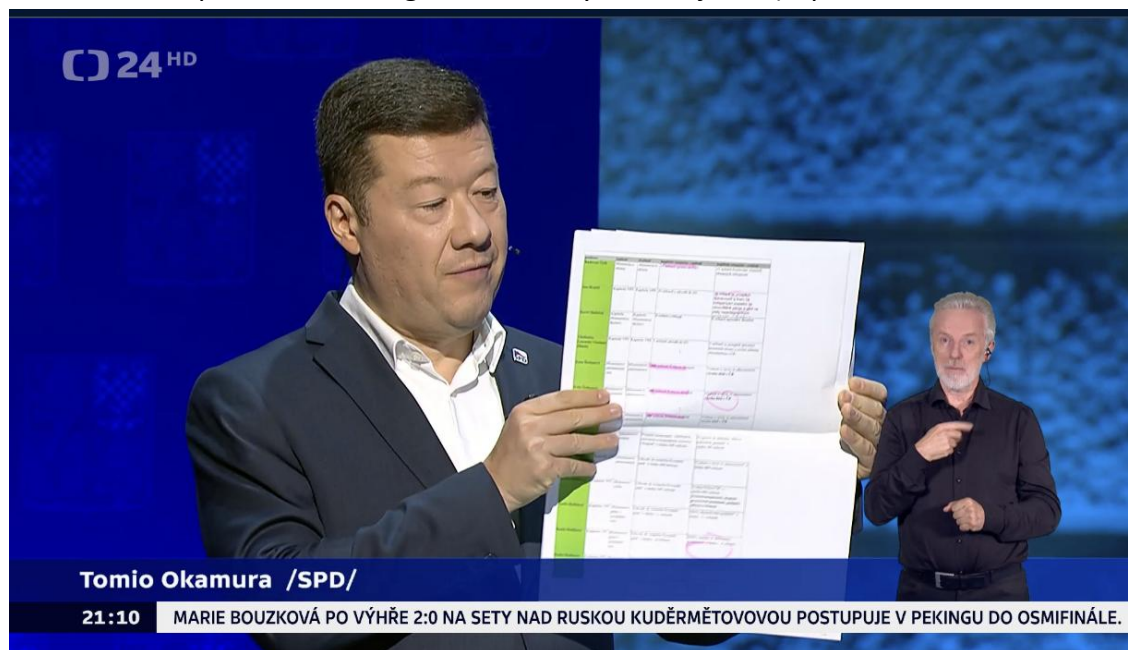
Obr. 5 Ukázka dělené obrazovky (*Superdebata*, 28. září 2025)

Vizuální prvky (obrazová grafika) použité v průběhu politických debat mohou mít podle zahraničních studií různou podobu: na obrazovce se mohou objevovat krátké faktografické údaje k probíranému tématu, stručné citace diskutujících, výsledky anket či průzkumů nebo příspěvky ze sociálních sítí.⁷⁵ **Česká televize však žádné takové prvky do vysílání nezařadila, což znamená, že v této oblasti nemohlo dojít k neférovému postupu.** Současně však zařazení uvedených vizuálních prvků nabízíme jako doporučení pro budoucí debaty, jelikož mohou zvýšit atraktivitu debat z pohledu publika a posílit informační hodnotu pořadu. Je rovněž třeba zmínit, že někteří diskutující si do studia přinesli vlastní vytištěné grafy či tabulky, které ukazovali do kamery v průběhu přímého přenosu. Kamera **v žádné z analyzovaných debat daný materiál nepřiblížila v detailnějším záběru** (viz Obr. 6) a jeho čitelnost pro publikum byla velmi nízká, na což moderátoři a moderátorky diskutující také opakovaně upozorňovali. Presentace vytištěných grafů a tabulek ze strany diskutujících tak měla zejména performativní povahu. **Celkově lze konstatovat, že i z hlediska práce s vizuálními prvky (obrazovou grafikou) byly principy férovosti ve všech debatách zachovány.**

⁷⁵ Landreville, K. D., White, C., & Allen, S. (2015). Tweets, polls, and quotes: Gatekeeping and bias in on-screen visuals during the final 2012 presidential debate. *Communication Studies*, 66(2), 146–164.
<https://doi.org/10.1080/10510974.2014.930919>

Obr. 6 Ukázka použití tabulek/grafů ze strany diskutujících (*Superdebata*, 28. září 2025)

Třetím sledovaným indikátorem byla **praxe při neúčasti pozvaného diskutujícího**, včetně využití tzv. institutu prázdného křesla.⁷⁶ V této souvislosti jsme sledovali zejména dva aspekty: (1) zda bylo vysvětlení absence daného hosta představeno korektním a neutrálním způsobem a (2) zda byla v případě neúčasti konkrétního aktéra zajištěna dostatečná oponentura, aby nedošlo k jednostrannému průběhu debaty, v níž by přítomný host mohl bez reakce prosazovat své názory či kritizovat nepřítomného oponenta. Institut prázdného křesla nebyl v žádné z debat využitý, neboť všechny politické subjekty s patřičným volebním potenciálem své zástupce do debat nominovaly. Neúčast očekávaných hlavních představitelů jsme zaznamenali pouze ve dvou případech. V *Superdebatě* 28. září reprezentovali jednotlivé politické subjekty jejich lídři a lídryně, s výjimkou hnutí ANO, které reprezentoval místo předsedy Andreje Babiše místopředseda hnutí Karel Havlíček. Moderátorka tento fakt nijak nekomentovala. V závěrečném duelu vysílaném 29. září se měli střetnout zástupci dvou politických subjektů s nejvyšším volebním potenciálem. Na rozdíl od ostatních duelů však obě strany vyslaly nikoli své předsedy, ale místopředsedy: namísto Andreje Babiše přišel Karel Havlíček a namísto Petra Fialy Martin Kupka. Moderátorka tuto skutečnost tematizovala a položila oběma hostům analogickou otázku: „*Pánové, diváci dnes možná očekávali, že se v přímém duelu střetnou Petr Fiala a Andrej Babiš. Ti tu ale nejsou. Vyslali vás dva. Pane Havlíčku, mě zajímá, proč padla volba zrovna na vás?*“ a následně „*Pan Kupka je tady proč, proč Petr Fiala vyslal zrovna vás?*“. Samotnou neúčast předsedů dále nijak nekomentovala. **Lze tedy konstatovat, že i z hlediska praxe při neúčasti pozvaných diskutujících byly debaty vedeny férově.**

⁷⁶ Baxter, A. (2022). Of empty chairs and ice sculptures: Regulating broadcasting during the 2019 general election—The Ofcom perspective. In D. Wring, R. Mortimore, & S. Atkinson (Eds.), *Political communication in Britain: Campaigning, media and polling in the 2019 general election* (pp. 193–209). Palgrave Macmillan.

Posledním sledovaným indikátorem byly **profesní prohřešky moderátorů při vedení debat**. Jedním z nich bylo **nekorigování nepřesností ze strany diskutujících**, tedy neschopnost reagovat na zjevné chyby, nepřesné informace či nepravdivá a zavádějící tvrzení, která během debaty zazní. Jak již bylo uvedeno výše, jednotlivé debaty nebyly v rámci této analýzy podrobeny důkladnému ověřování pravdivosti všech uvedených informací, protože to nebylo vzhledem k rozsahu zadání možné. Analýza se proto zaměřila pouze na reakce moderátorů na **zjevné chyby, nepravdy a nepřesnosti**. V tomto ohledu jsme nezaznamenali **žádné indicie nerovného přístupu, zvýhodnění ani znevýhodnění některého z diskutujících**. Moderátoři opakovaně prokázali **dobrou připravenost** a kladli diskutujícím konfrontační otázky (pro jejich bližší analýzu viz kap. 5.3.4). Když například jeden z účastníků v debatě o dopravě (vysíláné 2. září) uvedl: *„[...] je pravdou, že taková ta účelová ekologická sdružení, on se vžil takový výraz ekoteroristé, často se používá, ono to nemá daleko, kde se účelově prostě dováží nějaké brouci nebo nějaké rostliny jenom proto, aby se zabránilo nějaké takovéhle výstavbě,“* moderátorka následně požádala o konkrétní příklad, kdy nějaká ekologická organizace skutečně dovezla na stavbu „brouka“.

Dalším z možných prohřešků bylo tzv. **„čtení myšlenek“**, tedy dezinterpretace nebo překrucování výroků kandidátů či přisuzování postojů, které sami nevyjádřili. **Žádný takový případ jsme však v analyzovaných debatách nezaznamenali.**

Zbývající dva sledované typy prohřešků se týkaly kontroly nad průběhem debaty. Moderátorské selhání se v této oblasti může projevit například **neudržením kultivované diskuse**, tedy neschopností udržet debatu v civilní rovině, tolerováním nepřiměřených či neférových útoků mezi hosty nebo přehlížením nevhodného jazyka. Taková situace by potenciálně mohla vést k celkovému zvýhodnění či znevýhodnění konkrétních diskutujících.

Pro zajímavost, celkově jsme zaznamenali 491 projevů nekázně diskutujících ve 477 replikách (v rámci jedné repliky se totiž mohl diskutující dopustit více projevů nekázně), což představuje 12 % všech replik diskutujících. Nejčastějším projevem nekázně bylo skákání do řeči jiným diskutujícím nebo moderátorovi (to bylo zaznamenáno v 8 % z celkového počtu replik všech diskutujících), dále odklon od tématu a neodpovídání na otázku moderátora (3 %), zdlouhavá odpověď či nerespektování přiděleného času (1 %), verbální agresivita nebo útok na jiné hosty či moderátora (0,3 %) a použití nepravdivých, nepřesných či spekulativních argumentů (0,2 %).

Debata se obecně vedla v korektní rovině a **osobních útoků bylo velmi málo** (celkem jsme identifikovali 12 takových replik); navíc se jich dopustili zástupci téměř všech politických subjektů. Relativně nejvíce těchto výroků se vyskytlo v *Superdebatě*:

- „Vy jste vysadil nějaký prášek? Máte nějaký problém? Uklidněte se, úplně se třesete.“ (Karel Havlíček vůči Petru Fialovi)

- „*Vy jste takový popleta, že kdyby byla soutěž popletů, skončíte čtvrtý [...]*“ (Karel Havlíček vůči Petru Fialovi)
- „*Vy mě tady nepoučujte o ekonomice, vy jste jako podnikatel absolutně neuspěl [...]*“ (Petr Fiala vůči Karlu Havlíčkovi)
- „*Prosím vás, pane Macinko, vždyť vy nejste žádná pravice. Právce určitě není hajlování nebo to, že někdo bije ženy. To je odporné a s pravicí to nemá nic společného. Vy jste fanklub Václava Klause, který by neuspěl, tak jste sáhli do garáže pro pana Turka. Myslíte si, že získáte nějaké kluky, kteří rádi jezdí rychle autem, ale to byste museli taky dodržovat předpisy, platit dálniční známku a chovat se nějak normálně. A to vy neděláte.*“ (Petr Fiala vůči Petru Macinkovi)
- „*To jako kdybych tady slyšel úplného diletanta ekonomického.*“ (Tomio Okamura vůči Petru Fialovi)
- „*Vy jste se normálně regulérně zbláznil, to není možný.*“ (Tomio Okamura vůči Petru Fialovi)
- „*Já chápu, že tady pan Havlíček si asi nevzal prášky [...]*“ (Zdeněk Hřib vůči Petru Macinkovi a Karlu Havlíčkovi)
- „*Myslím, že byste si měl najít kamaráda, který zná někoho, kdo umí číst.*“ (Petr Macinka vůči Zdeňku Hřibovi)

Moderátoři zde zvolili **jednotný přístup**, kdy tyto výroky dále nekomentovali a přešli je bez reakce. Vzhledem k velmi nízké celkové četnosti těchto útoků a jejich rovnoměrnému výskytu napříč politickými subjekty dospíváme k závěru, že **ani z hlediska udržení kultivované debaty nedošlo k porušení principů férovosti**.

Totéž platí i pro poslední sledovaný moderátorský prohrěšek, kterým je **ztráta kontroly nad debatou**, chápána jako neschopnost ji adekvátně řídit (např. absence účinných zásahů při překřikování diskutujících, nedodržování časových limitů či opakovaném přerušování projevu druhých). Pasáže, kdy se diskutující začali hádat a skákat si do řeči, se vyskytly téměř ve všech debatách. Moderátoři v těchto situacích postupovali konzistentně – zpravidla umožnili krátkou spontánní výměnu mezi diskutujícími, ale v přiměřeném čase zasáhli, vzali si slovo zpět a debatě vrátili řád, někdy i s upozorněním na nutnost dodržování pravidel kultivované diskuse, např.:

- „*Pánové, pánové... prosím... Ujišťuji vás, že z vaší debaty nemají diváci vůbec nic.*“ (debata o průmyslu, 9. září)
- „*Ne, ne, pan Vislous může prezentovat své názory. Stejně tak jako vy.*“ (tamtéž)
- „*Pane Vislousi, nezvyšujeme hlas v naší debatě. A pan Červený vás nechá mluvit.*“ (tamtéž)
- „*Prosím nezvyšovat hlas... Nebudeme na sebe křičet.*“ (debata o justici, 17. září)
- „*Dámy, páni, haló, nebudeme na sebe křičet, prosím. Budeme se bavit kultivovaně.*“ (debata o společnosti a výzvách, 23. září)

- „*Pane Růžičko, nechte pana Letochu domluvit.*“ (debata o obraně a bezpečnosti, 30. září)

Tento přístup považujeme za **adekvátní**, neboť okamžité potlačení jakékoli spontánní výměny by mohlo vést k dojmu sterilní a nepřírozené diskuse; navíc podobné situace do jisté míry odhalují připravenost a osobnost kandidátů. Na druhé straně nelze tyto pasáže tolerovat neomezeně, protože hrozí, že dominanci získá diskutující se silnějším hlasem nebo agresivnějším projevem, což by mohlo narušit férovost debat. Moderátoři obecně prokazovali dobrý cit pro hledání rovnováhy mezi řízením debaty a umožněním interakce mezi kandidáty, a diskusi dokázali udržet pod kontrolou.

Tolerance pasáží, kdy se diskutují překřikují, je do určité míry otázkou individuálního moderátorského stylu. Poněkud méně účinnou kontrolu, kdy někteří účastníci nereagovali na opakované výzvy k návratu k tématu nebo předání slova jinému hostu, jsme zaznamenali v některých debatách moderovaných Marcelou Augustovou. V několika případech tak fakticky došlo k situaci, kdy roli moderátora dočasně převzal jeden z diskutujících. Například v debatě o bydlení (3. září) se dva účastníci odmítali odmlčet navzdory opakovaným pokusům moderátorky obnovit pořádek, až je napomenul sám dotazovaný: „*Pánové, co kdybyste nechali taky prostor někomu jinému.*“ (Tomáš Doležal, SPD). Podobná situace nastala v debatě o školství (10. září), kde jeden z diskutujících v reakci na opakované skákání do řeči a vracení se k již uzavřenému tématu převzal iniciativu a svým fakticky moderátorským vstupem posunul debatu vpřed: „*Tak pojďme se všichni shodnout, že vyjádříme tady respekt učitelům, aspoň my, co jsme tady na to vzdělávání, a pojďme se bavit o nějakém věcném tématu.*“ (Robert Plaga, ANO).

Obecně lze však shrnout, že **moderátorům se dařilo dobře kontrolovat debatu**, prokazovali adekvátní cit pro umožnění pasáží s volnějším průběhem a větší interakcí mezi diskutujícími a ukončení těchto výměn po přiměřeném čase. Kromě toho postupovali v rámci kontroly a řízení debaty **jednotně** a z hlediska zvládnutí řízení diskuse **nedošlo ke zvýhodnění ani nezvýhodnění žádného z diskutujících**. Princip **férovosti** tak byl respektován.

5.3 Úroveň dotazů/replik

Na úrovni dotazů a replik jsme se zaměřili na pět hlavních aspektů: dodržování principu relevance (kap. 5.3.1), přesnosti (kap. 5.3.2), vyváženosti z hlediska struktury dotazů (kap. 5.3.3), férovosti (kap. 5.3.4) a neutrální prezentace (kap. 5.3.5).

5.3.1 Dodržování principu relevance

Prvním kritériem je **relevance**, což v kontextu televizních politických debat znamená, že otázky a tematické okruhy by se měly týkat **klíčových problémů, které jsou podstatné pro porozumění politické situaci a rozhodování voličů**. Pokud je debata vedena kolem

okrajových či druhotných témat, byť fakticky správných, může to odvádět pozornost od zásadních otázek a vytvářet zkreslený nebo manipulativní obraz politické reality. **Předvolební debaty vysílané Českou televizí požadavek relevance naplňovaly**, neboť se téměř plně zaměřovaly na **zásadní politická témata a problémy, které byly aktuální a významné pro rozhodování voličů**. Debaty nebyly vedeny okrajovými či marginálními otázkami, ale soustředily se na hlavní oblasti veřejného zájmu.

V průběhu debat se objevilo několik otázek, které lze z hlediska veřejného zájmu považovat spíše za okrajové či s nízkou přidanou hodnotou. Typicky šlo o tzv. anketní otázky, jejichž účelem bylo debatu oživit a odlehčit, a na které měli diskutující odpovídat velmi stručně. Z hlediska objektivit tyto otázky nepředstavovaly žádné pochybení, avšak z pohledu veřejného zájmu lze říci, že do jisté míry znamenaly nevyužitou příležitost k hlubší či věcnější diskusi (podrobněji viz kap. 3.3).

Kromě toho jsme identifikovali několik málo otázek, u nichž lze argumentovat, že obsahovaly **nerelevantní informaci, která mohla ovlivnit interpretaci ze strany publika**:

- Ve dvou debatách (zdravotnictví 4. září a sociální věci 16. září) moderátoři v rámci otázky zdůraznili, že kandidát za stranu Motoristé sobě Boris Šťastný založil síť soukromých zařízení pro lidi s Alzheimerovou nemocí s měsíčním poplatkem v řádu desítek tisíc korun, a na tomto základě položili dotaz, jaké řešení by on (debata 4. září) či jeho stranický kolega (debata 16. září) doporučil rodině seniora s průměrným příjmem. Tuto akcentaci soukromého podnikání konkrétního kandidáta považujeme z hlediska věcné formulace dotazu za nerelevantní a nadbytečnou, zejména s ohledem na to, že obdobné informace o podnikatelských aktivitách nebyly u jiných diskutujících uváděny.
- V duelu Zdeňka Hříba s Vítem Rakušanem (21. září) moderátor v rámci otázky uvedl: *„Pane Rakušane, u daně z příjmů fyzických osob píšete, že chcete upravit daňovou progresi. Daňová progresie je věc, kterou lze najít také u komunistů. Ten plán váš je jaký?“* Není zřejmé, zda zmínka o „komunistech“ odkazovala na konkrétní politický subjekt (v takovém případě by šlo o nepřesný odkaz na hnutí Stačilo!), nebo obecně na politickou ideologii. Rovněž není jasné, proč bylo nutné tuto informaci uvádět, když debata netematizovala spolupráci se subjektem Stačilo! a byla zaměřena na možné formy povolební spolupráce mezi STAN a Piráty. Daňová progresie se v mezinárodním srovnání vyskytuje i v programu mnoha stran, které se nehlásí ke komunismu, který je v českém prostředí vzhledem k historické zkušenosti považován za radikální až extrémní politický směr. V důsledku toho může daná vsuvka působit jako snaha rámovat daný politický návrh jako krajní až extrémní.
- V duelu Zdeňka Hříba s Vítem Rakušanem (21. září) se moderátor dále zeptal: *„Pane Hříbe, proč odmítáte pozvání na pivo od pana Rakušana, kde byste si tohle (postoj ke kauze Dozimetr – pozn. aut.) mohli vyjádřit, vyjasnit?“* Pozvání „na pivo“ však bylo součástí volební strategie hnutí STAN, jednalo se o veřejnou výzvu adresovanou

koalici Spolu a Pirátům s cílem deklarovat odmítavý postoj vůči povolební spolupráci s hnutím ANO. V kontextu debaty o vzájemných konfliktech a možné budoucí spolupráci mezi STAN a Piráty tak může převzetí motivu z kampaně STANu posilovat pozitivní obraz STAN jako konstruktivního a konsensuálního hráče a současně vytvářet rámec, v němž je oponent prezentován jako méně vstřícný či méně ochotný spolupracovat. Nepovažujeme v tomto kontextu za relevantní, aby moderátor konfrontoval předsedu jednoho politického uskupení s tím, že odmítá participovat na kampani jiného politického uskupení.

Těchto několik identifikovaných případů, kdy podle našeho názoru otázky obsahovaly nerelevantní informace, bylo ojedinělých, neměly systematickou povahu a nenarušují celkové hodnocení, že **předvolební debaty z hlediska diskutovaných témat a nabízených informací splňovaly kritérium relevance.**

5.3.2 Dodržování principu přesnosti

Druhým sledovaným kritériem je **přesnost** formulace dotazů a replik moderátorů, včetně dodržování principu **faktické opory**⁷⁷ (věcného a ověřitelného základu dotazů a replik). Zde vycházíme z předpokladu, že pouze přesně a na ověřitelných faktech založené otázky umožňují spravedlivé a nestranné hodnocení jednotlivých politických aktérů.

Dotazy i repliky moderátorů byly zpravidla formulovány přesně a vycházely z ověřitelných faktů, a princip přesnosti a faktické opory tak byl v analyzovaných politických debatách České televize zachován. Moderátoři byli dobře připraveni, včetně zjevné znalosti volebních programů jednotlivých stran, a byli schopni klást zpřesňující otázky, doplňovat diskutující či rozporovat nekonzistentní stanoviska (např. otázka moderátora v duelu Petra Macinky a Roberta Šlachty, 7. září: „*Ono toho času příliš tady v téhle debatě není. Nicméně kdyby byl, tak bych vám namítnul, pane Macinko, že vy chcete sice digitalizovat, elektronizovat stát, ale máte zároveň ve svém programu, že zrušíte povinnost pro OSVČ mít datovou schránku a zároveň zajistíte pro seniory možnost zůstat u papírů a nebýt online. Jak to jde dohromady?*“).

Nepřesností jsme zaznamenali pouze několik. Dvě z nich se týkaly představení jednotlivých diskutujících, kdy samotní hosté upozornili na to, že moderátoři uvedli neaktuální informace. Ani jeden z omylů nepovažujeme za ohrožení principu objektivity.

- V debatě o dopravě (2. září) moderátorka uvedla: „*Pojďme si představit dnešních osm diskutujících podle abecedy. Jan Hrnčíř je lídrem kandidátky SPD v Pardubickém kraji. Od roku 2017 je poslancem. V končícím funkčním období je místopředsedou rozpočtového výboru a je také zastupitelem Jihomoravského kraje a města Blansko.*“

⁷⁷ Tato kategorie slouží jako částečná náhrada kategorie pravdivosti z původní konceptualizace objektivit, jelikož v možnostech analytiků není posouzení/ověření pravdivosti všech informací uvedených moderátory v jednotlivých debatách.

Jan Hrnčíř následně upřesnil: „*Tak ještě než odpovím, jednu větu – nejsem zastupitelem Jihomoravského kraje už téměř pět let, tak to jenom pro informaci.*“

- V debatě o sociálních věcech (16. září) moderátorka sdělila: „*Jana Maláčová vede kandidátku Stačilo! v Praze a je předsedkyní sociální demokracie. Mezi lety 2018 a 2021 byla ministryní práce a sociálních věcí, v současnosti působí jako poradkyně Českomoravské konfederace odborových svazů. I vám přeji pěkný večer.*“

Jana Maláčová následně upřesnila: „*Hezký večer. A jenom drobná oprava – jako poradkyně už přes rok nepůsobím, od té doby, co jsem se stala předsedkyní sociální demokracie.*“

V dalším identifikovaném případě šlo o neúplnou informaci. Na začátku debaty o bydlení (3. září), kdy se diskutovalo o rozhodnutí Ústavního soudu ve věci stížnosti ohledně nepřiznaných koalic, moderátorka položila konfrontační otázky zástupcům stran Stačilo!, SPD, Piráti a Spolu s odkazem na to, že tyto subjekty mají na kandidátních listinách také členy jiných politických stran, a tedy je možné, že obcházejí zákon. Zástupce stran Přísaha a Motoristé sobě však oslovila pouze obecně – v případě Přísahy s prosbou o komentář a v případě Motoristů sobě s dotazem na případné návrhy budoucí právní úpravy. Informaci, že i tyto politické subjekty mají na kandidátních listinách členy jiných stran, tak museli doplnit sami diskutující: „*Přísaha má na svých kandidátkách také jiné lidi, například pana Zimolu, který je členem jistého regionálního hnutí, za který kandiduje ve svém volebním okrsku*“ (Petr Bartůšek, Přísaha), a „*My jako Motoristé máme na kandidátce Soukromníky, já to na nás tedy taky prásknu, ať se všichni přiznáme k tomu. Oni nás podpořili pro náš pro-podnikatelský program, máme tam asi 15 zástupců*“ (Matěj Gregor, Motoristé sobě).

Poslední nepřesnost, jíž jsme si v rámci analýzy všimli, se týkala opakovaně položeného dotazu v tematických debatách 21. září a 1. října, v *Superdebatě* 28. září a v duelu Karla Havlíčka s Martinem Kupkou 29. září. Podstata dotazu byla v jednotlivých debatách shodná; zde uvádíme jeho doslovné znění ze *Superdebaty*: „*Vysoké ceny bydlení a energií dopadají nejen na nízkopříjmové skupiny. Třetina domácností není schopna nic ušetřit. Na druhou stranu mají ale lidé přístup ke kvalitnímu zdravotnictví, k bezplatnému vzdělávání. Nízká kriminalita spolu s nízkou nezaměstnaností dávají pocit bezpečí a jistoty výdělku. Takže otázka pro následující minuty: jak zlepšit život v Česku. Pane Macinko, z toho, co jsem teď jmenovala, vycházíme z dat jak Mezinárodního měnového fondu, Českého statistického úřadu i Eurostatu. Patříme ke špičce v míře nezaměstnanosti, v nízké míře chudoby. HDP na obyvatele teď roste rychleji než v mnoha západních zemích. Spotřeba domácností už se taky zvedá. Jsme jedna z opravdu bezpečných zemí, a přesto, když člověk vyjde na ulici, slyší: máme se hůř, než jsme se měli. Kde se vzal ten rozpor?*“

Práci se statistikami chudoby a příjmové nerovnosti zde považujeme za zavádějící ve vztahu k existujícímu sociologickému a ekonomickému poznání, a proto do určité míry překračující limity očekávané přesnosti otázek a podkladů, z nichž otázky vycházejí. Zaprvé, odborníci

a odbornice dlouhodobě poukazují na to, že statistiky Eurostatu a ČSÚ týkající se příjmové chudoby jsou zavádějící a poskytují nepřesný obrázek o ekonomické realitě českého obyvatelstva. Jen několik dnů před začátkem série debat informovala o studii společnosti PAQ Research⁷⁸ na toto téma i samotná Česká televize⁷⁹, stejně jako Český rozhlas⁸⁰ jakožto druhé vysílací médium veřejné služby v ČR. Ukazatel ohrožení relativní příjmovou chudobou není mezinárodně srovnatelný, neboť vychází z národních mediánů příjmů, které se mezi jednotlivými státy výrazně liší. Česká republika v těchto statistikách vychází příznivě zejména proto, že má relativně nízkou hladinu příjmů domácností, ale také nízké příjmové (nikoli však majetkové) nerovnosti.⁸¹ Pokud je však hranice chudoby definována evropsky srovnatelným způsobem, například jako podíl příjmů pod 60 % evropského mediánu po zohlednění cenových hladin, trpí relativní chudobou přes 21 % českých domácností, což řadí Česko mezi průměr Evropské unie, nikoli mezi její špičku.⁸² Tento alternativní indikátor následně lépe vysvětluje i další objektivní ukazatele chudoby, jako je materiální deprivace, celková spokojenost se životem či zdravotní stav populace.⁸³ Z tohoto důvodu se domníváme, že indikátor míry chudoby nebyl v uvedeném dotazu zvolen vhodně a vytvářel nepřiměřeně pozitivní obraz sociálně-ekonomické reality v Česku.

Uvedená otázka dále zcela ignoruje problematiku majetkové nerovnosti. Ta je totiž v ČR v evropském srovnání – na rozdíl od nerovnosti příjmové – nadprůměrně vysoká, na což upozorňovala např. v září tohoto roku Akademie věd ČR⁸⁴ nebo v roce 2021 již citovaná organizace PAQ Research⁸⁵. Majetkové nerovnosti doajista utvářejí vnímání ekonomické situace stejně jako jiné formy nerovnosti.

Kromě toho lze dodat, že zatímco ve třech z těchto čtyř debat se moderátoři ptali, jak chtějí političtí aktéři zvýšit životní úroveň v Česku, v *Superdebatě* byla otázka rámována jako rozpor mezi (údajně) pozitivními socioekonomickými ukazateli a subjektivním pocitem nespokojenosti veřejnosti. To mohlo vytvářet dojem, že sociální a ekonomická situace v Česku je ve skutečnosti velmi dobrá a pouze není adekvátně doceněna obyvatelstvem, což

⁷⁸ Škvrňák, M. & Prokop, D. (2025, 28. srpen). *Evropsky srovnatelnou příjmovou chudobou trpí pětina Čechů. Jsme v průměru, nikoli premianty EU*. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/post/chudoba-cesko-eu/>

⁷⁹ Novotný, J. (2025, 4. září). *Odlišným ukazatelem k odlišným výsledkům. Jak je to s příjmovou chudobou? ČT24.cz*. <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/odlisnym-ukazatelem-k-odlisnym-vysledkum-jak-je-to-s-prijmovou-chudobou-364646>

⁸⁰ Pika, T. (2025, 28. srpen). *Evropští premianti? Ve skutečnosti hrozí chudoba pětině českých domácností, upozorňují výzkumníci*. iRozhlas.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/evropsti-premianti-ve-skutecnosti-hrozi-chudoba-petine-ceskych-domacnosti_2508280600_pik

⁸¹ Škvrňák, M. & Prokop, D. (2025, 28. srpen). *Evropsky srovnatelnou příjmovou chudobou trpí pětina Čechů. Jsme v průměru, nikoli premianty EU*. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/post/chudoba-cesko-eu/>

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Fialová, K. (2025, 15. září). *Fialová: Majetková propast v Česku se prohlubuje*. Sociologický ústav Akademie věd ČR. <https://www.soc.cas.cz/cz/aktuality/z-medii/fialova-nerovnost-v-cesku-roste-bohati-vlastni-vetsinu-majetku>

⁸⁵ Komárek, J. (2021, 23. září). *Majetková nerovnost v ČR je výrazně vyšší než příjmová, daně z majetku však patří k nejnižším*. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/post/majetkova-nerovnost/>

považujeme – i vzhledem k výše uvedeným souvislostem – za nepřesné a potenciálně zavádějící.

Lze uzavřít, že identifikované nepřesnosti se v analyzovaných politických debatách vyskytovaly pouze zřídka a **vzhledem k tematické šíři i celkovému rozsahu vysílání (cca 32 hodin) hodnotíme míru přesnosti dotazů a replik moderátorů jako vysokou**. Moderátoři prokazovali **dobrou orientaci v tématech** a byli **schopni reagovat na obsah debaty v reálném čase**. Několik dílčích případů nepřesností popsanych výše nemělo potenciál ohrozit celkovou objektivitu vysílání, a proto lze konstatovat, že **uvedené kritérium bylo jako celek naplněno**.

5.3.3 Dodržování principu vyváženosti

Třetím sledovaným kritériem na úrovni dotazů a replik byla **vyváženost, tedy rovný přístup ke všem zúčastněným politickým subjektům při kladení otázek různých typů**. Zde jsme analyzovali, jestli moderátoři a moderátorky kladou zástupcům a zástupkyním politických subjektů obdobný počet konfrontačních otázek (resp. jejich podíl z položených otázek), zda formulací dotazů nepřiměřeně častěji nevyjadřují pozitivní či negativní tonalitu směrem k některým politickým uskupením, a dále zda všechny kandidující subjekty v obdobné míře „tlačí k odpovědi“ – tj. kladou jim obdobný podíl perzistentních (opakujících se) otázek a otázek směřujících k vysvětlení nebo obhájení jejich politických postojů. Tyto metriky mohou být ovlivněny i jednáním pozvaných hostů a hostek – data proto interpretujeme v kontextu konkrétního dění v debatách. Posledním sledovaným aspektem v této části byla struktura tematického zaměření dotazů, tj. to, zda některé uskupení nedostává výrazně častěji nebo méně často prostor v některé z určených kategorií.

Prvním sledovaným aspektem byla **míra konfrontačnosti**. Jako „konfrontační“ jsme označili takové moderátorské dotazy nebo repliky, které se vyznačovaly verbální či neverbální signalizací námitky, protiargumentu, zpochybnění, nesouhlasu, odporu nebo kritiky.⁸⁶ Kromě toho jsme sledovali i výskyt „vstřícných“ replik, které by naznačovaly pochvalu či uznání

⁸⁶ Pro ilustraci uvádíme příklady otázek, které byly v rámci analýzy vyhodnoceny jako konfrontační:

- „Tak, pane Sílo, vy mi prosím ještě řekněte: odchody lékařů například i do zahraničí. Ve svém programu máte povinnost lékařů zůstat po studiu rok nebo dva doma – jinak, aby se náklady za studium uhradily. Tomio Okamura o tom mluvil v některém svém videu na YouTube letos v srpnu. Je to z letošního srpna. Není rozhodnutí o tom, kde kdo bude pracovat, svobodné rozhodnutí každého člověka, anebo skutečně budete lékařům zakazovat odcházet do zahraničí, případně studium zaplatit?“ (4. září, zdravotnictví; diskuse o nedostatku lékařů v ČR)
- „Pane Brabče, co je špatně na tom, že by se mělo topit šetrněji nebo skrze média šetrněji k životnímu prostředí?“ (11. září, vztahy s EU a se sousedy; diskuse o systému emisních povolenek ETS II)
- „Pane Vondráčku, tak proč jste to vy udělali? Obávali jste se, že koalice neuspěje?“ (24. září, digitalizace; diskuse o výroku Ústavního soudu k „nepřiznaným koalicím“)
- „Ale, pane Paclte, k těm počtům, vy mluvíte o 100 tisících, státních úředníků je 75 000, tak kdo bude těch zbylých 25?“ (24. září, digitalizace; diskuse o možném propouštění úředníků)

směrem k některému z kandidujících subjektů – takovou moderátorskou repliku jsme však nenalezli ani jednu, a proto se vstřícnými replikami dále nepracujeme.

Počet a podíl konfrontačních dotazů a replik určených jednotlivých stranám, hnutím a koalicím zachycuje Tab. 9. Podíly jsou počítány vždy z celkového počtu dotazů a replik směřujících vůči zástupcům daného politického subjektu, přičemž tento počet je očištěný o tzv. perzistentní dotazy, tj. případy, kdy se host vyhýbal přímé odpovědi a moderátor svůj konfrontační dotaz opakoval.⁸⁷ **Významně vyšší podíl konfrontačních dotazů a replik směřoval vůči hnutí SPD (jako konfrontační jsme vyhodnotili 22 % všech dotazů) a významně nižší podíl takových dotazů a replik vůči hnutí STAN (6 %) a Pirátům (6 %). Podíl konfrontačních dotazů a replik vůči hlavním politickým subjektům vlády i opozice v končícím volebním období, ANO a Spolu, byl velmi vyrovnaný (15 %, resp. 16 %).**

Tab. 9 Podíl konfrontačních dotazů a replik vůči všem dotazům a replikám určeným danému uskupení

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	40	16 %	2	7 %	0	0 %	42	15 %
Spolu	42	17 %	2	8 %	1	7 %	45	16 %
STAN	15	7 %	1	3 %	0	0 %	16	6 %
Piráti	8	4 %	5	16 %	1	7 %	14	6 %
SPD	62	23 %	4	13 %	1	7 %	67	22 %
Motoristé sobě	32	13 %	8	24 %	1	8 %	41	14 %
Stačilo!	44	18 %	2	9 %	2	17 %	48	17 %
Přísaha	23	11 %	7	19 %	0	0 %	30	11 %

Bližší analýza ukázala, že **vyšší podíl konfrontačních replik a dotazů vůči zástupcům SPD nemá systematickou povahu, ale je způsoben zejména dvěma debatami s vysokým podílem konfrontačních replik**, které pak ovlivnily podíl za celou sérii analyzovaných debat. Šlo o debatu z 11. září (vztahy s EU a se sousedy) a debatu z 23. září (společnost a výzvy). V první debatě se jednalo o výměnu moderátora se zástupcem SPD Jindřichem Rajchlem ohledně incidentu týkajícího se narušení polského vzdušeného prostoru ruskými drony, zatímco ve druhé z debat šlo o konfrontaci zástupkyně SPD Karly Maříkové s tím, že dostatečně konkrétně nepodložila své tvrzení o tom, že jsou lidé v ČR trestáni za své politické názory. **Vzhledem k tomu, že jsme nenalezli konzistentně vyšší podíl konfrontačnosti vůči SPD napříč všemi debatami, považujeme dané dvě situace za izolované případy, nikoliv za narušení principů náležité vyváženosti.**

Zároveň se lze domnívat, že vyšší podíl konfrontačních dotazů a replik vůči hnutím SPD a Stačilo! může souviset také s jejich vlastní pozicí a komunikační strategií. Tyto subjekty se

⁸⁷ Tím chceme ošetřit, aby případná tendence zástupců a zástupkyň některého politického uskupení nevedla ke zdánlivě větší konfrontačnosti moderátorského týmu vůči takovému uskupení.

prezentují jako alternativa vůči stávajícím politickým stranám a politickému systému jako takovému. V takovém kontextu je z novinářského hlediska pochopitelné, že moderátoři volí u těchto stran konfrontační dotazy směřující k ověření, v čem tyto subjekty vidí potřebu změny, jak navrhované změny konkretizují, jakým způsobem je chtějí realizovat a jaké dopady by měly mít.

Pokud jde o nižší podíl konfrontačních dotazů vůči Pirátům a hnutí STAN, data naznačují, že moderátoři a moderátorky těmto dvěma uskupením obecně věnovali o něco menší pozornost. Adresovali jim mírně nižší počet otázek (a jejich zástupci pronesli nižší celkový počet replik) a zároveň vůči nim uplatňovali méně konfrontační přístup. Potenciální výhoda plynoucí z menšího podílu konfrontačních dotazů a replik je tak do určité míry vyvážena potenciální nevýhodou v podobě obecně omezenějšího prostoru pro vyjádření. Nižší počet otázek, menší celkový počet replik a nižší podíl konfrontačních dotazů může souviset také s celkově vyšší mírou řečnické disciplíny zástupců těchto dvou politických subjektů. Jak ukazuje Tab. 10, nejnižší podíl replik, v nichž jsme identifikovali **některý z projevů nekázně** (nejčastěji skákání do řeči nebo odklon od tématu) byl zaznamenán právě u diskutujících reprezentujících Piráty a STAN. Tento faktor může částečně vysvětlovat i jejich nižší celkový počet replik, neboť si méně často asertivně brali slovo a častěji vyčkávali na přímé oslovení moderátorem. Zároveň mohl přispět i k menšímu počtu otázek, včetně otázek konfrontačních, jelikož méně častý odklon od tématu či zdlouhavé odpovědi vyžadovaly menší počet moderátorských zásahů a doplňujících dotazů.

Tab. 10 Podíl (počet) replik s projevem nekázně podle politických subjektů

	Zdlouhavá odpověď	Odklon od tématu	Skákání do řeči moderátora nebo jiných hostů	Verbální agresivita a útok na moderátora nebo jiné hosty	Použití nepravdivých nebo nepřesných argumentů	Celkem
ANO	1 % (8)	2 % (9)	14 % (81)	1 % (3)	0 % (0)	17 % (101)
Spolu	3 % (14)	4 % (17)	11 % (54)	<1 % (2)	<1 % (2)	19 % (89)
STAN	1 % (2)	3 % (10)	6 % (24)	0 % (0)	0 % (0)	9 % (36)
Piráti	1 % (6)	1 % (7)	3 % (16)	<1 % (2)	0 % (0)	5 % (31)
SPD	1 % (7)	5 % (23)	6 % (31)	<1 % (2)	1 % (3)	14 % (66)
Motoristé sobě	1 % (3)	3 % (12)	10 % (42)	<1 % (2)	0 % (0)	13 % (59)
Stačilo!	1 % (3)	4 % (16)	5 % (19)	<1 % (1)	<1 % (1)	10 % (40)
Přísaha	<1 % (1)	4 % (19)	10 % (49)	0 % (0)	0 % (0)	14 % (69)

Druhým sledovaným aspektem, kde se mohl projevit nedostatečně vyvážený postoj ke zúčastněným politickým subjektům, byla **pozitivní nebo negativní tonalita dotazů a replik**. Jde o případy, kdy moderátor nebo moderátorka svou výpověď postaví některé z politických uskupení do pozitivního nebo negativního světla – např. naznačí, že se něco povedlo nebo

nepovedlo nebo že je některý postoj daného subjektu žádoucí nebo nežádoucí.⁸⁸

Identifikovali jsme 44 replik a dotazů, které vyznačovaly pozitivní nebo negativní valenci vůči zúčastněným politickým subjektům. Shrnutí obsahuje Tab. 11; vzhledem k tomu, že čtyři repliky se vztahovaly k vládě jako celku, jsou tyto případy započítány dvakrát (jednou u koalice Spolu a jednou u hnutí STAN) a součet případů v tabulce je tedy 48.

Tab. 11 Dotazy s pozitivní nebo negativní valencí

	Dotazy s pozitivní valencí	%	Dotazy s negativní valencí	%
ANO	0	0 %	3	1 %
Spolu	6	2 %	18	6 %
STAN	5	1 %	5	1 %
Piráti	0	0 %	1	0 %
SPD	0	0 %	4	2 %
Motoristé sobě	0	0 %	1	0 %
Stačilo!	0	0 %	4	1 %
Přísaha	0	0 %	1	0 %
celkem	11	0 %	37	0 %

Data ukazují, že podíl dotazů s negativní valencí byl vyšší než podíl dotazů s pozitivní valencí, a že **napříč debatami je výskyt takto zabarvených replik spíše okrajový. Výjimkou jsou dotazy, které stavěly do negativního světla dominantní vládní uskupení Spolu.** Tato situace je očekávatelná – šlo vesměs o případy, kdy **moderátorský tým konfrontoval vládního politika či političku s výkonem vlády v minulém volebním období.** U hnutí STAN, které mělo v současné vládě podstatně menší počet ministrů a ministryň, se tento jev tolik neprojevil. Co se týká šesti dotazů, které pozitivně vykreslovaly vládní uskupení (Spolu a STAN; v tabulce uvedeno jako 11 replik, protože některé dotazy se vztahovaly k oběma uskupením zároveň), šlo ve všech případech o dotazy určené opozičním stranám a hnutím. Pozitivní zmínky o vládních uskupeních zde typicky sloužily jako věcný základ pro konfrontační dotaz, kdy hrál moderátor roli „dávlova advokáta“ (např. „*Pane Hrnčíři, k tomu návrhu pana ministra Stanjury, není to přesně ten návrh, který od ministra financí chceme, to znamená takový návrh, který tlačí na snižování dluhu? Protože i tam je schodek 286 miliard.*“ – debata o dopravě, 2. září).

Vzhledem k nízkému celkovému výskytu dotazů obsahujících pozitivní či negativní hodnotový náboj a k malým rozdílům mezi jednotlivými stranami považujeme v tomto ohledu princip vyváženosti za dodrženy. Vyšší podíl negativně laděných dotazů vůči koalici

⁸⁸ Jedná se o jinou situaci než o projevení vlastního názoru – jako příklad uveďme situaci, kdy se moderátor zeptá, proč se nějaký politický záměr „nepovedl“ poté, co neúspěch plánu připustí samotný zástupce politického uskupení. Moderátor tímto explicitně staví předchozí jednání hosta do negativního světla, ovšem nejde o projevení moderátorova názoru.

Spolu lze vysvětlit jejím vládním angažmá, zatímco výskyt dotazů s pozitivní valencí vůči vládním stranám či statusu quo lze vysvětlit snahou moderátorů „vyprovokovat“ opoziční politiky a političky ke konkrétní reakci či stanovisku.

Třetím sledovaným aspektem v oblasti vyváženosti byl **podíl perzistentních, tj. opakovaných dotazů**. Jde o situaci, kdy je moderátor nespokojen s odpovědí politika či političky a opakuje dotaz ve stejné nebo podobné formě, jako už v debatě zazněl. Výrazně vyšší nebo nižší podíl perzistentních dotazů může naznačovat, že moderátorský tým na některý subjekt vyvíjí vyšší tlak, ale také může odrážet situace, kdy se zástupci či zástupkyně daného uskupení častěji vyhýbají přímé odpovědi na otázku. Jak ukazuje Tab. 12, **podíl perzistentních dotazů položených zástupcům jednotlivých politických stran je velmi vyrovnaný**. O něco nižší hodnoty jsme však zaznamenali u Motoristů sobě a zejména u hnutí STAN. Tento rozdíl lze vysvětlit nižší mírou nekázně diskutujících z těchto stran. Podíl jejich replik, v nichž jsme identifikovali zdoluhavé odpovědi (nerespektování přiděleného času) nebo odklon od tématu – tedy situace, které obvykle vyžadují opakování dotazu ze strany moderátora – dosáhl u Motoristů sobě, STAN, Pirátů a hnutí ANO přibližně 2 až 3 %, zatímco u zbývajících stran se pohyboval mezi 4 a 7 %.

Tab. 12 Perzistentní (opakované) dotazy

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	33	12 %	4	13 %	2	13 %	39	12 %
Spolu	33	12 %	4	13 %	2	13 %	39	12 %
STAN	17	7 %	0	0 %	1	8 %	18	7 %
Piráti	22	11 %	4	11 %	0	0 %	26	10 %
SPD	34	11 %	4	11 %	2	13 %	40	11 %
Motoristé sobě	25	9 %	2	6 %	3	20 %	30	9 %
Stačilo!	31	11 %	2	8 %	3	20 %	36	11 %
Přísaha	30	13 %	3	8 %	1	8 %	34	12 %

Čtvrtým aspektem sledovaným v rámci vyváženosti je **míra dotazů směřujících k vysvětlení nebo obhájení politických postojů diskutujících**. Tím je myšlena situace, kdy moderátor žádá zástupce daného politického uskupení, aby popsal v bližším detailu buďto výrok, který padl v debatě, nebo předchozí výroky či návrhy daného uskupení. Obsahově tedy taková otázka zpravidla souvisí s tím, co už v debatě padlo, zároveň však nemusí jít o zopakování již položeného dotazu. Jak ilustruje Tab. 13, **podíl takových dotazů adresovaných zástupcům jednotlivých politických subjektů byl v zásadě vyrovnaný a odchylky se pohybují pouze v řádu jednotek procentních bodů**. Podobně jako u konfrontačních a perzistentních dotazů pozorujeme i v případě dotazů směřujících k upřesnění, vysvětlení či obhájení jejich nižší podíl vůči zástupcům hnutí STAN a Pirátů. Tyto metriky spolu do určité míry souvisí – značná část otázek požadujících upřesnění měla zároveň konfrontační charakter. I zde lze nižší podíl vysvětlit celkově mírně nižší mírou pozornosti, kterou moderátoři a moderátorky těmto uskupením věnovali (viz metriky týkající se počtu otázek a replik), a rovněž nižší mírou

nekázně jejich zástupců. Lze totiž předpokládat, že pokud diskutující méně odbíhají od tématu a lépe dodržují přidělený čas, kladou moderátoři i méně doplňujících dotazů.

Tab. 13 Otázky směřující k upřesnění, vysvětlení, obhájení

	Tematické debaty	%	Duely	%	Superdebata	%	Celkem	%
ANO	31	11 %	2	6 %	0	0 %	33	10 %
Spolu	30	11 %	3	10 %	0	0 %	33	10 %
STAN	17	7 %	4	13 %	0	0 %	21	8 %
Piráti	17	8 %	3	9 %	1	7 %	21	8 %
SPD	31	10 %	2	6 %	1	7 %	34	10 %
Motoristé sobě	28	10 %	9	26 %	0	0 %	37	12 %
Stačilo!	43	15 %	0	0 %	0	0 %	43	13 %
Přísaha	24	10 %	6	15 %	0	0 %	30	10 %

Posledním, pátým aspektem vyváženosti byla **tematická vyváženost**. Lze očekávat, že otázky týkající se jednotlivých tematických okruhů budou rovnoměrně rozděleny mezi jednotlivé politické subjekty. Neměli bychom tedy pozorovat situaci, kdy jsou dotazy na dané téma pokládány významně více či méně často některému z uskupení, protože dané téma může být pro subjekt z nějakého důvodu klíčové a větší či menší pozornost by jej takto zvýhodňovala nebo znevýhodňovala. V Tab. 14 je zachycen podíl a počet dotazů podle politických uskupení a tematických kategorií⁸⁹, přičemž lze očekávat, že všechny podíly by se ideálně měly blížit jedné osmině z celku (12,5 %), tj., že otázky na dané téma byly pokládány ve stejné míře všem subjektům. **Tematickou strukturu dotazů celkově hodnotíme jako velmi vyrovnanou, bez indicií porušování principu vyváženosti.**

Identifikovali jsme několik témat, u kterých se zjištěný podíl odchyluje od očekávané hodnoty o více než 3 procentní body. Vzhledem k tématům, na nichž se profilují jednotlivé strany, hnutí a koalice, stojí za zmínku čtyři z těchto případů:

- hnutí SPD obdrželo více dotazů spojených s bezpečností a spravedlností, než by se očekávalo (18 %),
- hnutí STAN a Piráti obdrželi méně dotazů spojených s mezinárodními vztahy, než by se očekávalo (8 %),
- hnutí Přísaha obdrželo méně dotazů spojených s bezpečností a spravedlností, než by se očekávalo (8 %).

Co se týká SPD, vyšší počet otázek zaměřených na bezpečnost může být dán častějšími moderátorskými konfrontacemi týkajícími se tohoto tématu – moderátoři a moderátorky podle analýzy položili SPD 16 konfrontačních otázek se vztahem k bezpečnosti, zatímco průměrná hodnota byla 6 konfrontačních otázek v této kategorii. Vyšší pozornost, kterou by

⁸⁹ Přesné vymezení tematických kategorií popisuje Příloha.

šlo vnímat jako výhodu pro SPD, tak jde ruku v ruce s vyšší konfrontačností ze strany moderátorů a moderátorek.

Tab. 14 Podíl (počet) otázek v jednotlivých kategoriích podle politických stran

	Politické programy a témata								Osobnost kandidátů	Zaměření na kampaň jako hru či soupeření	Politické strategie
	Ekonomika	Sociální politika, vzdělávání a	Kultura a práva a svobody	Životní prostředí a energie	Bezpečnost a spravedlnost	Mezinárodní vztahy	Státní správa	Jiná politická témata			
ANO	11 % (62)	12 % (60)	13 % (10)	16 % (20)	14 % (50)	14 % (46)	13 % (16)	12 % (20)	17 % (16)	11 % (5)	23 % (21)
Spolu	13 % (76)	14 % (74)	16 % (13)	12 % (15)	11 % (40)	11 % (36)	19 % (24)	10 % (16)	11 % (10)	7 % (3)	23 % (21)
STAN	12 % (68)	11 % (58)	10 % (8)	10 % (13)	10 % (35)	8 % (26)	12 % (15)	11 % (18)	14 % (13)	25 % (11)	8 % (7)
Piráti	10 % (59)	11 % (59)	10 % (8)	10 % (13)	11 % (40)	8 % (25)	11 % (14)	8 % (14)	10 % (9)	16 % (7)	10 % (9)
SPD	12 % (69)	14 % (70)	13 % (10)	13 % (16)	18 % (65)	14 % (44)	11 % (14)	18 % (30)	11 % (10)	25 % (11)	10 % (9)
Motoristé sobě	15 % (85)	11 % (56)	14 % (11)	14 % (17)	12 % (45)	14 % (46)	10 % (13)	15 % (25)	14 % (13)	0 % (0)	11 % (10)
Stačilo!	12 % (69)	13 % (66)	13 % (10)	12 % (15)	14 % (53)	15 % (48)	10 % (13)	14 % (23)	12 % (11)	16 % (7)	6 % (6)
Přísaha	14 % (80)	13 % (67)	11 % (9)	12 % (15)	8 % (29)	14 % (45)	10 % (13)	10 % (17)	9 % (8)	0 % (0)	11 % (10)

Souhrnem lze konstatovat, že z hlediska sledovaných aspektů – podílu konfrontačních a perzistentních otázek, otázek směřujících k vysvětlení nebo obhájení politických postojů, valence dotazů i jejich tematické struktury – byly **principy náležité vyváženosti v debatní sérii České televize patřičně naplněny. Identifikované odchylky byly zpravidla malé, případně vysvětlitelné dalšími okolnostmi (například mírou nekázně zástupců jednotlivých politických subjektů), a, což považujeme za důležité, neměly charakter systematického zvýhodňování či znevýhodnění.**

5.3.4 Dodržování principu férovosti

Z hlediska principu férovosti jsme se na úrovni dotazů a replik zaměřili na **praxi v oblasti přerušování diskutujících**. Předchozí výzkum naznačuje, že právě tato oblast je veřejností vnímána jako důležitý indikátor nestrannosti.⁹⁰ K přerušování replik mohlo docházet jak mezi jednotlivými diskutujícími vzájemně, tak mezi moderátorem a diskutujícími. Jak ukazuje

⁹⁰ Urbániková, M., & Smejkal, K. (2023). *Trust and distrust in public service media: A case study from the Czech Republic*. Media and Communication, 11(4), 297–307. <https://doi.org/10.17645/mac.v11i4.7053>

Tab. 15, **jednotlivé debaty se z hlediska celkového přerušování replik** (pravá část tabulky) **i z hlediska přerušování replik specificky ze strany moderátora** (levá část tabulky) **výrazně lišily**. Zatímco například v debatě o digitalizaci (24. září) nebo sociálních věcech (16. září) byly některým z aktérů celkově přerušeny pouze 3 % všech replik, v debatě o průmyslu (9. září) byla přerušena téměř každá čtvrtá replika diskutujících nebo moderátora (23 %). Průměrně bylo ve všech debatách přerušeno diskutujícími nebo moderátory 11 % všech replik.

Tab. 15 Přerušování replik

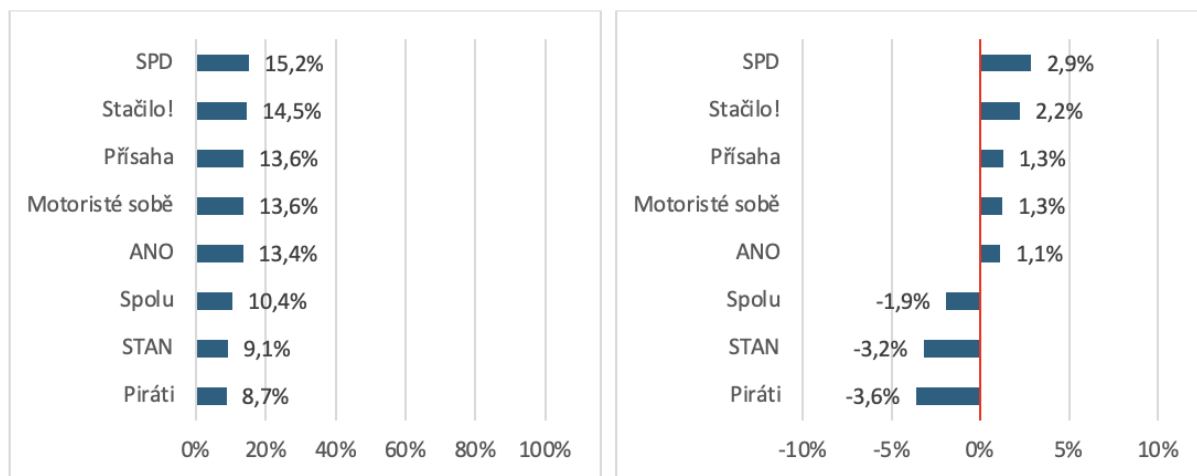
Debate (moderátor)	Repliky přerušené moderátorem	Repliky diskutujících	Podíl moderátorských přerušování	Všechny přerušené repliky	Celkový počet replik v debatě	Celkový podíl přerušovaných replik
Doprava (JP)	4	265	2 %	20	435	5 %
Bydlení (MA)	29	177	16 %	51	377	14 %
Zdravotnictví (DT)	63	225	28 %	71	450	16 %
Průmysl (DT)	43	289	15 %	110	482	23 %
Vzdělávání (MA)	37	231	16 %	71	405	18 %
Vztahy s EU (MŘ)	26	244	11 %	28	449	6 %
Sociální věci (JP)	7	195	4 %	11	328	3 %
Justice (DT)	27	227	12 %	30	439	7 %
Životní prostředí a zemědělství (MA)	4	250	2 %	18	426	4 %
Společnost (DT)	44	247	18 %	48	446	11 %
Digitalizace (JP)	8	208	4 %	10	400	3 %
Zahraniční politika (MŘ)	39	256	15 %	46	460	10 %
Obrana a bezpečnost (MŘ)	25	214	12 %	32	388	8 %
Ekonomika (DT)	30	281	11 %	38	485	8 %
Superdebata (MA)	40	169	24 %	62	324	19 %
Duel Macinka, Šlachta (MŘ)	24	111	22 %	47	197	24 %
Duel Konečná, Okamura (JP)	8	118	7 %	14	192	7 %
Duel Rakušan, Hřib (MŘ)	8	90	9 %	9	170	5 %
Duel Kupka, Havlíček (JP)	18	102	18 %	37	180	21 %
Celkem	484	3899	12 %	753	7033	11 %

Výrazné rozdíly jsou patrné i při zaměření specificky na přerušování replik diskutujících ze strany moderátora nebo moderátorky (viz levá část Tab. 15). Například v debatě o dopravě (2. září) nebo o životním prostředí a zemědělství (18. září) přerušila moderátorka pouze 2 % replik diskutujících, zatímco v debatě o zdravotnictví (4. září) přerušil moderátor až 28 % jejich replik. Průměrně přerušili moderátoři 12 % všech replik diskutujících. Rozdíly souvisely

jak s mírou disciplíny diskutujících – moderátoři je přerušovali zejména kvůli příliš dlouhým odpovědím nebo odklonu od tématu – tak s individuálními moderátorskými styly. Například u Daniela Takáče a Martina Řezníčka bylo možné pozorovat tendenci častěji vstupovat diskutujícím do replik ve snaze shrnout či parafrázovat jejich odpověď, zkrátit dobu odpovídání a dovést je rychleji k případnému upřesnění. To vedlo k vyššímu celkovému počtu replik i přerušení. Tento styl není z hlediska objektivity problematický, pokud je uplatňován vůči všem diskutujícím stejně, což, jak dále ukážeme, v analyzovaných debatách platilo.

Dále jsme se zaměřili na **podíl replik přerušených moderátorem podle politických stran**. Jak ukazuje Graf 1, nejvyšší podíl přerušených replik ze strany moderátorů měli diskutující z hnutí SPD a Stačilo! (cca 15 %), zatímco nejméně přerušováni byli diskutující za Piráty a hnutí STAN (cca 9 %). Pravá část Grafu 1 pak znázorňuje odchylku od průměrného podílu přerušení (12,4 %). Z ní vyplývá, že u **SPD a Stačilo! byla četnost přerušování o dva až tři procentní body vyšší než průměr, zatímco u Pirátů a STAN naopak o tři až čtyři procentní body nižší**.

Graf 1: Podíl replik přerušených moderátorem podle politických stran (vlevo) a odchylka od průměrného podílu replik přerušených moderátorem v procentních bodech (vpravo)

Vyšší podíl přerušených replik nutně neznamená porušení principu férovosti, neboť ve většině případů šlo o reakci moderátorů na projevy nekázně diskutujících, zejména na příliš dlouhé odpovědi, odklon od tématu či skákání do řeči jiným diskutujícím. V Tab. 16 proto uvádíme počet a podíl replik diskutujících z jednotlivých politických subjektů, které **moderátoři podle našeho posouzení přerušili bez zjevného důvodu**. Je však třeba upozornit na jistou míru subjektivity při vyhodnocování těchto situací, neboť cit moderátora v průběhu živé debaty pro to, co představuje příliš dlouhou odpověď, se od následného posouzení analytiků může logicky lišit. **Průměrně bylo bez zjevného důvodu moderátorem přerušeno 3,8 % replik všech diskutujících, přičemž podíl za jednotlivé politické subjekty se pohyboval od zhruba 2 % u Pirátů a koalice Spolu až po přibližně 5 % u Motoristů sobě a Přísahy.** Jak

ukazuje i odchylka od průměru neodůvodněně přerušených replik, která se pohybovala v rozmezí od -1,4 do +1,7 procentního bodu, **rozdíly mezi politickými subjekty v podílu takto přerušených replik byly malé. Z tohoto důvodu lze konstatovat, že princip férovosti vedení debat byl z hlediska praxe přerušování diskutujících dodržen.**

Tab. 16 Počet a podíl replik přerušených moderátorem bez zjevného důvodu podle politických stran

	Počet neodůvodněně přerušených replik	Celkový počet replik	Podíl neodůvodněně přerušených replik	Odchylka od průměru neodůvodněně přerušených replik (p. b.)
Motoristé sobě	27	487	5,5 %	1,7 %
Přísaha	23	442	5,2 %	1,4 %
Stačilo!	20	475	4,2 %	0,4 %
STAN	16	396	4,0 %	0,2 %
ANO	21	581	3,6 %	-0,2 %
SPD	15	508	3,0 %	-0,8 %
Piráti	9	381	2,4 %	-1,4 %
Spolu	15	627	2,4 %	-1,4 %

5.3.5 Dodržování principu neutrální prezentace

Posledním analyzovaným aspektem objektivity je neutrální prezentace, tedy absence vkládání osobních postojů či hodnocení, ať již verbálních nebo neverbálních, do moderátorských vstupů. **Moderátoři se v rámci debat zpravidla zdržovali osobních hodnocení a interpretací. V tomto směru jsme zaznamenali pouze několik výjimek, a to s různou mírou závažnosti.** Některé z nich měly **povahu glosy**, aniž by nutně někoho zvýhodňovaly či znevýhodňovaly, například:

- „*Nikdo? Nic překvapivého.*“ (debata o dopravě, 2. září) – moderátorka nejprve vyzvala diskutující, aby zvedli ruku, pokud by hlasovali pro návrh státního rozpočtu na rok 2026, a když se nikdo nepřihlásil, poznamenala, že to není překvapující.
- „*Tak ano, dotkli jsme se, prosím, ještě tedy pan Krejčí, hlásíte se nesměle, tak směle řekněte, co máte na srdci.*“ (debata o vzdělávání, 10. září).
- „*Jasná odpověď, děkuji za ni.*“ (duel Karla Havlíčka a Martina Kupky, 29. září) – moderátorka tímto způsobem zhodnotila odpověď Martina Kupky (Spolu).

V dalším zaznamenaném případě vkládání hodnocení a názoru (duel Víta Rakušana a Zdeňka Hříba, 21. září) **moderátor přímo hodnotil chování a výroky jednoho z diskutujících**, konkrétně Víta Rakušana (STAN), který v předchozí replice uvedl, že se proti jeho straně před volbami chystá kompromitující nahrávka: „*Proč tedy tomu dáváte takovou důležitost, že jste to vytáhli teď před volbami jaksi? Já nevím, jestli to je alibismus nebo ne,*

nebudu to hodnotit. Řekl jste, že se chystá nějaká kompromitující nahrávka, pokud je to několik let staré.“ Moderátor tedy na jedné straně formálně popírá záměr hodnotit („nebudu to hodnotit“), na druhé straně však otázka explicitně obsahuje hodnotící rámec („alibismus“). Takto formulovaný dotaz považujeme za příklad vkládání osobního hodnocení do moderátorského vstupu, a tedy za dílčí porušení principu neutrální prezentace.

Případ **vkládání hodnotícího soudu, navíc převzatého z argumentace jiného diskutujícího**, jsme zaznamenali také v *Superdebatě* (28. září) v části věnované válce na Ukrajině.

Vít Rakušan (STAN) tehdy uvedl: *„A my tady tohle zlo nepojmenujeme, nejsme schopni pojmenovat, zaslepení svou ideologií a strašením lidí, to, že je tady jednoznačné zlo, a to zlo je Rusko. Není tady větší zlo a nebezpečí pro naši zemi a nebylo posledních desetiletí. A pokud se to naši politici bojí pojmenovat v televizní debatě, tak z toho mě opravdu jímá strach a hrůza.*“ Moderátorka tento hodnotící rámec doslovně převzala a položila Kateřině Konečné (Stačilo!) a Tomiu Okamurovi (SPD) otázku: *„Paní Konečná, zaznělo tady, pane Okamuro, míří ta otázka i na vás, že se bojíte pojmenovat zlo, kterým je Rusko? Bojíte se, paní Konečná?“* a v rámci následné výměny zopakovala: *„A bojíte se tedy pojmenovat, že Rusko je zlo?“* Jak uvádíme v kap. 4.1, dodržování principu objektivit **neznamená nutnost absence morálního hodnocení**. Takové hodnocení by ale mělo být **přesné a přiměřené**. Odsuzovat konkrétní kroky Ruské federace, například vojenskou agresi vůči Ukrajině, je zcela legitimní a fakticky podložené. Označovat však celé Rusko (tedy včetně všech jeho obyvatel) za „zlo“ – na rozdíl od označení konkrétních kroků ruské politické reprezentace za morálně nesprávné či škodlivé – je formulace **nepřesná, zjednodušující a zobecňující**, která vytváří spíše dojem symbolického, až pohádkově zjednodušeného vyprávění. Takto položená otázka je navíc značně sugestivní (implikuje, že Rusko je zlem a že se dotazovaní *bojí* tuto tezi potvrdit) a staví dotazované diskutující do obranné pozice. Kromě toho považujeme za problematické, že moderátorka doslovně převzala tvrzení a hodnotící rámec jednoho z diskutujících zastupujících jinou politickou stranu, čímž jej implicitně potvrdila. Otázku bylo možné formulovat otevřeněji a bez ztotožňování silně morální kategorie „zla“ s celým státem, například: *„Souhlasíte s tím, že Rusko nese odpovědnost za agresi vůči Ukrajině?“* nebo *„Považujete postup Ruska na Ukrajině za morálně ospravedlnitelný?“*

Další identifikovaný případ porušení principu neutrální prezentace zahrnuje **kombinaci návodně formulované otázky, explicitního připojení vlastního názoru a neverbálního projevu (smíchu) naznačujícího postoj moderátorky**. V debatě o životním prostředí a zemědělství (18. září) položila moderátorka diskutujícím anketní otázku v tomto znění: *„Podle vás byla hloupost připevnit víčka k PET láhvím, jak nařídila evropská směrnice z roku 2018, která začala platit loni?“* Část diskutujících se na otázku pobaveně zasmála, k čemuž se moderátorka připojila. Další potvrzení jejího osobního postoje následovalo po odpovědi prvního dotázaného, který uvedl, že toto opatření *„ničemu neprospívá“* – moderátorka reagovala přisvědčujícím doplňujícím komentářem: *„A ještě to drápe na tváři.“*

Kromě toho jsme obdobné případy **kombinace návodně formulovaných otázek a neverbálních projevů moderátora, doplněné o výraznější konfrontaci jednoho z možných postojů k dané otázce**, zaznamenali také v debatách o vztazích s EU a se sousedy (11. září), o zahraniční politice (25. září) a o obraně a bezpečnosti (30. září). Týkalo se to zejména dvou subtémat. Prvním byla **oblast spolupráce a vzájemných vztahů České republiky s Maďarskem a Slovenskem**, včetně hodnocení tamních vlád. Moderátorův verbální i neverbální projev v těchto případech někdy naznačoval jeho osobní názor. Například v debatě o vztazích s EU a se sousedy (11. září) položil moderátor otázku: *„A třetí otázka, kterou na vás mám v tomhle bloku: který ze států Evropské unie považujete za největšího potížiště?“* Když jeden z diskutujících uvedl, že mu daná otázka připadá *„docela hodně manipulativní“* a nerozumí, proč *„vůbec padá“* a zda *„zase hledáme nějaký další spor“*, moderátor reagoval: *„Podívejte se na x věcí, kdy Slovensko nebo Maďarsko něco blokovaly, kde měly odlišný pohled, a jestli na něj mají právo nebo ne, je druhá věc, to teď neřeším, ale...“* Touto reakcí moderátor fakticky naznačil svou preferovanou odpověď, podle níž jsou „potížiště“ právě Maďarsko a Slovensko. Podobně v debatě o zahraniční politice (25. září) kladl moderátor více konfrontačních otázek těm diskutujícím, kteří navrhovali soustředit se ve vztazích se Slovenskem na oblasti, jež obě země spojují, avšak nekladl obdobně konfrontační otázky těm, kteří se vůči politice aktuální slovenské vlády vymezovali. Tyto situace byly navíc někdy doprovázeny i neverbálními projevy, například ironicky působícím úsměvem či podrážděnějším tónem hlasu.

Druhým podobným subtématem byla tzv. **muniční iniciativa České republiky** – mezinárodní mechanismus, v jehož rámci Česko vystupuje jako koordinátor a zprostředkovatel nákupu munice pro Ukrajinu. Finanční příspěvky do tohoto mechanismu poskytují spojenecké státy, přičemž česká vláda je shromažďuje a následně využívá k nákupu munice prostřednictvím českých firem. Část politických stran tuto iniciativu kritizuje jako málo transparentní. Také v tomto případě **neverbální projevy moderátora (např. mimika, jiný než obvyklý neutrální tón hlasu) spolu s četností konfrontačních otázek vůči diskutujícím, kteří nastavení a fungování muniční iniciativy zpochybňovali**, mohly v debatách o vztazích s EU a se sousedy (11. září) a o obraně a bezpečnosti (30. září) vyvolávat dojem, že moderátor s touto iniciativou sympatizuje. Moderátor navíc argumentačně zdůrazňoval její význam, například výrokem *„Když tady byl minulý týden generální tajemník NATO, tak Českou republiku opakovaně pochválil za tuhle muniční iniciativu a za to, že dělá práci, kterou ostatní země jaksi nezvedly a nedělaly. Motoristé, pokud by se dostali do vlády nebo ji nějakým způsobem podporovali, podporovali by zároveň muniční iniciativu a její pokračování?“* (debata o vztazích s EU a se sousedy, 11. září), a naopak nekonfrontoval diskutující, kteří muniční iniciativu a její transparentnost hájili. V tomto ohledu pouze nechal část diskutujících vznést námitku, že iniciativa není dostatečně transparentní, a poté požádal ministryni obrany Janu Černochovou o reakci: *„Děkuji. Paní Černochová, tady zazněly některé připomínky k transparentnosti téhle iniciativy. Prosím.“* (debata o obraně a bezpečnosti, 30. září). Tento postup byl v rozporu s mírou konfrontace, kterou moderátor uplatňoval vůči diskutujícím

kritizujícím fungování iniciativy. **Kladení konfrontačních otázek je samozřejmě zcela na místě, avšak pokud k tomu není zvláštní důvod, měly by být zpochybňující dotazy směřovány na všechny zastávané pozice, nikoli pouze či ve výrazně větší míře na jednu.**

Celkově lze shrnout, že moderátoři v rámci debat zpravidla dodržovali princip neutrální prezentace (na verbální i neverbální úrovni) a zdržovali se osobních hodnocení a interpretací. V tomto ohledu jsme zaznamenali pouze **několik výjimek.** Šlo o jednotlivé případy, kdy moderátoři **hodnotili průběh debaty, odpovědi či chování** diskutujících, případně **vložili hodnotící soud** přímo do otázky (někdy převzatý z argumentace jiného diskutujícího). Další skupinu představovaly situace, kdy se projevila **kombinace různých verbálních (návodně formulovaná otázka, explicitní připojení vlastního názoru, výraznější konfrontace jednoho z postojů) a neverbálních projevů (smích, výraz tváře, tón hlasu), které mohly naznačovat osobní postoj moderátora.** Takových případů se ale v analyzovaném vzorku objevilo jen **málo, a to zejména s ohledem na celkový rozsah debat** (19 debat o celkové délce přibližně 32 hodin). Tyto projevy navíc **neměly systematický charakter, který by vedl ke zvýhodňování či znevýhodňování konkrétní politické strany;** spíše se jeví, že místy odrážely osobní postoje některých moderátorů k vybraným tématům. Na základě provedené analýzy proto uzavíráme, že **identifikované případy neměly – i v kontextu všech ostatních sledovaných indikátorů – potenciál významně narušit celkovou objektivitu debat.** Na tyto situace nicméně považujeme za vhodné upozornit, neboť, jak naznačují předchozí výzkumy⁹¹, vnímaná neutrální prezentace patří z pohledu veřejnosti k důležitým očekáváním a kritériím při hodnocení práce moderátorů a celkové objektivitě vysílání České televize.

⁹¹ Urbániková, M., & Smejkal, K. (2025). *The value of public service media: What does the public expect?* *Media, Culture & Society*, 47(5), 857–874. <https://doi.org/10.1177/01634437241313039>
Urbániková, M., & Smejkal, K. (2023). *Trust and distrust in public service media: A case study from the Czech Republic.* *Media and Communication*, 11(4), 297–307. <https://doi.org/10.17645/mac.v11i4.7053>

6. Seznam literatury

Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform. (2015). *Democratizing the debates: A report of the Annenberg Working Group on Presidential Campaign Debate Reform*. The Annenberg Public Policy Center of the University of Pennsylvania.

<https://www.annenbergpublicpolicycenter.org/wp-content/uploads/Democratizing-The-Debates-150625.pdf>

Anstead, N. (2016). A Different Beast? Televised Election Debates in Parliamentary Democracies. *The International Journal of Press/Politics*, 21(4), 508-526. <https://doi.org/10.1177/1940161216649953>

Baxter, A. (2022). Of empty chairs and ice sculptures: Regulating broadcasting during the 2019 general election—The Ofcom perspective. In D. Wring, R. Mortimore, & S. Atkinson (Eds.), *Political communication in Britain* (pp. 193–209). Palgrave Macmillan.

Benoit, W. L. (2014). *Political election debates: Informing voters about policy and character*. Lexington Books.

Benoit, W. L., Hansen, G. J., & Verser, R. M. (2003). A meta-analysis of the effects of viewing U.S. presidential debates. *Communication Monographs*, 70(4), 335–350. <https://doi.org/10.1080/0363775032000179133>

Berger, V. (2020, 18. září). *Tlačeníce o předvolební éter: Veřejnoprávní debaty ukazují i malé strany, kritikům ČT to nestačí*. Hlídací pes. <https://hlidacipes.org/tlacenice-o-predvolebni-eter-verejnopravni-debaty-ukazuji-i-male-strany-kritikum-ct-to-nestaci/>

Boudana, S. (2015). Impartiality is not fair: Toward an alternative approach to the evaluation of content bias in news stories. *Journalism*, 17(5), 600-618. <https://doi.org/10.1177/1464884915571295>

Brüggemann, M., & Engesser, S. (2017). Beyond false balance: How interpretive journalism shapes media coverage of climate change. *Global Environmental Change*, 42, 58-67.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. (2025). *Hodnocení ochrany a stavu životního prostředí – červen 2025* [Tisková zpráva]. <https://cvvm.soc.cas.cz/images/articles/files/6168/oe250826.pdf>

Clayman, S. E., Heritage, J., Elliott, M. N., & McDonald, L. L. (2007). When Does the Watchdog Bark? Conditions of Aggressive Questioning in Presidential News

Conferences. *American Sociological Review*, 72(1), 23-

41. <https://doi.org/10.1177/000312240707200102>

Coleman, S. (2000). Meaningful political debate in the age of the soundbite. In S. Coleman (Ed.), *Televised election debates: International perspectives* (pp. 1–24). Macmillan Press.

Coleman, S., & Moss, G. (2015). Rethinking Election Debates: What Citizens Are Entitled to Expect. *The International Journal of Press/Politics*, 21(1), 3-

24. <https://doi.org/10.1177/1940161215609732>

Communications Act 2003. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/21/contents>

Cushion, S., & Lewis, J. (2017). Impartiality, statistical tit-for-tats and the construction of balance: UK television news reporting of the 2016 EU Referendum campaign. *European Journal of Communication*, 32(3), 208–223. <https://doi.org/10.1177/0267323117695736>

Cushion, S., Lewis, J., & Callaghan, R. (2016). Data Journalism, Impartiality And Statistical Claims: Towards more independent scrutiny in news reporting. *Journalism Practice*, 11(10), 1198–1215. <https://doi.org/10.1080/17512786.2016.1256789>

Česká televize. (2025). *Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2025*.

https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/api/media/documents/Priloha_Pavidla_predvolebniho_a_volebniho_vysilani_CT_v_souvislosti_s_volbami_do_PS.pdf

Česká televize. (2003). *Kodex České televize: Zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání*. <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

ČT24. (2025, 2. září). *Nejvyšší volební potenciál má ANO*.

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nejvyssi-volebni-potencial-ma-ano-364654>

DeFleur, M. L., & Dennis, E. E. (1991). Understanding mass communication (4th ed). In (4th ed). Houghton Mifflin.

De Smedt, E. (2012). Professionalism in political broadcast talk: The performance of a distancing journalistic self in formatted pre-election debates. *Discourse, Context & Media*, 1(2–3), 114–122. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2012.05.001>

Donsbach, W., & Klett, B. (1993). *Subjective objectivity. How journalists in four countries define a key term of their profession. Gazette*, 51(1), 53-83.

Echeverría, M., & Márquez-Ramírez, M. (2024). Capture-driven bias in campaign coverage: Concepts, conditions, and contexts. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 316–333). Routledge.

Edgar, A. (1992). Objectivity, bias and truth. In A. Belsey & R. Chadwick (Eds.), *Ethical issues in journalism and the media* (pp. 112–129). Routledge.

Entman, R. M. (2010). Media framing biases and political power: Explaining slant in news of Campaign 2008. *Journalism*, 11(4), 389-408. <https://doi.org/10.1177/1464884910367587>

Fialová, K. (2025, 15. září). *Fialová: Majetková propast v Česku se prohlubuje*. Sociologický ústav Akademie věd ČR. <https://www.soc.cas.cz/cz/aktuality/z-medii/fialova-nerovnost-v-cesku-roste-bohati-vlastni-vetsinu-majetku>

Fico, F., & Cote, W. (1999). Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 76(1), 124-137. <https://doi.org/10.1177/107769909907600109>

Hackett, R. A. (1984). Decline of a paradigm? Bias and objectivity in news media studies. *Critical Studies in Mass Communication*, 1(3), 229–259.
<https://doi.org/10.1080/15295038409360036>

Hartley, J. 2019. *Communication, Cultural and Media Studies: The Key Concepts*. Routledge.

Haug, M. M., Koppang, H., & Svennevig, J. (2010). Moderator bias in television coverage of an election campaign with no political advertising. *Nordicom Review*, 31(2), 79–94.

Hopmann, D. N., Van Aelst, P., & Legnante, G. (2011). Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 240-257. <https://doi.org/10.1177/1464884911427804>

Hopmann, D. N., Vliegenthart, R., & Maier, J. (2018). The effects of tone, focus, and incivility in election debates. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 28(3), 283–306.
<https://doi.org/10.1080/17457289.2017.1394310>

Hughes, C., Morani, M., Cushion, S., & Kyriakidou, M. (2023). Does the Political Context Shape How “Due Impartiality” is Interpreted? An Analysis of BBC Reporting of the 2019 UK

and 2020 US Election Campaigns. *Journalism Studies*, 24(14), 1715–1733.
<https://doi.org/10.1080/1461670X.2023.2173956>

Huls, E., & Varwijk, J. (2010). Political bias in TV interviews. *Discourse & Society*, 22(1), 48–65. <https://doi.org/10.1177/0957926510382836>

Jones, B. D., Baumgartner, F. R., Theriault, S. M., Epp, D. A., Lee, C., & Sullivan, M. E. (2023). *Policy Agendas Project: Codebook*. Retrieved from
https://comparativeagendas.s3.amazonaws.com/codebookfiles/Codebook_PAP_2019.pdf

Komárek, J. (2021, 23. září). *Majetková nerovnost v ČR je výrazně vyšší než příjmová, daně z majetku však patří k nejnižším*. PAQ Research.
<https://www.paqresearch.cz/post/majetkova-nerovnost/>

Kovach, B., & Rosenstiel, T. (2001). *The Elements of Journalism: What Newspeople Should Know and the Public Should Expect*. Crown.

Landreville, K. D., White, C., & Allen, S. (2015). Tweets, polls, and quotes: Gatekeeping and bias in on-screen visuals during the final 2012 presidential debate. *Communication Studies*, 66(2), 146–164. <https://doi.org/10.1080/10510974.2014.930919>

Leaders' Debates Commission. (2024). *Debates around the world*. <https://www.debates-debats.ca/en/about/why-debates-matter/index.htm>

Leaders' Debates Commission. (2022). *Democracy matters: Making debates count for citizens. A report on the Leaders' Debates Commission 2021 federal election experience*.
<https://www.debates-debats.ca/en/report-2021/index.htm>

Lee, T.-T. (2008). Bias in the news. In W. Donsbach (Ed.), *The international encyclopedia of communication* (1st ed.). John Wiley & Sons.
<https://doi.org/10.1002/9781405186407.wbiecb014>

Le Pennec, C., & Pons, V. (2022). How do campaigns shape vote choice? Multi-country evidence from 62 elections and 56 TV debates (NBER Working Paper No. 26572). National Bureau of Economic Research. <http://www.nber.org/papers/w26572>

Le Pennec, C., & Pons, V. (2019). Vote choice formation and minimal effects of TV debates: Evidence from 61 elections in 9 OECD countries (NBER Working Paper No. 26572). National Bureau of Economic Research. <http://www.nber.org/papers/w26572>

McKinney, M. S., & Carlin, D. B. (2004). Political campaign debates. In L. L. Kaid (Ed.), *Handbook of political communication research* (pp. 203–234). Lawrence Erlbaum Associates.

McKinney, M. S., & Warner, B. R. (2013). Do presidential debates matter? Examining a decade of campaign debate effects. *Argumentation and Advocacy*, 49(4), 238–258.

<https://doi.org/10.1080/00028533.2013.11821800>

McQuail, D. (2013). *Journalism and society*. SAGE Publications.

McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage.

McQuail D. (1977). Analysis of newspaper content. *Royal Commission on the Press Research Series 4*. London: Her Majesty's Stationery Office.

Mediaguru.cz. (2021, 7. říjen). *Superdebata ČT překročila hranici jednoho milionu diváků*.

<https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/10/superdebata-ct-prekrocila-hranici-jednoho-milionu-divaku/>

Mediar.cz. (2025, 30. září). *Nedělní předvolební superdebatu ČT sledovalo tři čtvrtě milionu diváků*.

<https://www.mediar.cz/nedelni-predvolebni-superdebatu-ct-sledovalo-tri-ctvrte-milionu-divaku/>

Miller, A., Coleman, R., & Granberg, D. (2007). TV anchors, elections & bias: A longitudinal study of the facial expressions of Brokaw, Rather, Jennings. *Visual Communication Quarterly*, 14(4), 244–257. <https://doi.org/10.1080/15551390701730232>

Novotný, J. (2025, 4. září). *Odlišným ukazatelem k odlišným výsledkům. Jak je to s příjmovou chudobou? ČT24.cz*.

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/odlisnym-ukazatelem-k-odlisnym-vysledkum-jak-je-to-s-prijmovou-chudobou-364646>

OFCOM. (2025). *Guidance notes: Section five—Due impartiality and due accuracy and undue prominence of views and opinions*.

<https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/2025/guidance-notes-section-five-17-march-2025.pdf?v=392773>

OFCOM. (2023). *The OFCOM Broadcasting Code*. <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-standards/broadcast-code>

Pakvis, M., Raats, T., & Lordache, C. (2025). Defining impartiality in European public service media: A comparative analysis of the BBC, RTÉ, and VRT. *Medijske studije*, 16(31), 56–76.

<https://doi.org/10.20901/ms.16.31.3>

Pika, T. (2025, 28. srpen). *Evropští premianti? Ve skutečnosti hrozí chudoba pětina českých domácností, upozorňují výzkumníci*. iRozhlas.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/evropsti-premianti-ve-skutecnosti-hrozi-chudoba-petine-ceskych-domacnosti_2508280600_pik

Potůček, J. (2025, 4. říjen). *Lesk a bída předvolebních debat: nuda v ČT, standard na Nově a hvězdná Prima*. Mediář. <https://www.mediar.cz/lesk-a-bida-predvolebnich-debat-nuda-v-ct-standard-na-nove-a-hvezdna-prima/>

Rafter, K. (2015). Regulating the Airwaves: How Political Balance is Achieved in Practice in Election News Coverage. *Irish Political Studies*, 30(4), 575–594. <https://doi.org/10.1080/07907184.2015.1096264>

Reinemann, C., & Wilke, J. (2007). It's the Debates, Stupid! How the Introduction of Televised Debates Changed the Portrayal of Chancellor Candidates in the German Press, 1949—2005. *Harvard International Journal of Press/Politics*, 12(4), 92–111. <https://doi.org/10.1177/1081180X07307185>

Rendle-Short, J. (2007). Neutralism and adversarial challenges in the political news interview. *Discourse & Communication*, 1(4), 387–406. <https://doi.org/10.1177/1750481307082205>

Roca-Cuberes, C. (2013). Political interviews in public television and commercial broadcasters: A comparison. *Discourse & Communication*, 8(2), 155–179. <https://doi.org/10.1177/1750481313507154>

Rodrigo-Ginés, F.-J., Carrillo-de-Albornoz, J., & Plaza, L. (2024). A systematic review on media bias detection: What is media bias, how it is expressed, and how to detect it. *Expert Systems with Applications*, 237(Part C), 121641. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121641>

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 3 As 6/2010 - 71. https://www.nssoud.cz/stazeni-dokumentu?filepath=SOUDNI_VYKON/2010/0056_3As_1300069_prevedeno.pdf

Skovsgaard, M., Albæk, E., & Bro, P. (2012). A reality check: How journalists' role perceptions impact their implementation of the objectivity norm. *Journalism*. <https://doi.org/10.1177/1464884912442286>

Stewart, P. A., Eubanks, A. D., Hersom, N., & Hearn, C. A. (2020). Visual Priming and Framing During the 2020 Democratic Presidential Debates: Electoral Status Predicts Favorable

Camera Treatment. *The International Journal of Press/Politics*, 26(1), 256-276. <https://doi.org/10.1177/1940161220952736>

Strömbäck, J., & van Aelst, P. (2009). Exploring Some Antecedents of the Media's Framing of Election News: A Comparison of Swedish and Belgian Election News. *The International Journal of Press/Politics*, 15(1), 41-59. <https://doi.org/10.1177/1940161209351004>

Škvrňák, M. & Prokop, D. (2025, 28. srpen). *Evropsky srovnatelnou příjmovou chudobou trpí pětina Čechů. Jsme v průměru, nikoli premianty EU*. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/post/chudoba-cesko-eu/>

Thomas, R. (2024). Impartiality within political reporting and election coverage. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 334–346). Routledge.

Thomas, R. (2021). Exploring key principles: Neutrality, balance, objectivity, and truth. In L. T. Price, K. Sanders, & W. N. Wyatt (Eds.), *The Routledge companion to journalism ethics* (pp. 157–165). Routledge.

Thorbjørnsrud, K. (2013). The autonomy of Scandinavian public service broadcasters during election campaign periods: Principles and practices. *Nordicom Review*, 34(1), 63–76. <https://doi.org/10.2478/nor-2013-0005>

Tuchman, G. (1972). Objectivity as strategic ritual: An examination of newsmen's notions of objectivity. *American Journal of Sociology*, 77(4), 660–679.

Turcotte, J. (2015). The news norms and values of presidential debate agendas: An analysis of format and moderator influence on question content. *Mass Communication and Society*, 18(3), 239–258. <https://doi.org/10.1080/15205436.2014.893362>

Urbániková, M., & Smejkal, K. (2025). *The value of public service media: What does the public expect?* *Media, Culture & Society*, 47(5), 857–874. <https://doi.org/10.1177/01634437241313039>

Urbániková, M., & Smejkal, K. (2023). *Trust and distrust in public service media: A case study from the Czech Republic*. *Media and Communication*, 11(4), 297–307. <https://doi.org/10.17645/mac.v11i4.7053>

Urbániková, M., & Volek, J. (2013). *Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1: Analýza objektivity a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15. 12. 2012 a 26. 1. 2013*. Český rozhlas.

Van Dijk, T. A. (1987). *Elite discourse and racism*. John Benjamins Publishing.

Vaz-Álvarez, M., Túñez-López, J. M., & Costa-Sánchez, C. (2020). Electoral debates in the VODs of the Public RTVs of Europe. *Revista Latina De Comunicación Social*, (76), 81–96. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2020-1438>

Vos, T. P. (2011). 'Homo journalisticus': Journalism education's role in articulating the objectivity norm. *Journalism*, 13(4), 435-449. <https://doi.org/10.1177/1464884911431374>

Westerståhl, J. (1983). Objective news reporting: General premises. *Communication Research*, 10(3), 403–424. <https://doi.org/10.1177/009365083010003007>

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi

7. Příloha: kódovací klíč

A. Úroveň debaty

1. Rovný a férový přístup v rámci výběru diskutujících
2. Délka promluvy⁹²
3. Rovný a férový přístup v rámci přivítání, představení a oslovování⁹³ (popsat)
4. Pořadí při nastolení nového tématu (kdo byl osloven jako první při nově nastoleném tématu)⁹⁴
5. Práce s vizuálními prvky⁹⁵
6. Praxe při tzv. institutu prázdného křesla⁹⁶ (vždy ano/ne + popis)
 - 6.1 Férový popis absence: pečlivé a korektní vysvětlení nepřítomnosti
 - 6.2 Vyhnutí se se jednostranným debatám: zajištění patřičné oponentury tak, aby přítomný host nemohl jednostranně prezentovat své názory či kritizovat svého oponenta bez možnosti reakce
7. Profesní prohrěšky moderátora⁹⁷ (vždy ano/ne + popis)

⁹² Echeverría, M., & Márquez-Ramírez, M. (2024). Capture-driven bias in campaign coverage: Concepts, conditions, and contexts. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 316–333). Routledge.

Hopmann, D. N., Van Aelst, P., & Legnante, G. (2011). Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 240–257. <https://doi.org/10.1177/1464884911427804>

⁹³ De Smedt, E. (2012). Professionalism in political broadcast talk: The performance of a distancing journalistic self in formatted pre-election debates. *Discourse, Context & Media*, 1(2–3), 114–122. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2012.05.001>.

Haug, M. M., Koppang, H., & Svennevig, J. (2010). Moderator bias in television coverage of an election campaign with no political advertising. *Nordicom Review*, 31(2), 79–94.

⁹⁴ Fico, F., & Cote, W. (1999). Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 76(1), 124–137. <https://doi.org/10.1177/107769909907600109>

Hopmann, D. N., Van Aelst, P., & Legnante, G. (2011). Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 240–257. <https://doi.org/10.1177/1464884911427804>

⁹⁵ Landreville, K. D., White, C., & Allen, S. (2015). Tweets, polls, and quotes: Gatekeeping and bias in on-screen visuals during the final 2012 presidential debate. *Communication Studies*, 66(2), 146–164. <https://doi.org/10.1080/10510974.2014.930919>

⁹⁶ Baxter, A. (2022). Of empty chairs and ice sculptures: Regulating broadcasting during the 2019 general election—The Ofcom perspective. In D. Wring, R. Mortimore, & S. Atkinson (Eds.), *Political communication in Britain: Campaigning, media and polling in the 2019 general election* (pp. 193–209). Palgrave Macmillan.

⁹⁷ Echeverría, M., & Márquez-Ramírez, M. (2024). Capture-driven bias in campaign coverage: Concepts, conditions, and contexts. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 316–333). Routledge.

McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage. McQuail D. (1977). Analysis of newspaper content. *Royal Commission on the Press Research Series 4*. London: Her Majesty's Stationery Office.

Miller, A., Coleman, R., & Granberg, D. (2007). TV anchors, elections & bias: A longitudinal study of the facial expressions of Brokaw, Rather, Jennings. *Visual Communication Quarterly*, 14(4), 244–257. <https://doi.org/10.1080/15551390701730232>

Rodrigo-Ginés, F.-J., Carrillo-de-Albornoz, J., & Plaza, L. (2024). A systematic review on media bias detection: What is media bias, how it is expressed, and how to detect it. *Expert Systems with Applications*, 237(Part C), 121641. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121641>

- 7.1 Nekorigování nepřesností: neschopnost reagovat na zjevné chyby, nepřesné informace, nepravdivá či zavádějící tvrzení, které zazní během debaty
- 7.2 „Čtení myšlenek“: dezinterpretace či překrucování výroků kandidátů, nebo přisuzování postojů, které sami nevyjádřili
- 7.3 Neudržení kultivované diskuse: neschopnost udržet debatu v civilní rovině, tolerování nepřiměřených a neférových útoků hostů či jejich nevhodného jazyka
- 7.4 Ztráta kontroly: neschopnost adekvátně zvládat řízení diskuse (kandidáti se překřikují, nedodržují časové limity nebo si berou slovo navzájem)

B. Úroveň replik

8. Dodržování principů objektivit v replikách moderátora (vždy ano/ne)⁹⁸

- 8.1 Relevance: replika je relevantní k aktuální situaci (parlamentní volby), týká se podstatných záležitostí a pomáhá občanům činit informovaná rozhodnutí („správné otázky na správná témata“)
- 8.2 Přesnost: replika neobsahuje zjevné věcné nepřesnosti vzhledem k dostupným a známým faktům (tj. včetně nekorektní interpretace dat z předvolebních průzkumů)
- 8.3 Faktická opora: replika vychází z věcných a ověřitelných základů a z důvěryhodných zdrojů, nikoli ze spekulací nebo domněnek
- 8.4 Oddělování faktů a interpretací: replika nesměšuje fakta s názory či interpretacemi (vč. ironie)
- 8.5 Verbální nebo neverbální porušování neutrality a překračování role: vnášení vlastních názorů a hodnotících soudů; aktivní zapojování se do debaty; používání emotivního jazyka, ironie, sarkasmu a snižování/zesměšňování hostů; používání mimiky, gest nebo tónu hlasu naznačujících sympatie či antipatie vůči jednotlivým kandidátům

9. Typ dotazů ze strany moderátora⁹⁹

⁹⁸ McQuail, D. (2013). *Journalism and society*. SAGE Publications.

⁹⁹ Clayman, S. E., Heritage, J., Elliott, M. N., & McDonald, L. L. (2007). When Does the Watchdog Bark? Conditions of Aggressive Questioning in Presidential News Conferences. *American Sociological Review*, 72(1), 23-41. <https://doi.org/10.1177/000312240707200102>

Echeverría, M., & Márquez-Ramírez, M. (2024). Capture-driven bias in campaign coverage: Concepts, conditions, and contexts. In D. Lilleker, D. Jackson, B. Kalsnes, C. Mellado, F. Trevisan, & A. Veneti (Eds.), *The Routledge handbook of political campaigning* (pp. 316–333). Routledge.

Haug, M. M., Koppang, H., & Svennevig, J. (2010). Moderator bias in television coverage of an election campaign with no political advertising. *Nordicom Review*, 31(2), 79–94.

Hughes, C., Morani, M., Cushion, S., & Kyriakidou, M. (2023). Does the Political Context Shape How “Due Impartiality” is Interpreted? An Analysis of BBC Reporting of the 2019 UK and 2020 US Election Campaigns. *Journalism Studies*, 24(14), 1715–1733. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2023.2173956>.

Huls, E., & Varwijk, J. (2010). Political bias in TV interviews. *Discourse & Society*, 22(1), 48-65. <https://doi.org/10.1177/0957926510382836>

Rendle-Short, J. (2007). Neutralism and adversarial challenges in the political news interview. *Discourse & Communication*, 1(4), 387-406. <https://doi.org/10.1177/1750481307082205>

Roca-Cuberes, C. (2013). Political interviews in public television and commercial broadcasters: A comparison. *Discourse & Communication*, 8(2), 155-179. <https://doi.org/10.1177/1750481313507154>

9.1 Míra konfrontačnosti

0. Neutrální zjišťovací dotaz: ani konfrontační, ani validující replika
1. Konfrontační dotaz: verbální nebo neverbální signalizace nesouhlasu, odporu, zpochybnění, kritiky, námitky/protiargumentu
2. Validující/vstřícný dotaz: verbální nebo neverbální signalizace souhlasu, podpory, potvrzení, pochvaly, uznání, porozumění, atd.

9.2 Tonalita/valence

0. neutrální dotaz
1. dotaz s pozitivními implikacemi pro kandidáta/ku: otázka, která kandidáta/ku nebo jeho/její politickou staví do pozitivního světla: např. nastoluje témata, které jsou pro kandidáta/stranu příznivé, zdůrazňuje žádoucí vlastnosti nebo idey kandidáta/ky
2. dotaz s negativními implikacemi pro kandidáta/ku: otázka, která kandidáta/ku nebo jeho/její politickou staví do negativního světla, nastoluje témata, které jsou pro kandidáta/stranu nepříznivé, zdůrazňuje nežádoucí konání, vlastnosti nebo idey kandidáta/ky nebo jejich politické strany

9.3 Perzistentní dotaz (zopakování stejné otázky)

0. ne
1. ano, odůvodněný: kvůli tomu, že dotyčný neposkytl adekvátní odpověď
2. ano, neodůvodněný: popsat

9.4 Dotaz vyžadující obhajobu či vysvětlení: otázky, které vyžadují, aby diskutující vysvětlil či obhájil své politické postoje, rozhodnutí nebo jednání („proč jste...“ nebo „jak jste mohl/a...“) nebo upřesnil či doplnil určité části odpovědi

0. ne
1. ano

10. Adresát dotazu (oslovený diskutující)

11. Tematické zaměření dotazů ze strany moderátora¹⁰⁰ (lze označit více kategorií)

¹⁰⁰ Jones, B. D., Baumgartner, F. R., Theriault, S. M., Epp, D. A., Lee, C., & Sullivan, M. E. (2023). *Policy Agendas Project: Codebook*. Retrieved from

https://comparativeagendas.s3.amazonaws.com/codebookfiles/Codebook_PAP_2019.pdf

Entman, R. M. (2010). Media framing biases and political power: Explaining slant in news of Campaign 2008. *Journalism*, 11(4), 389–408. <https://doi.org/10.1177/1464884910367587>

Hopmann, D. N., Vliegenthart, R., & Maier, J. (2018). The effects of tone, focus, and incivility in election debates. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 28(3), 283–306.

<https://doi.org/10.1080/17457289.2017.1394310>.

McKinney, M. S., & Carlin, D. B. (2004). Political campaign debates. In L. L. Kaid (Ed.), *Handbook of political communication research* (pp. 203–234). Lawrence Erlbaum Associates. Reinemann, C., & Wilke, J. (2007). It's the Debates, Stupid! How the Introduction of Televised Debates Changed the Portrayal of Chancellor Candidates in the German Press, 1949–2005. *Harvard International Journal of Press/Politics*, 12(4), 92–111. <https://doi.org/10.1177/1081180X07307185>

Strömbäck, J., & van Aelst, P. (2009). Exploring Some Antecedents of the Media's Framing of Election News: A Comparison of Swedish and Belgian Election News. *The International Journal of Press/Politics*, 15(1), 41–59. <https://doi.org/10.1177/1940161209351004>

- Politické programy a témata
 - Ekonomika a hospodářská politika (makroekonomika, rozpočet, daně, průmyslová politika, domácí a zahraniční obchod, doprava, zemědělství).
 - Sociální politika, vzdělávání a pracovní trh (práce, sociální zabezpečení, zdravotnictví, vzdělávání, bydlení).
 - Kultura a práva a svobody občanů (občanská práva, rovnost, diskriminace, kultura).
 - Životní prostředí a energie (ochrana životního prostředí, energetická politika, využívání veřejných statků).
 - Bezpečnost a spravedlnost (obrana, právo, kriminalita, vnitřní bezpečnost).
 - Věda, technologie a inovace (výzkum, digitální technologie, průmyslové inovace).
 - Mezinárodní vztahy (mezinárodní spolupráce, zahraniční politika)
 - Státní správa a vládní instituce (provoz a fungování státních orgánů)
 - Jiné: co?
- Osobnost kandidátů: charakter a osobní vlastnosti, hodnoty a ideály, kvalifikace (vzdělání, zkušenosti, vůdčí schopnosti, kompetence), víra, rodina, vzhled, vztahy k ostatním, atd.
- „Horse race“ témata: zaměření na kampaň jako hru či soupeření; jak strany a kandidáti usilují o pozitivní mediální obraz, důraz na vítězství či prohru v boji o voliče, včetně zpráv o průzkumech veřejného mínění a jejich výsledcích
- Politické postavení a strategie: jak strany a kandidáti uvažují o koalicích a budoucí spolupráci, v čem se liší
- Moderace
- Jiné zaměření: jaké? vypsát

12. Dokončování replik a přerušování

- 0. dokončená replika diskutujícího
- 1. odůvodněné přerušování ze strany moderátora (z důvodu nekázně diskutujícího)
- 2. přerušování ze strany moderátora bez zjevného důvodu
- 3. přerušování ze strany jiného diskutujícího

13. Kázeň diskutujícího

- 0. ukázněná replika
- 1. neukázněná replika

14. Typ nekázně

- 1. zdlouhavá odpověď, nerespektování přiděleného času
- 2. odklon od tématu
- 3. skákání do řeči moderátora nebo jiných hostů
- 4. verbální agresivita a útok na moderátora nebo jiné hosty

- 5. použití nepravdivých nebo nepřesných argumentů
 - 6. jiné: popsat
15. Reakce moderátora na projev nekázně: popsat